

XVIII. ÉVFOLYAM

8. SZÁM.

BUDAPEST, 1928

MÁRCIUS 10.

ESZENDŐORSZÁGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ:

PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS

SEGÉDSZERKESZTŐ:

MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS

MEGJELENIK HAVONTA HÁROMSZOR

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPESTI, I., ORSZÁGHÁZ UTCA 30. SZ.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS, SEGÉDSZERKESZTŐ: MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő, negyedévre 3 pengő.

Megjelenik
havonta háromszor

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, I., Országház-utca 30.

Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.

Ámen.

Március 15.

A magyar törvényhozás most már hivatalosan is megerősítette azt, amit eddig csak szívünk szent meggyőződése emelt törvényerőre: nemzeti ünneppé avatta március 15-ét, a honvédelmi miniszter ur pedig intézkedett, hogy az emlékezetes nap méltó megünneplésében a honvédség is részt vegyen.

Annak a nyolcvan esztendőnek a távlatában, amely ezt a törvényt és rendeletet a márciusi eseményektől elválasztja, nem kisebbedett a nap jelentősége, hanem, ha az egyáltalában lehetséges, még jobban kiemelkedett, megnövekedett. Ez a lefolyt nyolcvan esztendő sem volt szegény sorsdöntő és örökké emlékezetes eseményekben, nem szükölködött nagy emberekben sem, mégsem tudták ezek a márciusi eseményeket és azok irányítóit megkicsinyíteni és letörpíteni, mert mindannak, ami azóta történt vagy az indokát, vagy a magyarázatát megtaláljuk a magyar szabadságharcnak és az azt folytatva követő időknek a történelmében. Állami függetlenségünknek, politikai, kulturális és gazdasági életünk reneszanszának, nemzetünk erős ivelésű fejlődésének gyökerei messze visszanyulnak a szabadságharc vívmányaiba és célkitűzéseibe, amelyek nem buktak el megteremtőikkel együtt, hanem tovább éltek, fejlődtek és gyökeret vertek a lelkekben, hogy mint erkölcsi és történelmi szükségszerűségek újra meg újra felszínre törjenek és végül mégis diadalmaskodjanak.

A háboru előtt március 15-ét nem lehetett hivatalos nemzeti ünneppé nyilvánítani, mert sokan azt hitték, hogy ezzel a nemzet az uralkodóval szemben tapintatlanságot tanusítana. Pedig ez nem egészen így van. Mert hiszen igaz ugyan, hogy a szabadságharc lázas eseményei közepette inkább az elkeseredés, mint a higgadt megfontolás az uralkodóház kérdését is felvetette, a nemzet azonban nem a királyát tagadta meg, hanem éppen annak a rendszernek az elsöprésére rántott kardot, amely a nemzet és az uralkodó közé férközve egy szerencsétlen állameszme kedvéért féltékenyen vigyázott arra, nehogy a nemzet és királya egymásra találjanak.

A magyar nemzet a maga évezredes történelmének minden lapján keresztül példás és legendás hűséggel viseltetett királyával szemben: csak rajtunk kívülálló okok által előidézett súlyos meghasonlások és események kelthettek ellenkező látszatot. Aki pedig

március 15-ében mégis a királyság intézménye elleni felkelést, a mindent csak romboló, de sohasem építő forradalmat szeretné ünnepelni, az olyan messze áll a márciusi ifjak lelkében magasan lobogó ideáloktól, hogy nem méltó azok ünneplésére sem.

A szabadságharc zászlajára nem ez volt felírva, hanem a *Szabadság, Egyenlőség, Testvériség*. Ezért a három nagyszerű és szent gondolatért haltak meg azok, akiknek az emléke előtt most ünneplő lélekkel megállunk. Legyen szabad a magyar nemzet a népek nagy közösségében, léte és boldogulása ne függjön a mások kegyétől s éljen önálló nemzeti életet úgy, ahogy az egy ezeréves nemzetet megillet; legyen a nemzet minden tagja szabad és független polgára a hazának s egyenlő a törvény előtt, amelynek nem az a hivatása, hogy méltatlan kiváltságokat teremtsen és védelmezzon, hanem, hogy az Igazságnak legyen a védőbástyája és végül legyen a gyűlölködés helyett urrá a testvéri egyetértés és szeretet, amely nem ismer széthuzást és egyenetlenkedést, hanem csak egy nagy, hatalmas összefogását mindenkinek, akit a magyar haza egyformán meleg szeretettel fogad a védőszárnyai alá.

Hol vagyunk mi még ma is ezeknek az ideáloknak a beteljesülésétől? Állami önállóságunkat és függetlenségünket visszakaptuk, de olyan áron, amely a látszat alatt súlyos bilincseket jelent a számunkra. A törvény előtt egyenlők vagyunk, nincs pór és nemes, de milyen sokan vannak, akik a törvényt csak addig tisztelik, amíg sujtó kezétől kell tartaniok, az igaz, testvéries magyar szeretet pedig de sok ember lelkéből hiányzik még! Mennyi nevelésnek, munkának, kiengesztelésnek, megtorlásnak és megbocsátásnak kell még elkövetkeznie ahhoz, hogy valóra váljanak a szent ideálok, amelyek nélkül pedig csak meghalunk lehet, de élnünk nem.

Ezért időszerű még most, nyolcvan esztendő múlva is március 15-ének a megünneplése s emlékének felidézése. Ha azóta új feladatok és célkitűzések elé állított is a Sors keze, s ha a márciusiaknál talán sorsdöntőbb időknek nézünk is elébe, sohasem szabad megfeledkeznünk róla, hogy mindezekhez erőt csak a multak példáiból merithetünk, amelyekhez mindig kötelességünk vissza-visszatérni.

Az ünneplés bensőségén és melegségén nem változtat, hogy ezentul hivatalosan is megtehetjük, amit eddig önszántunkból amugyis megtettük; ez legfeljebb a külsőségeken fog változtatni. De ez is valami, mert azt dokumentálja, hogy a nemzet eleget tett egy kötelességének, amellyel nyolcvan éve tartozott önmagának.

Emelje mindenütt a csendőrség is az ünnep fényét és igaz melegségét; most már végre a miénk is március 15-ike!

A nyomozó szolgálatról.

Irta : CZEGLÉDY JENŐ százados.

A törvényes rend, a belső béke, az ország közbiztonsága, nyugalma feltétlenül megkívánja a csendőrtől mindazon ismeretek tökéletes elsajátítását, melyek a bűncselekmények kiderítéséhez szükségesek. Legyen az bármilyen bonyolult, rejtélyesnek látszó bűncselekmény, a csendőrnek nem szabad tanácstalanul megállania, a nyomozást esetleg abbahagyni, mert az évek hosszú során át szerzett nyomozó ismeretei alapján a bűncselekményt mindenképen ki kell tudnia deríteni.

A csendőrségi szolgálat egyik legfontosabb ága a nyomozó szolgálat.

Szolgálati Utasításunknak az önképzés szükségességéről szóló 17. §-a világosan előírja, hogy minden csendőrnek »tisztában kell lennie a nyomozás elméletével, gyakorlati keresztülvitelének módjával«, — majd a »Szut.« Személyi szabályaiban — a járőrvezető részére előirt határozványok között — akként rendelkezik, hogy minden járőrvezető (ő az, ki rendszerint a nyomozást elsőnek bevezeti) »a nyomozás terén olyanfokú elméleti tudással és gyakorlati képességgel birjon, hogy az előforduló bűnesetek nyomozását habozás nélkül a helyes irányban bevezethesse és sikeresen lefolytathassa.«

E rövid pár sorban tömörített kötelesség a lényege az egész nyomozói szolgálatnak. Az elméleti és gyakorlati tudásnak olyan fokát kell minden csendőrnek elsajátítania, hogy a nyomozást feltétlenül helyes mederbe tudja terelni. Ily módon az ügy felderítése — végső fokon a tettes kinyomozása, bíróság elé állítása — lesz az eredmény. Akár az elméleti,

akár a gyakorlati tudás hiánya pedig arra vezet, hogy a nyomozás helytelen irányba terelődik, ellaposodik, a cselekményt kideríteni nem sikerül s így a bűnöző — tuljára a csendőr eszén — vigan éli világát s folytatja bűnös üzelmeit.

A nyomozó szolgálat keretében a csendőrnek el kell sajátítania mindazon ismereteket, melyek összefüggenek a bűnvádi eljárás lefolytatásával. Ismernie kell a bűnügyi nyomozás fogalmát, célját, annak teljesítésére hivatott hatóságokat, közegeket, azoknak területi illetékességét, ismernie kell továbbá mindazon rendelkezéseket, szabályokat, melyek a nyomozás megindítására, illetve bevezetésére, a nyomozás abbahagyására, a netalán félbehagyott nyomozás újrafelvételére, a helyszíni szemle megejtésére, a bűncselekményben szereplő személyek (sértett, tanu, gyanúsított) kikérdezésére vonatkoznak. Ismernie kell továbbá a csendőrnek a nyomozó cselekményekkel még összefüggő s jóformán teljesen gyakorlati tevékenységet kívánó házkutatás lefolytatásánál, valamint úgy ennél, mint a személymozgásnál, nemkülönben egyes tárgyak (bűnjelek) őrizetbe vételénél, iratok, nyomtatványok, stb. lefoglalásánál követendő gyakorlati eljárást is.

Ezek volnának röviden mindama nyomozati, illetve a nyomozó szolgálattal kapcsolatos, összefüggő tevékenységek, melyeket egy jó csendőrnek ismernie s adott esetben gyakorlatilag feltétlenül alkalmaznia kell.

E felsorolt tudnivalókkal új szolgálati utasításunk kimerítően foglalkozik. (IX. fejezet.) Ezek tanulmányozásával mindenkinek alkalma van kimerítő tájékozódást szereznie. Kitartással, kellő szorgalommal ezirányú ismereteit mindenki megszerezheti, kibővítheti. Így e tudnivalókkal nem is szándékozom foglalkozni, mert hiszen a »Szut.« erre vonatkozólag mindent felsorol.

Márciusi ének . . .

Szakadjon fel szívünk minden kesergése;
Sikoltson a bánat, zengjen a tavasz . . .
Törje szét szavunk ez átkos némaságot!
Ránk a bánatfelhő egyre csak havaz.
Ez a március még nem magyar március!
Sajognak a vérző, tátongó sebek . . .
Hulló vérünk hullik . . . kacagva, vihogva
Lakmároznak rajta »idegen ebek!«

Márciusi szellő leng a levegőben:
Megremeg a lelkünk, kebelünk dagad . . .
Szent szabadság álma, égretörve, fennen
Szebb jövőnk útjára visz, sodor, ragad.
Szörnyű volt a csapás, a megaláztatás!
Ámde hitünk szilárd . . . régi, ősi juss . . .
Feltámadásunkban rendületlen hiszünk!
Váltsd valóra álmunk áldott március!

Nem jó az elmultra visszaemlékezni!
Minden idegszálunk reszket és remeg . . .
Harsogjatok fel már, zúgva, dörömbölve
Március méhéből születő szelek!
Kárpátok vidékén sem leng magyar zászló,
Erdélyben bilincset hordoz a magyar . . .
Zokog a Felvidék, a Bánát, a Bácska;
...Sikolts még fel egyszer magyar zivatar!

Fakadjon a lélek zengő virágzásba!
Szent harangunk egyszer új utat talál . . .
Eldugott reményünk sirjából feltámad,
S dicsőült lesz minden hősies halál!

Uj magyar hadsereg fergetegként támad,
Nagy-Magyarországért reszket majd a vágy . . .
S lázban ég a Nyírség, az Alföld, Dunántul,
S megindul a Tisza . . . meg a Hortobágy!

Vigyázzatok! Egyszer, feltámad az Élet,
És az igazságnak szava messze zeng . . .
S akkor észrevétlen fölsarjad a földből
Száz uj magyar erő, száz uj regement!
Értsétek meg tehát március zengését,
Nagy-Magyarország még egyszer felragyog;
Megaláztatásunk szörnyű mámorában:
»Égbezengő, örök március vagyok!«

ifj. Radványi Sándor.

Zsoli.

Irta : BEÖTHY KÁLMÁN százados.

A nyomozás már hiába valónak látszott és Kái Balázs kétségbe esetten szaladgált az örsre, sápadt arccal læste a szótlan járőröket. Oda a tizezer pengője! . . . Oda vele minden terve, kedve . . . El nem tudta gondolni, ki ásta ki a falat, hogy bejusson a ládához. Ki lehetett? — töprengett, kinlódott keservesen. Száz embert elővett gondolatban és a száz emberről egyformán azt gondolta: Ez tette volna? . . . Mind megfordult az udvarán és asztalánál majd mind áldomást ivott valahány sertést kifizetett. Tudták, tudhatták, hogy van valamije s tán annak is hírét vették, hogy alkuszik a Dunai Zsigáék házas telkére . . . Ki lehetett?! . . . Éjjele nem volt s nappal minduntalan megnézte a helyet, honnan a kis láda s vele a vagyona is eltűnt. Nem akarta

A nyomozó szolgálat terén vannak azonban olyan természetű szolgálati ténykedések, melyeket könyvből megtanulni nem lehet. Ilyenek: a nyomozás bevezetésénél megejtendő helyszíni szemlének helyes, célirányos, minden tekintetben kimerítő és a nyomozás további sikeres lefolytatásához szükséges pontos megejtése, a nyomozás folyamán felfedezett nyomokból, esetleg bizonyítékokból, tanuvallomásokból avagy bármilynemű más minden oly körülményekből való következtetés stb., mely az eredmény biztosításához vezethet.

Ezek mind olyan dolgok, melyekre vonatkozólag a »Szut.« megfelelő §-a alatt találhatunk ugyan általános utbaigazításokat, felvilágosításokat, de az ott felsorolt rendelkezéseket csupán zsinórmértékül vehetjük, mert hiszen a dolog természetében rejlik, hogy ahány a bűncselekmény, azok annyiféleképen különböző körülmények között hajtatnak végre. Egyik bűnös ügyesen leplezi cselekményét, a másik ügyetlenül, de mindmegannyi megegyezik abban, hogy más és más feladat elé állítja a csendőrt. Így nagyon természetes, hogy általános érvényű szabályt a nyomozás lefolytatásához felállítani nem lehet.

Erre egyébként a »Szut.« 409. pontjának utolsó mondata is kiterjeszkedik, midőn azt mondja: »A nyomozás elmélete nem egyéb, mint a mások tapasztalatainak gyűjteménye, amely tapasztalatokat a csendőr a gyakorlatban a maga számára értékesíthet, anélkül, hogy azokat számos próbálgatás és elkerülhetetlen kudarc árán kellene saját magának megszerezni«, vagyis »Okos ember más kárán tanul« mondja a példabeszéd.

Mások által leszűrt tapasztalatok, érdekes, tanulmányos nyomozati cselekmények azok, melyeknek olvasgatása, tanulmányozása nagymértékben hozzájárul ez-

hinni, hogy valóban és örökre. Tréfára hitegette szerencsétlen önmagát?... Asszonya s lánya keserű, sápadt teremtések lettek s remegve figyelték keserves vergődését.

A csendőrök hallgatagon, fáradtan jártak a házhoz újból és újból, messze vidékekre utaztak s tértek meg onnan egy szól mondva leverten: Semmi!...

Kái Balázs egy este az Olvasókörben aztán megmondta, ki a tolvaj.

— Nem lehet, hogy ne tudnák! Mán mindenki a kezükben vót, hát a keserves teremtésit, a föld tán nem ette meg azt a tenger pénzt!... Tudják, hát...

— Megkapta vóna, ha tudnák, — csitította asztalos Os-vát — tavaly esztendeje az én szerszámaim is megkerültek. Pedig mán én is azt gondoltam, soha... Hát várják!...

— Várják?! — ütődött meg orditva Kái. — Tizezer pengömre várják? Tudja kend, hogy hiába is... Hogy mir?... Hát megmondom: Szabó Kati is tudja, hogy ú náluk, a zsandároknál a pinzem, az anyjuk keservit! Ű náluk! Megosztották oszt' most itt mászkálnak szanaszét, hogy azt gondoljam: semmi nyoma még. Ellopták űk is, akár a tolvaj...

— Részeg maga, Balázs, ha ilyet mond, becsukják érte! — szörnyülködött a kocsmás, a kajla Weisz.

— Kuss! — ordított Kái. — Megmondhatja, hogy én mondtam, a keservit! — Aztán ráesett a feje reszketve öklére s úgy mormogta eszelősen: Tizezer... Házam... Ur-isten... Rávágott utána a satnya asztalra s azon a poharak, pint és az üvegek furcsa zenében ütődtek össze. Utána botor-kálva, esett fejjel, szóllanul kívánszorgott a vak estébe... A halálos csendben Weisz, a kajla kocsmás, felrántotta nyeszlett vállát: — Ollezánc!...

irányu tudásunk kibővítéséhez, ismereteink gyarapításához.

Már most ahhoz, hogy a nyomozó szolgálatban mindama ismereteket megszerezhessük, melyek e szolgálat sikeres és eredményes teljesítéséhez feltétlenül szükségesek, kétféle irányban kell ismereteinket gyarapítani.

Először el kell sajátítani a »Szut.«-nak a már fentebb említett fejezetében felsorolt s a nyomozó szolgálattal összefüggő minden rendelkezését.

Másodszor előfordult bűncselekmények, sikeres nyomozások tanulmányozásából le kell szűrni a tapasztalatokat, hogy ezáltal a nyomozásnál szükséges leleményességre, ügyességre, rátermettségre, találékony-ságra szert tehessünk, s hogy adott esetben ezirányu képzettségünket gyakorlatilag is gyümölcsöztetessük.

Fentebb kifejtett mindkét irányban képezve önmagunkat, számíthatunk csakis eredményre; mert mit ér a tudás, ha valaki példásan tudja a cselekményeket minősíteni, a bűncselekmény szereplőit kikérdezni, jól tud házkutatást tartani stb., de viszont nem bír kellő jártassággal, alaposággal a helyszíni szemle megejtésénél, az egyes apró-cseprő, első látszatra jelentéktelen körülmények, adatok megítélésénél. Az ilyen nyomozó bizonyára nem tudja, hogy néha egy ruháról leszakadt gomb, egy alig látható ujjnyom avagy egy hajszál volt az áruló s juttatta a bűnöst az igazságszolgáltatás kezére. Viszont ugyancsak nem ér semmit az olyan tudás sem, legyen az a csendőr bármilyen sokoldalú, jó felfogású, élénk észjárású, következetes és találékony, ha nem tudja elbírálni, minő cselekménnyel áll szemben, mi is történt tulajdonképen, ha nem tudja mitévő legyen a lefoglalt bűnjelekkel. bizonyítékokkal, ha nincs tájékozva arról, hogy az ő

Mikor Káinak megmondták, hogy feljelentik és csunya baja lesz belőle, azt felelte: Mindegy.

Nem törődött semmivel. Csatangolt az utcákon olyan arccal, hogy az emberek félve kerülték. Olykor felkacagott rettentő keserűen s minden napja a kocsmában kezdődött meg végződött. Itt talált rá a kézbesítő is, aki a bíróság idézőjét hozta.

— Mi áll benne? — morgott rá közönyösen Kái.

— Hogy huszadikán a várhelyi bíróságnál legyen.

— A pinzemir?

— Azír, mert hogy a csendőröket hirbe hozta, — felelt a kisbíró, eléje tartva annak a kézbesítő ívet.

Kái szó nélkül leseperte az asztalról az írásokat s azt mondta:

— Sehova se megyek! De Te menj, mert kihajintlak!

Aztán elővezették. Ordított, rugott, istentelen káromkodást csapott. Így hát bilincset kapott. Akkor aztán harsogott belőle a szitok, az átok a csendőrökre, pedig már sejtette, hogy az igazság nem nála van.

Haza se mehetett. Nem tagadott, hát nyomban levitték a fogdába.

Ott lassan megcsöndesedett. Az volt, csöndes, mikor hetek múlva kijött a szabadra, csak a szemébe tükrözött valami alattomoság, sötét terv, bűn...

Hazament. Még szótlanabb és bizalmatlan lett. Eljárt hazulról, kóborolt a kertek alatt, a mezőkön s néha a Bükkös-erdő szélén látták a bányából jövők. Felelt, ha kérdezték a még mindig nem nyugvó, kutató csendőrök, de mikor azok eltávoztak, ördögi mosolyra szaladt a szája.

Azt hitték, esöndes bolond.

Pedig nem az volt. Mert a Bükkös híres orvadásta,

nyomozási illetékessége, illetve területe meddig terjed, ha nyomozás esetén nem tudja mi módon járjon el, nem ismeri az ide vonatkozó rendelkezéseket, vagyis a nyomozás sikeres lefolytatásánál, befejezésénél szükséges — mondhatnám formaságokat.

Itt is, ott is megakad a nyomozó csendőr, kénytelen a »Szut.« után kapkodni, előjárójától érdeklődni, illetve szakasz- vagy őrsparancsnok pótnyomozását bevárni, mert a tudatlanságából származó késelemnek legtöbbször ez lesz az eredménye. Milyen sok »kiderítetlen eset« tanuskodhatik amellet, hogy a nyomozást bevezető csendőr nem rendelkezett a kellő ismeretekkel s így a nyomozást abba kellett hagyni, esetleg más járőrnek folytatni. Nyilvánvaló, hogy ha ekként eredmény már — dacára a legjobb nyomozó tevékenységnek — nem éretett el, az csakis a kellő tapasztalattal nem rendelkező s az előző nyomozást lefolytató csendőr hibájának tudható be.

Bűnügyi nyomozásnál egy-két nap, sőt egy-két óra késelem is sok lehet. Az eredmény biztosításánál bizonyítékok megszerzése, előteremtése nélkülözhetetlen. Mi sem könnyebb egy bűnözőnek, mint az ilyen bizonyítékokat elpusztítani, ami rendszerint bekövetkezik, ha van rá a tettesnek ideje. Az időt pedig jelen esetben a tájékozatlan csendőr önként szolgáltatta, mivel tévovázott, ügyetlenkedett, nem találta meg a helyes kivezető utat, sőt egészen belezavarodott a nyomozásba, miáltal a sikert szalasztotta ki kezéből.

A nyomozás sikeres lefolytatása minden csendőrnek becsületbeli kötelessége. Minden csendőrnek oda kell törekednie, hogy az őrsön kiderítetlen eset ne legyen. Előjárók, különösen a legénységgel állandóan érintkező szakasz- és őrsparancsnokok első gondja legyen legénységüket a nyomozó szolgálatban jól kiké-

pezni, hosszas csendőrségi szolgálatuk alatt előfordult érdekesebb, tanulságosabb nyomozati cselekményeket iskolázni, oktatni oly módon, oly mederben, hogy azt a legénység ne csak mint száraz »megtanulnivalót« tekintse, hanem érdeklődésüket felkeltve őket hasonló sikeres nyomozások keresztülvitelére buzdítsa.

Szorgalmas, lelkiismeretes és alapos nyomozás minden csendőrnek sajátja legyen. Bármi okból félbeszakadt nyomozás újrafelvételét minden csendőr ambícióval teljesítse. A csendőrbe vetett bizalom, a közbiztonsági viszonyok megszilárdítása, az állampolgárok nyugalma, békéje a zavartalan gazdasági élet stb. stb., mind ennek betartását követeli a csendőrtől. A »Szut.« 409. pont 4. bekezdése egyébként az itt elmondottakat az előjárók kötelességévé is teszi.

A bűnözési esetek számának minél alacsonyabbra szorítása s így közvetve a bűnözők jó utra terelése, a becsületes kenyérkeresetre mintegy rákényszerítése, szóval az elérhető teljes gazdasági és erkölcsi konszolidáció volna végső fokon az eredménye annak, hogy ha minden őrs éber, féltő gonddal örködnék örskörletének közbiztonsági viszonyai felett.

A »Szut.« rendelkezései megadják a módot arra, hogy a csendőr mondhatnám teljesen szabad kezét kapjon a nyomozás mikénti bevezetésére, megindítására. A 395. pont szerint megindíthatja a csendőr a nyomozást többek között »hivatalból« még abban az esetben is, ha pld. egy névtelen levél volna a nyomozás alapja. Tehát, míg a »Szut.« 386. pontja szerint birói eljárás csakis olyan egyén ellen indítható, kit nyomatékos gyanu terhel, addig a nyomozás megindításához elég az egyszerű gyanu is. Ha tehát a csendőr oly dolgot észlel, lát, hall, mely arra enged következtetni, hogy itt törvénybe ütköző cselekményről van szó, —

Kaszás Jóska, már tudta, mit tervel, mit akar. Pénteken már ki is vitték amannak ólmos puskáját oda a kanyarulóba, a sűrű bokorba, hol a bányához járnak nemcsak a munkások... A csendőrök is. Holnap, szombaton, ott hétvégi fizetés van, ott lesznek bizton a »gazember kakasok« is, — biztatta Káit Kaszás, aki örült, hogy más teszi meg azt, amire ő már régen vár...

*

Fekete őrmester intett szemével a járőrtársának s a kutyát magához parancsolta. A pénztár előtt gyülekezöktől oldalt, a bányászlakások felé vivő uton fel s alá sétáltak. Mint máskor. Senki sem mehetett el észrevétlenül. S az, aki ott a kapunál nyugtalanul tekintget feljűk, az gondolta, hogy nem ok nélkül van itt ma Fekete, kinek villogó, apró fekete szemét sohasem birta nyugodtan. Fekete meg jól számított, aki legvéznább volt a munkások közt, akit legmélyebbre küldenek be vájni és aki a lopás óta már kérte elbocsajtását és elköltözni akart, az, mikor a járőr előtt elment, a köszönésre lendülő kalapját kiejtette kezéből... Kadli Imrének hitták a kiszemeltet, akiben eszeveszett izgalmak verekedtek és torkára annyi szárazság ülepedett, hogy az utána forduló járőrnek alig tudott felelni.

— Mennyi a bér, Kadli? — közömbösködött Fekete.

— Ny... omoruság... őrmester ur... Hat gyerek, sok nyavalya... — kapkodott, nyelt, majd bátrabb lett. Erre számított Fekete. Tudta, hogy lesz az másképp is. Hirtelen, összefüggéstelennek látszón azt kérdezte attól: Miből fizetted ki a hizót egyszerre?! S annak elakadt a lélegzete. Tátogott hangtalanul. Fekete meg sorra vette, amit annyi keserves nap után összegyűjtött sok ravaszság, sok ígélet és sok pénzzel. Sorra vette az adatokat, eléje tette Radlinak világosan és

határozottan és annak mindtovábbra bent maradt a szava magában...

— Senki se fér be azon a lyukon, Kadli, csak Te, hát add ide a csákányt, amivel kivágtátok, ne tagadj tovább! — szölt erősen szemébe nézve Fekete.

... Aztán előkerült a zsák is, ami a ládához kellett, elő Andrej is, a muszka, meg Csete is, a »poroló« és éjfél előttre kiásták a ládikát is a Császár-akna feletti gyepszigetből.

*

Kái Balázs pedig ott állott a sűrűben és kezében lassan tüzes meleg lett a fegyver. Elszánt, borostás, gondozatlan arcából ki-kivillant a vad tekintet a kanyaruló felé: nem értette, mért nem jönnek, akikre vár?... Mind elment előtte a faluban lakó munkás és utánuk?... Hol maradtak a csendőrök. Ott szemben lassan kipiroslott a holdszél. végig ömlött a gerincen a tiszta, hideg fény s itt-ott a bokrokban furcsa nesz zavarta hátára a hideget. Alig érezte volna, hisz úgy fűtötte a bosszu, az elkeseredett gyűlölet, hogy csatornák szakadtak arcán az izzadtságtól, de a hosszú várakozás egy-egy pillanatra hidegen figyelméztetni tudta még a bűnre. Már árnyékot vetettek a fák s az utszélien a kökény, mikor zaj kélt amarról, a bánya felől. Megrezzent s az ökle görcsösen rándult a ravaszra. Felajzódott figyelme, szeme, minden porcikája, keserű szájára lassan a nem messze Cél elérése már megelégedettséget rajzolt lassan, mikor a sűrűből hirtelen, hatalmas csaholással ugrott neki egy — farkas. Mert annak látta a csendőr-kutyát. A kanyarodóban emberkiáltás harsant: Zsoli! De már vállára ugrott a fenevad s bedobta a sötétbe.

Rémült kiáltás szakadt ki torkán, hogy a fákról ijedten

dacára annak, hogy semmiféle pozitív támpontja nincs — a nyomozást bevezetheti.

Minden nyomozásnál nagy körültekintéssel és alaposítással kell eljárni. A csendőr kötelessége az ügyész részére mindazon anyagot szolgáltatni, amelyek a bírói eljárás sikeres lefolytatásához szükségesek. Így tehát az ügyészhez egy minden apró részletében feldarabolt nyomozati ügy kerül, melyből alkalma van tökéletesen tájékozódni a bűncselekmény összes körülményei felől. Amíg a csendőr odáig jut, hogy az ügyet az ügyész kezébe adja, addig bizony legtöbbször alaposan elő kell vennie a tudományát. Mint már említettem, elegendő lesz sokszor egy egyszerű gyanú is ahhoz, hogy valaki ellen a csendőr nyomozzon. Természetesen vannak olyan esetek is, midőn a csendőr nyugodt lelkiismerettel, az eredmény biztos tudatában, mintegy radikálisan vezeti le a nyomozást, nem törődve a bűnügyben szereplő tettesek, részeseik személyével, de viszont lesz eset midőn a gyanú vajmi ingadozó vagy pedig a bizonyítékok előteremtése nem sikerül, bűnjelek biztosítása nem lehetséges s így végeredményben a nyomozás meddő marad. Ilyen esetekben bizony igyekeznie kell a járőrnek, hogy a gyanuba vett egyén ellen úgy vezesse le a nyomozást, hogy személyét erkölcsi károsodás ne érje. (L. 398. pont 3. bekezdés.)

Hogy a nyomozás sikeres lefolyását biztosítsuk, de viszont, hogy ezzel szemben a járőr esetleges túlbuzgósága folytán nehogy ártatlanok is meghurcoltassanak, ajánlatos a gyanúsítottak személyét lehetőleg minél később belekeverni a bűnügybe.

Nyomozás közben a csendőr bátran foglalkozhatik mindazon egyénekkal, kik a bűnügyben szerepet játszanak, a gyanúsítottat azonban úgy tekintse, mintha nem állana rendelkezésére. Igaz, hogy a »Szut.« 69.

zugtak el a madarak s a völgy tulsó oldalán a visszhang felelt rá: ...gitség!

Egy újabb parancs a kutyának s az visszaugrott tőle. Előtte a fák közül magas alak hajolt Kái fölé, — Fekete őrmester.

— Mit keres maga itt, szerencsétlen? — csodálkozott Fekete. — Kái újból csendőrt látott. A gyűlöltet, az ellenséget, akit élete tönkretévőjének hitt, akik börtönbe juttatták s akikre itt órákig várt fegyverrel és az most lehajol hozzá részvétellel.

Felugrott, kiszaladt az erdőszélre. Az ördög vitte-e avagy a kiszámíthatatlan Sors kedvezett neki e mozdulattal, mindegy. De a bokrok ágai alatt, a sötétben a fegyver ott maradt, árulója nem volt a kezében s Kái ezt alig hitte. Nézte, forgatta révült arccal tanyereit s motyogott, mint régen: a pénzem...

— A pénze? ... Itt van Kái, megvan. Itt hozzuk! — tette szánakozva Kái vállára a kezét Fekete. — Nézze, ez a ládika volt az?

Kái eszelősen nézett végig rajta s aztán egy kis embercsoportra, amelyik ott állott némán mögöttük. Esmélt, kapkodta a fejét, morgott, lekapta rongy, lyukas kalapját s hirtelen a ládikához ugrott:

— Ez... Ez! Hol volt? Mi van?... A pénzem?! Őrmester ur! — hadarta a szerencsétlen.

Fekete megnyugtatta: Majdnem mind megvan. Nézze, ezek a gazemberek...

— Nem! Csak a pénzt! — sirt Kái s mohón, a levegőt kapkodva bámult bele a feinyitott ládába, ahol hidegen, zsufoltan hallgattak az ezüstök...

Zsoli ott ült Kadliék mögött hegyes fülekkel mogorván s csak néha villant zöldesen szeme nagy-nagy hűségről gazdája arcára, meg a ládikára, melyből ő semmit se' várt és amelyhez neki — úgy látszott — semmi köze...

§-a a gyanúsítottak kikérdezéséről szól s így azok kikérdezése egyáltalán nem szabályellenes, de véleményem szerint legcélszerűbb a nyomozást úgy bevezetni s ha csak lehetséges lefolytatni, hogy a gyanúsított lehetőséghez képest csak a nyomozás befejezése után hallgattassék ki, vagyis akkor, midőn őt már valóban alapos gyanú terheli. Ezt egyébként a »Szut.« 431. pontja is megmondja: »gyanusítottként csak azt kell kikérdezni, aki ellen már határozott és megállapított adatokkal támogatott gyanú merül fel«.

A gyanúsítottnak a nyomozás befejezése alkalmával való kikérdezését azért tartom célirányosnak, mert így már csak akkor folyik be az ügybe, midőn a gyanú ellene alapos, tehát midőn már őt a bűnügybe bekeverve, erkölcsi károsodás aligha éri. Természetesen olyan gyanúsítottról van szó, aki szabadlábban hagyott s kinek személye még nem szerepelt az ügyben. Mert ha már egyszer őrizetbe lett véve, akkor már ugyanis erkölcsi hátrányt szenvedett s így vele szemben ily nagyfoku mondhatnám figyelmesség nem indokolt. Sokkal egészségesebbnek tartom az olyan nyomozást, melynek folyama alatt a gyanúsítottól teljesen függetlenül állapítottam meg a tényeket. Adódik természetesen sok eset, midőn a gyanúsított kikérdezése a nyomozás folyama alatt vagy talán éppen a nyomozás bevezetésekor szükséges (pl. alibi bizonyítás), de általában a gyanúsított nyomozás alatti kikérdezésének mellőzését a cél érdekében állónak tartom. Ha a csendőr így folytatja le a nyomozást, sok kellemetlenségtől óvja meg magát is.

A bizonyítékokat a nyomozó csendőrnek kell összegyűjtenie, mert mivel a gyanúsított nem köteles vallomást tenni, nem köteles önmaga ellen bizonyítékokat szolgáltatni sem. (L. 432. pont.) Tehát a gyanúsított, különösen akkor, midőn azt látja, hogy a nyomozás ellene semmi különös terhelő adatot nem produkált, semmit sem fog a nyomozó csendőrnek elárulni, de ha a leleményes és ügyes nyomozás folyamán összegyűjtött terhelő adatokat a gyanúsított elé tárja, akkor bizonyára sikeres lesz a gyanúsított kikérdezése is.

Rossz nyomozó tehát az a csendőr, aki mindjárt a gyanúsított kikérdezésénél kezdi. Azt hiszi ugyanis, hogy a legkönnyebben így ér el sikert, holott a rossz uton halad. Van eset, — mint fentebb említettem — hogy egyszer-másszor a gyanúsított mielőbbi kikérdezése lesz szükséges, de az irányelv, amihez minden csendőrnek alkalmazkodnia kell, az legyen, hogy ne a bűnöstől szereztesse be a bizonyítékok. Az ilyen bizonyítékok vajmi kétes értékűek. Hiszen azt tudja minden csendőr, hogy a tettes vallomását a bíróság előtt — ha csak a csendőr-jelentés tárgyi bizonyítékokkal nincs alátámasztva — legelső alkalommal ugyanis visszavonja.

De még ez egyszerűbb eset. Rendszerint a vallomás visszavonásával a delikvensnek nem elégesznek meg, hanem kijelentik a bíróság előtt, hogy a csendőri jelentésben foglalt beismerés bántalmazás vagy egyéb kényszer következtében jött létre.

Hiába tehát a tettesnek minden önkéntes beismerése, az mit sem változtat a tényen, hogy az eredményt a tettes beismerő vallomásától függetleníteni kell, vagyis hogy a tettes tagadása vagy beismerése közömbös legyen az eredményre nézve.

Egy jó nyomozó ma már tanul, önmagát állandóan képezi. Nincs szüksége erőszakos eszközökre. Ellenben nélkülözhetetlen követelménye a sokoldalúság, jó

szellemi képesség, élénk észjárás, emelkedett erkölcsi felfogás és fizikai rátermettség. (L. »Szut.« 409. pont.)

A törvény a csendőr kezébe adta a hatalmat, hogy a bűnöst üldözze, kinyomozza, de e hatalom ára: a tudás, az állandó önképzés, a modern követelményekkel való lépéstartás.

*

A nyomozás során — mint már fentebb említettem — a gyanúkokat, bizonyítékokat úgy kell kipuhatolni, összeszedni, csoportosítani, hogy ezek már önmagukban véve is teljes bizonyító erővel hassanak s a gyanúsított beismerése mintegy fölöslegessé váljék.

A gyakorlatban azonban azt látjuk, hogy e sarkalatos elvet sokan szem elől tévesztik; a legtöbb nyomozó a gyanúsítottat »vallatja«, aminek azután rendszerint az a következménye, hogy a bíróság előtt gyanúsított azt állítja, hogy vallomását a bántalmazások kényszerű hatása alatt tette meg.

Nyilvánvaló, hogy a bűnösök legtöbbször hasonló panaszokkal védekeznek, de az is kétségtelen, hogy hatalmi tulkapások, bántalmazások, — itt-ott, ha elvéve is — de előfordulnak.

Orvosszakértők megállapították már sok esetben, hogy az ilyen panaszoknak komoly alapjuk nincs, de viszont akadtak önmagukról megfélemlített csendőrök, kik kényszerítő eszközökkel akarták — talán a semmi másképpen kideríteni nem sikerült — cselekményt a gyanúsított »rábizonyítani«.

A nyomozásokkal szorosán összefüggő e sajnálatos jelenséggel óhajtanék az alábbiakban röviden foglalkozni.

Evszázadokkal ezelőtt széltében-hosszában divott a kivallatás. A megdöbbenő embertelenségek nyomát nemcsak a hagyományokban, hanem a fenmaradt írott törvényekben is megtalálhatjuk.

Semmiféle eszköztől nem riadtak vissza, hogy a szerencsétlen meggyanusítottat megszólaltassák. Nagyon természetes, hogy nem volt olyan bűn, amit az így megkínzott ember — ha teljesen ártatlan is volt — magára ne vállalt volna.

A századok megszelídítették az erkölcsöket. Mindinkább belátták, hogy az igazságnak ilyen módon való keresése nemcsak, hogy a legnagyobbfokú igazságtalanság, hanem embertelenség is. Mária Terézia már rendeletet adott ki a kínzó vallatás beszüntetésére, II. Lipót pedig már törvénnyel tiltja azt.

Lassan-lassan, a kultúra térhódításával, rájöttek az emberek a bántalmazásokkal való vallatás teljes igazságtalanságára, rájöttek annak minden emberi méltóságot megszegő mivoltára.

Amíg évszázadokkal előbb a bántalmazás bevett, sőt elismert dolog volt, — ami tekintve az akkori idöket — midőn még »boszorkányok, bűbajosok, bűvölők« ellen hadakozott a nép, némiképp érthető, helyesebben az akkori nézőpontból ítélve megmagyarázható, manapság már elítélendő s büntetendő cselekmény.

Bántalmazások elkövetését érvényben levő bünvádi perrendtartásunk is határozottan tiltja, sőt tiltakozik minden vallatás ellen, vagyis minden olyan kényszerítő eszköz alkalmazása ellen, mely a terheltet akár fizikailag, akár lelkiileg, erkölcsileg megtöri.

Ugyanis a Bp. 135. §-a szerint »a terhelt vallomásának vagy beismerésének kieszközlése végett nem szabad sem ígéretet, biztatást, ámitást, fenyegetést, erőszakot vagy kényszert használni...« stb.

A katonai büntető törvény szerint a bántalmazás által elkövetett hivatalos hatalommal való visszaélés

büntetése — mint amilyen a kikérdezés során meg nem engedett eszközökkel való vallatás — igen súlyos következményekkel (szabadságvesztés büntetéssel, lefokozással, a testületből való elbocsátással, stb.) járhat.

Eltételezve törvényeink és utasításaink rendelkezéseitől, a nyomozó szolgálatban bántalmazásoknak előfordulniuk már csak azért sem szabad, mert a gyanúsított kikérdezésétől, mint már fentebb kifejtettem, az eredményt, vagyis a cselekmény kiderítését nem szabad, sőt nem is lehet függővé tenni.

A nyomozás eredménye mindig és mindenkor csakis egy lehet: az igazság kiderítése. Nem az a fontos, hogy a bűntény megtörténtét bebizonyítsam, illetve, hogy azt valakire rábizonyítsam, hanem az, hogy az igazságot derítsem fel.

Durvasággal, bántalmazással vagy bármi kényszereszköz alkalmazásával az igazságot kideríteni nem lehet. Mily ferde állapot: az igazságot keresni, illetve a tettet az igazságszolgáltatás kezére juttatni, a megzavart jogrendet így helyreállítani s ugyanakkor igazságtalanságot, jogsértő cselekményt elkövetni. Előfordulhat ugyan, hogy ily módon sikerül a valódi bűnöst beismerésre bírni, — bár kétes az ilyen beismerés — de előfordulhat az is, hogy ártatlan emberről van szó, kinek más bűnéért, hibájáért kell lakolnia.

Bántalmazással célt érni nem lehet. Ilyen eszközhöz csak az folyamodik, ki nem tud másképpen eredményt felmutatni. Ha nincsenek bizonyítékok, úgy hiába minden kényszerű beismerés, a bíróság ezt úgy sem veszi tekintetbe. Ha pedig vannak bizonyítékok, hiába minden tagadás, az a tényekkel szemben úgy sem használ. A bíróság felelőssége teljes tudatában fog ítélkezni s tekintet nélkül arra, hogy a tettes cselekményét a csendőr előtt tagadta vagy beismerte-e?

*

Rá akartam egy s más olyan körülményre mutatni, melyeket a csendőr a nyomozó szolgálatban nem nélkülözhet s melyek tudatában ez irányú tevékenységét — úgy vélem — eredményesebben teljesíthet.

Jó csendőrnek állandóan és szeretettel kell foglalkoznia szolgálatának egyik legfontosabb ágával, a nyomozó szolgálattal.

Csak így tudja elsajátítani azt az ügyességet, rátermettséget, melyek nélkülözhetetlenek e szolgálat sikeres teljesítésénél s így talál örömet szolgálatában. Egy-egy szép, eredményes nyomozás valóban minden nyomozónak öröme szolgálhat.

A mai bűnözők ismervén a háborus, forradalmas idők utáni kedvezően megváltozott, megszilárduló közbiztonsági viszonyainkat, mindent elkövetnek, hogy bűnös üzeneteiket folytathassák, s az igazságszolgáltatás sujtó kezétől megmeneküljenek. Az ő »létért való küzdelmük« nem egyéb, mint igyekezet, hogy a törvényes rend, csend és biztonság öreit ügyességgel, ravaszággal kijátszák. Ezért kell a csendőrnek tanulnia, hogy ügyesebb, okosabb legyen a legfurfangosabb bűnözőnél is. Mert ha úgy az egyes bűnös, mint általában a bűnözők összességének ügyességén a csendőr nem tud felülkerekedni, nyilvánvaló, hogy azok működése számottevő akadályba nem ütközik s így közvetlenül a közbiztonság lezülése fog bekövetkezni, közvetve pedig a csendőrségbe mint testületbe vetett hit és bizalom fog megrendülni.

Tanuljunk, okuljunk a jó példák s minden csendőrt, már pályája kezdetén sarkaljon a nyomozás iránti ambíció s fűtsön az a tudat, hogy a törvény által

ráruházott hatalomra érdemes, mert a kívánalmaknak a legjobb tudása és lelkiismerete szerint iparkodik megfelelni.

Fütsön minden nyomozót az a törekvés, hogy a gyanúsított személyét lehetőleg csak elkerülhetetlen szükség esetén keverje bele a bűnyübe; tartsa be a »Szut.« 69. §-ában lefektetett elveket, bántalmazásokra ne ragadtassa magát s ne feledje, hogy a Büntető perrendtartás 13. §-a szerint az, aki ellen a bűnvádi eljárás folyik: peres fél, önálló jogokkal. A gyanúsított kikérdezésének célja nem az, hogy a csendőröt mindenképen beismerésre bírja, hanem az, hogy a csendőr a gyanuokok alapossága vagy a táptalansága felől tájékozódjon s a gyanúsítottnak pedig alkalma legyen védelmét is előadni. Szóval a gyanúsítottnak is adassék meg az alkalom mentő és enyhítő körülményeire rávilágítani. (L. »Szut.« 432. pont valamint B. p. 134. §.)

Ne feledjük, hogy a bűnyügi nyomozás számtalan oly esetet említ, midőn az áthatatosan tagadó és semmiről tudni nem akaró tettes a nyomozás folyamán beszerzett jelentéktelennek látszó, de végeredményben rendkívül fontos bűnjелеk, bizonyítékok hatása alatt — ami valóban a sikeres és leleményes nyomozásnak köszönhető — ismerte be tettét s tárt fel még nem ismert körülményeket, esetleg bűncselekményeket.

Allandó önképzés, a szabályokhoz való ragaszkodás, kötelességtudás lesznek azok a tényezők, melyek néha teljesen kilátástalan, reménytelen és eredménytelennek látszó »fogas« esetekben is meghozzák a fáradozás gyümölcsét.

A rehabilitáció.

Írta: HADBIRÓ.

A rehabilitációra való törekvés olyan régi, amilyen régi az államok büntető igazságszolgáltatása.

Ahogy a beteg ember legfőbb törekvése arra irányul, mikép ismét tökéletesen egészségesse váljék, úgy a bűnbe jutott ember lelkét teljes erővel hatja át az a vágy, hogy a büntetésének összes jogkövetkezményeitől megszabaduljon és hogy a büntetés elszívése után bizonyos idő elmúltával teljes lelki nyugodtsággal elfoglalhassa a társadalomban azt a helyet, ahol a bűnbeesése előtt társadalmi előnyöket élvezett.

Hogy a rehabilitáció mély történelmi gyökerekből szivja jogosultságához a fentartó erőt, arra nézve csak pár példára utalunk.

Az ősi magyar történelemben azt olvashatjuk, hogy az, aki a hadban gyáván viselkedett — ha bármi okból megszabadult a felkoncolás útján végrehajthatni szokott halálbüntetéstől — bűnének következménye gyanánt kidobott a nemzetségből. Az ilyen egyén megszűnt a szabad harcos magyar nemzet fia lenni. Elvesztette szabadságát, családi állását, nemzetsége, törzse becsülését és mint gyászmagyarka, rabszolga koldus módjára tengette nyomoruságos életét önmagára, sőt leszármazóira nézve is. De az ilyen gyászmagyarkára nézve is létezett rehabilitáció. Ez a hadak útján vezetett, ha ő maga avagy első és másodizigleni leszármazója nemesurától abban a kitüntető kegyben részesülhetett, hogy megengedett neki, mikép urát fegyverrel kísérhesse az ütközetbe s ott vére, vitézsége és élete árán ő

maga vagy leszármazója visszanyerhette újra emberi, magyar harcosi jogait.

Erdekes jelensége művelődéstörténetünknek, hogy ennek a rehabilitációnak legősibb és leghatározottabban kialakult jelenségeit a katonai jogtörténelem lapjairól olvashatjuk.

A 17. és 18. század katonai büntető jogtörténetéből azt láthatjuk, hogy akit lefokozásra, avagy az ezredből való kidobás (elbocsátás)-ra ítélték: az becsütelenné, más szóval: selmává lett.

De ugyanott megtalálhatjuk annak a leírását is, hogy az ilyen selma hogyan szerezhetette vissza régi katonai becsületét:

Ha a selma hosszas jó viselete által magát erre érdemesé tette, ezredparancsban elrendelték a becsületisztító eljárás lefolytatását. E célból az összes századok legénységéből és altisztjeiből egy végrehajtási századot vezényeltek ki, amelyik egyik részén nyílt kört alkotott. A kör közepén állott a zászlós a zászlóval és egy törzstiszt. A selma a körön kívül térden állva, kalapját a szájában tartva, a kör nyitott részéig térden csuszott, közben kétszer megismételve, kérte fennhangon, hogy »Kérem az ezredet az Isten nevében, adja nekem az én becsületes nevem vissza!« Erre megkérdezte tőle a törzstiszt, hogy tulajdonképpen mit akar, mire a selma újból harmadszor is megismételte a fenti kérelmet.

Erre a törzstiszt kijelentette: »Allj fel, legyen neked a Te kívánságod szerint! Az ezred visszaadja neked a Te becsületes neved azáltal, hogy feletted a zászlót meglobogtatja! Légy ezután a többi becsületes katonával egyenlő«. Ezután a felavatandó a kör közepére ment, ott letérdelt, mire a zászlós a zászlóruddal háromszor egymásután fejen ütötte e szavak kíséretében: »En téged a császár, az ezredes és az egész becsületes ezred nevében becsületessé avatlak!« Erre a felavatott felugrott, a szájából kilökte a kalapot és a kör közepéből kirugta. Erre egy új kalapot és új fegyvert kapott e szavakkal: »Itt van a te új becsületes neved és fegyvered!« Erre a felavatott megköszönte a megtisztítást és jobbulást ígért. Végül a legidősebb jelenlévő tiszt beszédet intézett a katonákhoz, őket a katonai becsület fontosságára figyelmeztetve.

Ime ebben a képben, ebben a szertartásosságban a rehabilitációnak egyik történelmi alakját kell tisztelnünk.

A rehabilitáció szükségességének tudata azóta is megszakítás nélkül él a magyar társadalomban és élénken foglalkoztatja az erre hivatott igazságügyi szerveket.

Mert hiszen felette téves felfogás lenne azt hinni, hogy az állam igazságszolgáltatási hatóságai és szervei teljesen eleget tesznek feladatuknak azzal, mikor a bűnbe jutott embereket megbüntetik és a rájuk kiszabott büntetést végrehajtatják.

Ez önmagában véve csak félmunka és ebből csak az állam büntető akarata jutna kifejezésre és csak a megtorlás kétes értékű munkája domborodnak ki.

Az államnak helyesen felfogott érdeke azonban nem ez lehet, hanem az, hogy a megtorlásban részesült bűnös a vezeklés után megigazult lélekkel térhessen vissza a munkás, békés, alkotó munkát végző emberi társadalomba.

Nem lehet elfelejtenünk ugyanis, hogy nincsen született büntettes, csak különféle emberi hibákkal és

gyarloságokkal megterhelt emberek vannak, akiknek életsorsát, elhatározásait és cselekedeteit a körülmények bofolyásolják. Figyelembe kell még azt is vennünk, hogy igen sok bünbe jutott ember mögött ott állanak a hitestárs, az elaggott szülők, a gyámolításra szoruló gyermekek; szóval, hogy a büntetésre kiszabott büntetés a bünös egyéneken át közvetett erővel — de sokszor súlyosabban — más, ártatlan embertársainkat is érheti.

Ezek az érzések, ezek az elgondolások teszik szükségessé a rehabilitáció intézményét és ez intézmény szükségességének elismerését.

A rehabilitáció szükségérzete mégis más a polgári és egészen más a katonai — és az utóbbival azonos elveken felépített csendőr — társadalomban.

A polgári társadalom a szabad munka, a szabad verseny, a költözködési szabadság elvein épül fel. Eppen azért a polgári társadalom egyedeinek inkább megvan a módjuk és lehetőségük ahhoz, hogy büntetésük elszívése után — talán más munkakörben és más lakóhelyen — újból helyet kérhessenek a maguk részére. Az ilyen irányú törekvésekkel szemben a polgári társadalomnak nincs elutasítási és kiközösítési joga — nagy általánosságban — még abban sem emelhet egyedei elé akadályt, hogy új életüket hol és mi módon rendezik be.

Ezzel szemben a mi társadalmunk, amíg egyrészt maga szabja meg azokat az erkölcsi és jogi feltételeket, amik e társadalomba bejuthatásnak előfeltételeit képezik és amíg szigorú erkölcsi és jogi szabályokkal védi a társadalom tekintélyét, addig másfelől mindazokat kiközösíteti magából, akik a morális és jogi feltételek ellen vétkeztek és a társadalomnak tekintélyét megsértették.

A katonai és csendőr társadalom tehát — akár közigazgatási, akár birói uton — kiközösíteti magából azokat, akik a társadalmunk követelményeit nem tisztelik.

Tehát a polgári társadalom tagjaira nézve a rehabilitáció úgy nyilvánul meg, mint a társadalomban előbb — a bünbeesés előtt — élvezett jogok és előnyök újbóli elnyerhetése, vagyis a teljes jogegyenlőség visszaszerzése.

A csendőrségi (katonai) társadalomból kizárt egyénekre nézve pedig a rehabilitáció első lépése csak a társadalomba visszajutás, a kiközösítés hatálytalanítására való törekvés.

Ezek után vizsgáljuk meg a rehabilitáció intézményét a polgári btkv. szempontjából:

A polgári btkv. büntetési rendszere ismer: 1. főbüntetéseket, 2. mellékbüntetéseket.

Ezek közül az utóbbiak azok, amik a rehabilitáció szempontjából külön fontossággal bírnak, vagyis: a hivatalvesztés, a politikai jogok felfüggesztése, a viselt hivatal (ügyvédség) elvesztése, a foglalkozástól való eltiltás. Fontosságuk oka abban rejlik, mert ezek a hátrányok akkor kezdik éreztetni az egyénre korlátozó hatásukat, amikor a rá kiszabott főbüntetést már elszívta volt.

Ezenfelül egyes — a büntető törvénykönyvtől egyébként független — törvények még külön joghátrányokat is fűznek az elítéléshez. Így például ilyen az, hogy akit nyereségvágyból eredő büntetett vagy vétség miatt elítélték, bármikor is történt legyen az, az ilyen egyén köztisztviselővé többé ki nem nevezhető. Az ilyen egyén korlátlan italmérési engedélyt, dohányárusítási jogot stb. nem kaphat.

Közvetlenül a világháború kitörése előtt nyújtott be az akkori igazságügyminiszterünk egy törvényjavaslatot, a büntető ítélet hátrányos jogkövetkezményeinek megszüntetéséről. Sajnos azonban e törvényjavaslatból mind a mai napig nem lehetett törvény.

Ez a javaslat háromféle rehabilitációt különböztet meg és tervez: 1. *birói* rehabilitációt, mely szerint az ítéletet hozott bíróságnak megadja a jogot ahhoz, hogy a büntetett — ha az a büntetés kiállása után bizonyos ideig magát kifogástalanul viselte — tökéletesen rehabilitálja, vagyis a bünbeesés előtti állapotba visszajuthatást kimondja. 2. *A törvény erejéből folyó* (ipso lege) *rehabilitációt*, amikor is az elítélt minden különös közigazgatási vagy birói intézkedés nélkül visszanyeri jogképességeit és végül 3. *a kegyelmi rehabilitációt*, amelynek alapja a király, illetve a felségjogokat gyakorló államfő kegyelmezési joga.

Ennek a javaslatnak azért van gyakorlati jelentősége, mert feltehető, hogy a rehabilitációs mozgalom fejlődése a polgári igazságszolgáltatás körében ebben az irányban várható.

Amint a polgári rehabilitáció természetéből és a fentebb elmondottakból is láttuk: a rehabilitáció lényege nem a biróilag kiszabott szabadságvesztés érvénytelenítése, hanem azoknak a jogi, erkölcsi és társadalmi hátrányoknak megszüntetését jelenti, amely hátrányok egyrészt a bün elkövetés folyamatát képező elítélésből származnak, másrészt hatóerejük a szabadságvesztés büntetés tartama alatt nyugszik és csak ennek elszívése után válik az azt elszívni kényszerülő egyén részére érezhetővé.

A katonai igazságszolgáltatásban a mai helyzet az, hogy a katonai büntetőtörvénykönyv (kbtvk.) a halál és szabadságvesztés büntetéseken kívül még becsületvesztő büntetési nemeket is ismer. Ilyenek a tisztségtől való megfosztás, elbocsátás, lefokozás és kisebb zsoldosztályba helyezés. Mindezeket azért nevezhetjük becsületvesztő büntetési nemeknek, mert ezek alkalmazása maga után vonja azt, hogy az ezzel sújtott egyén a katonai társadalomban addig viselt helyzetét elveszti, sőt sok esetben végleg is kizáratik a katonai társadalomból.

Ha ezenfelül még rámutatunk arra a joghátrányra is, hogy ezen büntetésnemek közül a tisztségtől való megfosztás ténye által az erre elítélt képtelenné válik arra, mikép katonai rendfokozatot újból elnyerhessen, avagy állami szolgálatban alkalmazható legyen, elibénk tárul a maga teljes komolyságával az a helyzet, amibe egy ilyen elítélt kerül. Láthatjuk, hogy helyzete a katonai (csendőr) társadalomból való teljes kizáratást jelenti.

Itt meg kell még azt is emlitenünk, hogy a tisztségtől való megfosztás csak tisztek és tisztviselők ellen mondható ki és hogy a kitüntetések és nyugdíj elvesztését is maga után vonja.

Az *elbocsátás* — mely tisztek és rangosztályba nem sorolt havidijasokkal szemben alkalmazható — az előbbinél kevesebb joghátrányt von maga után, mert a rend- és diszjelek elvesztését nem tartalmazza, sem az előléptetésre való képtelenséget nem jelenti, illetve állami alkalmaztatás lehetőségét nem zárja ki.

A lefokozásra nézve annyit jegyezzünk meg, hogy az az újból való előléptetésre képtelenséggel vagy e nélkül járhat és hogy a nyugdíj elvesztését is maga után vonja.

Az *elbocsátásra* ítéltre nézve ezen a perujtáson,

Bécsben, a hadügyminisztérium épülete előtt újabb naponta zenés őrsegteljesítés van, aminek minden nap nagy a néző közönsége. A bécsiek ilyenkor elmerenghetnek a császárváros régi dicsőségén és fényén, amiből egyéb sem maradt számukra, mint ez a mindennapos zenei élvezet.

mint birói rehabilitáción felül még nyitva áll a közigazgatási (becsületügyi és fegyelmi) rehabilitáció utja.

A legénységi állományu egyénekre és így közelebbről a csendőrlegénységre nézve (beleértve a rangosztályba nem sorolt havidijasokat is) a rehabilitáció a következő elveken nyugszik:

A csendőrlegénység azon egyénei, akik jogerős birói ítélettel rangvesztésre és egyben a csendőrségből való elbocsátásra lettek elítélve, ezen ítélet következtében elvesztik mindazon morális és anyagi természetű jogokat, amiket ők azelőtt a csendőrtestületben élveztek.

A rehabilitáció eme egyénekre nézve azt jelenti, hogy újra élvezetébe léphessenek ezen jogoknak és hogy a csendőrtársadalom sorába bejuthassanak.

Ennek a rehabilitációnak két utiránya van: Az első a birói rehabilitáció utja. Ez az ut azok részére áll nyitva, akik olyan új bizonyítékoknak jutottak a birtokába, amik a jogerős alapítéletet meghozott bíróság előtt az ítélelhozatalkor ismeretlenek voltak és alkalmasak annak igazolására, mikép a büntető ítélet birói tévedés eredménye. Ez az u. n. újrafelvételi eljárás, mely időhöz kötve nincs, ami másszóval azt jelenti, hogy az elítélt *javára* szolgáló újrafelvételre nézve elévülés nincs.

A másik ut a közigazgatási ut, amely a Csendőrség Felügyelőjének jogkörébe esik.

A m. kir. csendőrség felügyelőjének jogkörét szabályozó Cs— 17. jelzetű utasítás III. fejezete és az

ehhez fűzött az 1906. évben kiadott 730/16. sz. honvédelmi miniszteri rendelet kimondja ugyanis, hogy »a csendőrség felügyelője van feljogosítva oly volt csendőröknek, őrvezetőknek és őrmestereknek a csendőrséghez való újbóli felvételét engedélyezni, akiknek a csendőrségből való elbocsátása becsületcsorbitással járó cselekmény miatt való elítélés következtében vagy pedig az újból előléptetésre való képtelenséggel egybekötött lefokozással kapcsolatosan történt«.

Ez az ut tehát a rehabilitálás jogát a csendőrlegénység egyéneire nézve a csendőrség felügyelőjének jogkörébe utalja és utóbbinak a felségjoghoz hasonló jogkört biztosít, aminek magyarázatát az a felelősségteljes hatalmi kör nyújtja, ami a csendőrség felügyelőjét e szolgálati állásából folyólag megilleti.

Ennek a rehabilitálásnak gyakorlati lefolyása a következő:

A kérvények annál a kerületi parancsnokságnál nyújtandók be, ahol a testületből elbocsátott volt csendőr elítélés előtt legutóbb szolgált. E parancsnokság a beszerzett bírósági ügyiratok alapján — figyelembe véve folyamodónak a testületből történt eltávolítása óta tanúsított magatartását és életmódját —

Mások tapasztalása, könyvekből kiolvasva, tudóssá tesz; de csak saját tapasztalásunk tehet bölcsésé! E kincsből a legkisebb tőke is többet ér, mint amabból egy millió.
Lessing.

minden tekintetbe jöhető körülmény gondos mérlegelése után, véleményes jelentést terjeszt elő.

E véleményes jelentés alapján hozza meg döntését a csendőrség felügyelője; mely döntés — bár discretionárius jogként kezeltetik — mindig azt tartja szem előtt, vajjon a folyamodó megérdemli-e, hogy a testületnek újból tagja lehessen és vajjon az újból felveendő a testület eredményes csendőrségi szolgálatot várhat-e?

Végül szólnunk kell itt az ugynevezett *anyagi* rehabilitálásról is.

Az eddigi fejtegetések során azt vitattuk meg, hogy egy a testületből eltávolított tiszt vagy csendőr (rangosztályba nem sorolt havidijas vagy altiszt) mi módon lehet újból a testület tagjává?

A továbbiakban azt vizsgáljuk meg; vajjon az ilyen egyén — anélkül, hogy a testületbe visszavétnék — mi módon részesülhet kivételes ellátási díjban, másszóval: kegydíjban?

Ez az ut a csendőrség legfőbb közigazgatási hatóságának: a belügyminiszter urnak van fentartva, aki ezt a jogot. — a pénzügyminiszter megkérdezésével — discretionárius jogként adminisztratív módon gyakorolja.

A gyakorlati ut a fentebb — a csendőrség felügyelőjének visszavételi jogánál — mondottak szerint vezet a rehabilitációnak ezen fajtája felé.

Volt tisztekre — akik akár a becsületügyi, akár bűnvádi eljárás során rendfokozatukról lemondottak és e lemondásuk elfogadtatott — az A. 46. jelzetű szabályzat 38. §-a ír elő egy különleges eljárást, melynek lényege az, hogy a kérelem tárgyában egy becsületügyi választmány véleménye szerzendő be.

A fentiek azért bírnak a rehabilitáció jellegével, mert ezen intézkedések által esetleg jogerős birói ítéletek anyagi jogi következménye változtatatik meg és hozatik helyre.

Amint a fentiekből láthatjuk, a rehabilitáció intézménye a csendőrségre nézve érvényes szabályzatokban és az ezek alapján lefolytatott gyakorlatban elég széles mederben van kiépítve. Talán éppen azért nem mutatkozott szükségesnek, hogy ezen intézmény a most készülő új katonai büntetőtörvénykönyv tervezetében tovább építtessék vagy szabályoztassák.

Korlátlan rehabilitációról egyébként sem lehet szó, azért, mert nem tehetjük a birói eljárást ezáltal illuzóriussá, vagyis másszóval nem rendíthetjük meg ezáltal az igazságszolgáltatás komolyságába vetett hitet. Mert milyen értéke lenne, mennyire bírna visszatartó erővel az igazságszolgáltatás, ha az annak során hozott ítéletek erejét és jogkövetkezményeit rehabilitálás címén minden esetben megváltoztathatnók.

Nem szabad ugyanis elfelednünk azon alapelvet, hogy a rehabilitációt a megbánásnak, a megigazulásnak és komoly munkának kell megelőznie. Szem előtt kell tartanunk azon tényt, hogy a rehabilitáció a megtért bűnösnek vagy a megtévedt embernek a vezeklő viszatérése régi környezetéhez, előbbi szolgálati köréhez.

A jösvénység nem egyéb, mint azon járadalmas mesterség, mely által a szorgalom vétkessé, a gazdagság szükölködővé, hatalom és tekintély csúfossá, az élet nyomorulttá, a halál rettentővé és az örökösök — legkisebb vétek nélkül — hálátlanokká tétetnek.

Young.

Musztafa Kemal.

Irta: SZLADEK BARNA százados.

Törökországból riasztó hírek érkeznek a nagy gázi, Kemal pasa egészségi állapotáról. A török nép, mely éppen úgy isteniti Kemált, mint az olaszok Mussolinit, aggódva lesi az orvosi bulletineket. A tudósítások szerint régebbi tüdőbaja ujult ki és állapota igen komoly.

Utóbbi időben alig hallottunk róla valamit. A sok gyász, küzdelem, melyben Csonkahazánknak része volt és az egymásra torló események miatt nem igen értünk rá, hogy az új Törökország megteremtőjével hosszasan foglalkozunk.

Pedig megérdemli. Betegségéről érkező híreket nemcsak rajongva szerető népe, de mi magyarok is aggodalommal várjuk, mert ő is egyike azon keveseknek, kiknek katonai és férfi erényei, tettei, mint fénycsóva világítanak bele a háboru és forradalom utáni idők szennyes feketeségébe.

*

Katonai képességeit és politikai rátermettségét már vezérkari őrnagy korában felismerték s így került a szófiai török követségre, mint katonai attasé. Kimagasló képességei, tehetsége, széles külpolitikai látóköre nem voltak azonban az őrnagyi rendfokozathoz mérve s így zseniálitása bár minduntalan kiütözött, nem érvényesülhetett megfelelő módon. Világrendítő eseményeknek, teljes és tökéletes káosznak kellett jönni, hogy a nagy férfiú azt a helyet foglalhassa el, melyre egyénisége predesztinálta. Fanatikusan szerette fáját és hazáját. Hadvezéri és politikai tudásához ez a lángoló honszeretet adta azt az erőt, mely azután lebirta a lebirhatatlannak látszót.

Érdemesnek tartom, hogy vele és felszabadító háborújával közelebről megismerkedjünk, most éppen, amikor elementáris erővel bontakozik ki Trianon revíziójának gondolata. Ő volt az, aki elsőként bizonyította be, hogy az ántántdiktálta békék igazságtalan, rövidlejáratu papirrongyok.

Amit nekünk magyaroknak Trianon, ugyanazt jelentette a törököknek Sevres.

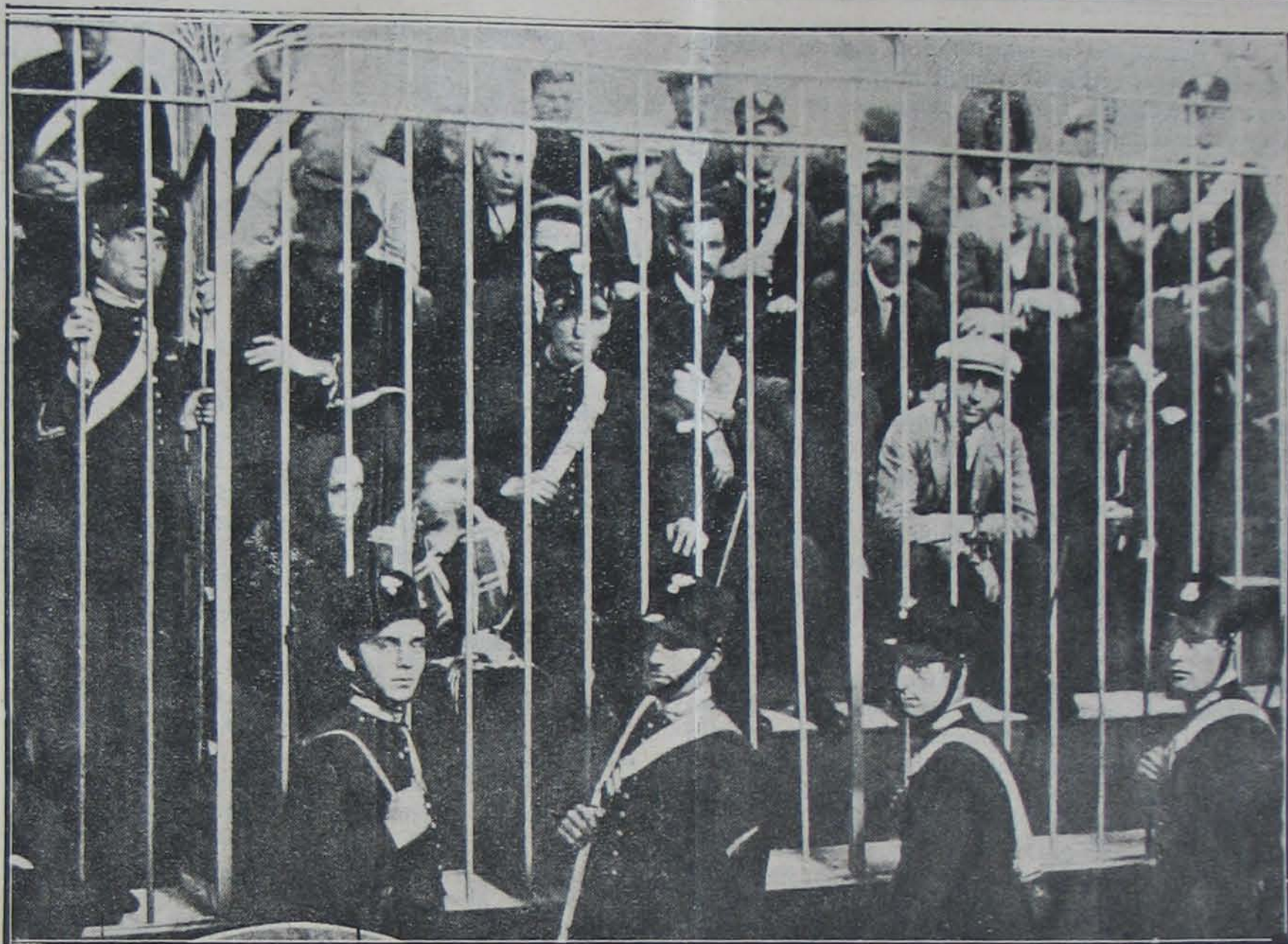
A sevresi békeszerződés okmányait eljutatta Musztafa Kemal oda, ahová valók voltak, — a papirkosárba.

Egyoldalú, helytelen következtetéseknek, elfogultságnak elejét veendő, ki kell azonban emelnem, hogy a törökök helyzete és a miénk között párhuzamot vonni nem lehet. A törököknek nehéz, sőt igen nehéz volt a helyzetük, de egy pillantás Középeurópa és Kisázsia térképére és rögtön fogjuk látni a földrajzi fekvés által a hátrányunkra mutató nagy különbséget, úgy hogy tulzásba csapnánk, ha az összehasonlítások révén elkeseredv és türelmetlenül kifakadnánk: »Miért nincs hát nekünk is egy Musztafa Kemalunk!?»

*

Törökország már a világháboru előtt a hanyatlás és bomlás képét mutatta. Európa elnevezte »beteg ember«-nek s ez a név csakugyan illett rá. Beteg volt az ország, betegek voltak az utolsó szultánok, kiket a háremek, a sztambul palota és kertünnepek gyönyörűségei puhává, tunyává tettek, betegesen forogtak az állami gépezet kerekei, miket a korrupció minden elképzelhető fajtája nyikorgósra, rozsdásra martak.

Nem voltak képesek a viszonyok továbbzüllesztését megakadályozni azok a német tisztek sem, kik elég nagy számban foglalták el a török hadsereg vezérkarában a főbb helyeket. Tudtak egy bizonyos fokú fegyelmet behozni és azt fentartani, becsületességgel, pontossággal és egyéb igazi német erényekkel elismerést vívtak ki maguknak, de nem

A szicíliai maffia tagjai a törvényszéki főtárgyaláson. A vádlottak egymásfelé emelkedő padsorait vasrácsozal veszi körül. A rács mentén mindenütt, sőt bent a vádlottak között is carabinieri-k (csendőrök) állnak.

tudták soha sem a török tisztok, sem a legénység szeretetét megnyerni. Nyersségük és sokszor leplezetlen gögjük inkább ellenszenvet váltottak ki az érzékeny keleti nép lelkében. A tisztikarban nagyon sokan voltak Musztafa Kemállal egy véleményen, akik Törökországnak a világháborúba való bekapcsolódását ellenezték, hiányzott teljesen a lelkesedés, így azután a török hadsereg a világháborúban nem is fejthetett ki olyan erőt, ami azt számottevően vagy pláne döntő módon befolyásolhatta volna.

*

Háború után bekövetkeztek azok a zürzavaros állapotok, mint nálunk. Talán még nagyobb mértékben. A felbomlott csapatkötelékekből számszámra alakultak rablóbandák és a közbiztonság teljesen megszűnt. Egymás ellen is harcoltak ezek a bandák, különösen városok és nagyobb helységek közelében, ahol nem ritkán 3–4 rablócsapat is összetalálkozott. Ezek a harácsolás, fosztogatás előjogáért rendszerint megverekedtek egymással. Konstantinápolyban meg volt még a szultán kormánya, a győztes ántánt akarta így, hogy legyen egy hivatalos fórum, amely saját kényelmének biztosítása érdekében mindenre fejbőlintással és igennel felel, amit ők diktálnak.

Ezt az időpontot és ezeket az állapotokat használta fel Görögország arra, hogy új területeket, a világháborúban semlegesen maradt hadseregének pedig győzelmes babérokat szerezzen. Előnyomult Kisázsiaiban és megszállta a görögök által tagadhatatlanul sűrűn lakott területeket, de oly nagy kiterjedésű országrészeket is, ahol kizárólag törökök éltek. Kemál barátai közül néhányan, így Kházm bég, megkísérelték kisebb összetoborzott csapatokkal a védekezést, de komoly ellenállásra a görög hadsereg sehohsem talált

s így nagyon olcsó győzelmeket könyvelhetett el magának. Mentségükre legyen felhozva, hogy ugyanazon időben nemcsak ők viselkedtek így, de azok is, kiknek neveit mi csak akkor vesszük ajkunkra, ha az elkerülhetetlenül szükséges.

Mialatt ezen dolgok lejátszódtak, Musztafa Kemal és néhány tiszt azon tanakodtak, hogy a már halottnak tartott »beteg emberre« zárt koporsó fedelét miként feszíthetnék fel. Mélységes elkeseredéssel látta Kemal, hogy az erélytelen szultán és környezete Ferim pasa nagyvezérrel élén meg sem kísérik az ellenállást, de még a tiltakozást sem. Érzelmének gyakorta hangos kifejezést adott. Kifakadásait nem nézték jó szemmel és hogy tőle a »nyugtalan-kodó«-tól megszabaduljanak, kinevezték az északkeleti Kisázsiaiban fekvő Samsunba, a tulajdonképpen már csak papíron létező 9. hadsereg felügyelőjének. Ugyanaz nap, mikor a görögök nagy katonai pompával 1919 tavaszán Smyrnába bevonultak, Musztafa Kemal Konstantinápolyban hajóra ült, de nem azzal a céllal, hogy a neki szánt hadseregfelügyelői állást elfoglalja, hanem hogy agyában szünet nélkül dolgozó nagy terveinek megvalósításához hozzafogjon. Talán akkor is elhagyta volna Konstantinápolyt, ha nem küldik el hivatalosan, mert akkor már őt az ántánt-körök mint »veszedelmes embert« ismerték és Konstantinápolyban minden lépését spionok lesték.

A megszálló ántántcsapatok parancsnokságát kellemetlenül érintette az a hír, hogy Kemal Kisázsiaiba távozott, állandóan szem előtt akarták tartani ezt az embert s ezért aláírtak a szultánnal egy parancsot, amely Kemalt Konstantinápolyba visszarendeli.

A parancs csaknem egyidőben érkezett meg Kemállal Samsunba.

Kemál a visszahívási parancsnak nem engedelmeskedett.

Az ántánt játékszerévé alacsonyult konstantinápolyi kormány erre megfosztotta tábornoki rangjától és törvényen kívül állónak deklarálta.

Ez az ántánt által diktált és a szultán aláírásával ellátott rendelkezés azonban ugyanolyan papirrongynak bizonyult, mint később a sevresi béke. A Kisázsiai élők törökök megéreztek azt a mágneses erővel kiáradó hazaszeretetet, ami ennek a nagy férfiúnak szívét eltöltötte, helyes ösztönrel megsejtették benne azt az embert, aki egyesegyedül képes az Ottomán birodalmat a szégyentől és teljes romlástól megmenteni. S ahelyett, hogy őt kiszolgáltatottá volna a konstantinápolyi kormánynak, Sivasban gyűlést hívtak össze, ahol Északkelet-Ázsiának csaknem minden képviselője megjelent s a közlegényé degradált Musztafa Kemált ezen gyűlés elnökének választották meg. A kisázsiai törökök tehát csaknem egységesen Kemál mellé állottak.

A konstantinápolyi kormány Galib bej vezérlete alatt egy teljes hadosztályt küldött »a lázadó« elfogására, Galib bej azonban egyedül tért vissza, — csapatai Kemálhoz pártoltak.

*

Mialatt ezek az események néhány hónapon belül végbe mentek, a konstantinápolyi kormány hatalma zéróra zsugorodott, a görögök pedig Smyrna és Kisázsia partvidékének megszállása után tovább nyomultak előre, egészen addig a vonalig, melynek főbb pontjai *Brussa, Kütajcha, Usak* voltak.

Ez 1920 elején történt. Kemál ebben az időben már Angorában tartózkodott és ide hívta egybe azt a nemzetgyűlést, amely neki a tábornoki, azaz most már tábornagi rangját hivatalosan visszaadta és őt diktatori hatalommal ruházta fel. Musztafa Kemál most neki látott és az összesereglett tisztekből és önkéntjelentkezőkből, valamint a szórványosan megmaradt kisebb osztagokból megszervezte az első rendes csapat egységeket.

Alig volt neki 1—2 hadosztálynyi ereje, amikor már is harcra kellett azt vetni. A görögök ugyanis megittasodva a könnyen nyert eredményektől, vonalukat ki akarták tolni még inkább Kelet felé, főleg pedig birtokukba akarták venni a vonaluk előtt fekvő két jelentősebb török várost, *Eszki-Schehirt* és *Affiun-Karahisszárt*. A Kemál által hevenyében összeszedett csapatok többszörös túlerővel szemben megvédték a két várost és a görögök a szenvedett érzékeny veszteségek miatt kénytelenek voltak a támadásukat megszüntetni.

A három napig tartó eredményes csata nem tette ugyan még offenzív-képessé a törököket, de igen nagy lelkesedést szült és most már a meg nem szállott részekből tömegesen jelentkeztek felfegyverzett emberek zászlaja alá, úgy hogy a néhány hónap múlva megindított második támadást is megakasztották.

A görögök nem tudtak belenyugodni a két balsikerű vállalkozásba, később maga Konstantin király vette át a görög hadsereg fővezérletét és a legapróbb részletekig kidolgozott gondos előkészítés után kb. 300.000 főnyi hadseregükkel újabb támadásba indultak. Most már nemcsak, hogy *Eszki-Schehirt* és *Affiun-Karahisszárt*, hanem, hogy magát *Angorát* is birtokukba vegyék.

A törökök — hasonlatosan a németek 1917. évi flandriai visszavonulásához — harc nélkül kiűritették állásaikat és a védelemre alkalmasabbnak látszó *Sakhara* folyóig vonultak vissza.

A *Sakhara* folyónál, amely 60—70 km. távolságra folyik Angorától, sikerült a görög offenzívát feltartóztatni és most ezen a vonalon a két sereg sokáig farkasszemet nézett, a harci tevékenység csaknem teljes szünetelése mellett.

Az állások mögött mindkét oldalon erős munka folyt.

A görögök Affiun-Karahisszárt, mint a harc vonal legfontosabb pontját minden rendelkezésükre álló eszközzel megerősítették, a törökök pedig Musztafa Kemál lankadatlan energiája mellett új és új harcegységeket teremtettek, főleg pedig az Oroszországból beszerzett lövegekkel rendes — eddig csaknem teljesen hiányzott — ütegeket állítottak fel.

Amikor egyszer a török kémek hírül hozták, hogy Affiun-Karahisszárt a görögök a bevehetetlenségig megerősítették, Musztafa Kemál fölényes nyugalommal, mint aki biztos a dolgában, megjegyezte: Affiun-Karahisszár lesz a görögök nagy temetője.

És igaza lett.

*

1921 nyarán nagy hőség volt mindenütt, Kis-Ázsiában különösen.

A görög-török frontrészekén olyan tétlenség uralkodott, mintha nem hadseregek, hanem békés országok határőrségei állottak volna egymással szemben. Ritkaság számba ment, ha egy-egy járőr egymásra rálövöldözött vagy imittamott egy ágyulövés eldördült.

De bármennyire forrón tüzött a nap, bármennyire benitottak mindenféle tevékenykedést, olyannyira nem voltak bágyasztók, hogy az energiaembert munkájában akadályozták volna.

Egyik júliusvégi napra elhíreszteltette saját hadseregében és a polgári lakosság között is, hogy az első török nemzetgyűlés egybehívásának emlékére Angorában nagy bankettet rendez. Természetesen erről tudomást szereztek a görögök is és eszükbe se jutott, hogy éppen ezen a napon a szokottnál jobban ügyeljenek.

Hiszen Kemál bankettezik!

És azokban az órákban, amikor az első pezsgős palackoknak kellett volna durranni, azokban az éjszakai órákban megszólaltak Musztafa Kemálnak Affiun-Karahisszárnál összpontosított ágyui. Egy órán belül a törökök előkészített, válogatott rohamjárőrei már bent voltak az első állásokban és a bevehetetlennek hitt Affiun-Karahisszárból fejvesztetten menekültek a teljesen meglepett görögök.

Már aki tudott.

Mert Affiun-Karahisszár csakugyan temetője lett a görögöknek.

Az áttörés a legerősebb, legfontosabb ponton sikerült. A vonal felbomlott és hogy a győzelem teljes legyen, Musztafa Kemál a támadás megindításánál délről egy külön erre a célra szervezett lovasdandárt zuditott a görögöknek levegőben lógó jobbszárnyára. Ennek a lovasdandárnak sikerült a görögök hátába kerülve a fő visszavonulási utakat elvágni, összeköttetésüket a mögöttes országrészekkel szétrombolni és a *Dunlupunarzsánál* gyűrűbe került görög hadseregnél teljessé vált a katasztrófa. Ez időben már nem *Konstantin* király, hanem *Trikopisz* volt a görögök főparancsnoka. Egész törzskarával együtt ő is a törökök fogásába került.

*

Ami ezután következett az többé-kevésbé ismeretes. Törökország visszaszerezte háboru előtti határait. Musztafa Kemál a »gázi« elnevezéssel tüntették ki hálás honfitársai, ami magyarul »győzöt« jelent.

Mi magyarok, amint már említettem, ha nem is szabad összehasonlítani helyzetünket az akkori török helyzettel, mégis jóleső bizakodással vettük tudomásul, hogy az ántánt diktálta szerződések nem megmásíthatatlan törvények. S annak az embernek, aki ezt Európa előtt legelőször bebizonyította, rokoni szeretettől áthatott bámulattal adózunk és nagy örömmel vennénk, ha hamarosan hallanók a messzi Keletről, hogy a nagy Gázi ismét egészséges.

Portyázás.

A népszövetség újból hallat magáról. Nehogy az a vád érhesse, hogy tétlenkedik, keres anyagot magának a tevékenykedéshez. Az anyagot ehhez már néhány hónapja Szentgotthárd szolgáltatja. Előszóval kapaszkodnak bele Genjben ebbe a Szentgotthárdba. Nem azért, mintha talán a szentgotthárdi eset komoly érdeklődést érdemelne. Nem. Egyszerűen azon oknál fogva, mert Szentgotthárd olyan ország területén fekszik, amely a legyőzött és kifosztott s még hozzá genji viszonylatban a »vogelfrei« országok sorába tartozik s amellyel szemben gyakorolhatni véli mindjában hanyatló tekintélyét. Ahová csak nézünk a Csonkaország határain túl, mindenütt tankokat, repülőgépeket gyártanak, úgy ezen, mint más kontinenseken tengeralattjárókat, dreadnoughtokat építenek. De ezekre a helyekre nem küldözgetnek Genjből jegyzékeket. Ezeket a helyeken jegyzékekkel kísérletezni vagy »nem áll érdekükben«, vagy — ugyis tudják előre — a kísérletezés fiaskóval végződik. Ezért jönnek hozzánk annál sűrűbben a jegyzékek. Ezt valahogy megértenők. Nem vesszük rossz néven a népszövetségnek Genjben üdülő tagjaitól, ha semmitemvésüket úgy csoportosítják, hogy az munkának lássék. De azért mindennek van határa és mindennek kell hogy legalább formája legyen. A legutolsó jegyzéknél ugyanis, amelyet a Szentgotthárdon lefoglalt anyag elárverezése tárgyában hozzánk intéztek, még a törvény és jogszerűség formáját is mellőzhetőnek tartották. Ez kissé sok még akkor is, ha »vogelfrei« ország vagyunk.

Két pornografikus regényt koboztak el detektívek a könyvkereskedésekben. Persze bizonyos »művészi«, körökben nem felejtettek el emiatt felszisszenni. Ismét egy merénylet a »művészet«, a »haladás« s az ember legszentebb joga a »szabadság« ellen. Hallatlan! Szinte csoda, hogy amikor a »Kokott vagy urinő« című könyv lekerült a könyvkereskedések kirakatainak polcairól, szinte csoda, hogy csupa kollégialitásból nem gurultak le melléje a többi könyvek, mint pl. Papini »Krisztusa«, Madách »Ember tragédiája«, Goethe »Faustja«, Shakespeare »Hamletje«, Tolsztoj »Feltámadása«, meg a többi — »kolléga«.

Mások érdekének feljegyzése, sőt bizonyos joku respektálása elengedhetetlen úgy a nemzetek, mint az egyesek egymásközötti érintkezésében. Ha azonban érdekek egy pontban összeütköznek és a megoldás csak úgy lehetséges, ha az érdekelték valamelyike bizonyos tekintetben megrövidítést kénytelen szenvedni, úgy a bölcs és igazságszerető Salamon sem tenne és tehetne másként, minthogy azt röviditené meg, — ha más megoldás nincs — akinek az érdekén esett sérelem, legjeljebb kényelmetlen, kellemetlen és nem azt, kinél az egyuttal létkérdés is. A numerusz klauzusra gondolok.

Ikrek hozott a világra egy kárpitossegéd felesége. A szülők örömmel fogadták a két kis jövevényt és örömmel sietett az apa a munkásbiztosítóba, hogy az újszülöttek után kijáró tizenhat pengőt, tehát ez esetben a harminckettőt felvegye. Itt az a kellemetlen meglepetés várt rá, hogy az illetékes tisztviselő csak tizenhatot volt hajlandó folyósítani, mert — mondotta — ikrekkel nem tesznek kivételt a rendeletek és végcredményben mégis csak egy szülés az, ha kettő is a két új trianoni magyar száma. Hogy a kárpitossegéd

el volt keseredve, az gondolható. Ő valószínűleg akként érvelt magában, hogy hiába egy a szülés, neki mégis csak két pólyát kell vásárolni, két kis ing helyett négyet és hat pelenka helyett tizenkettőt. Természetes, logikus folytatása volna ezeknek a számoknak: tizenhat helyett harminckettő. S ebben kénytelen vagyok a kárpitossegédnek igazat adni. De nem ítélem el azt a tisztviselőt sem, aki a rendeletekre és paragrafusokra hivatkozott. Nem benne van a hiba, hanem abban a bennünk gyökeret vert paragrafusimádatban, melyet ugyis nevezhetünk, hogy: felelősségtől való félelem. Egyszer portyázás közben már megemlítettünk egy esetet, amikor egy leharapott nyelv, mint bűnjel lett kezelve s ebből nagy baj származott. Ez a tizenhat pengős ikrekügy, mintha rokonságban állana azzal. Fejcsóválva jogadjuk az ilyen híreket. Ha az »Egyke« és »Egyse« elveket hirdetnénk, ha arra törekednénk, hogy mentül kevesebb legyen az újszülöttek száma, akkor még meg lehetne érteni, hogy nem egészen világos §-ok mögé bujva 32 pengőről 16 pengőre takarékoskodjuk magunkat. De amikor egyletekben, képviselőházban, sőt a templomokban is komoly harcot üzentünk az Egykének, akkor legjeljebb annak szabadna előfordulni, hogy ikrek esetében nem a rendes kvótát, harminckettőt utalnak ki, hanem — hatvan-négyet.

Ijesztően magas azok száma, akik önkéntesen válnak meg az élettől. Az okok? Hosszu hasábokat lehetne írni azokról... alkohol, morjium, betegség, szerelem, bukás, gyász... Ahány öngyilkos annyi ok. Egy valami azonban csaknem mindig társul a különböző okokhoz és az esetek 40—50%ában ez adja a döntő elhatározást a pisztoly ravaszának elcsattantására, a gázcsap kinyitására, a veronálos pohár kiürítésére, — és pedig: a »többiek« önzése, a »többiek« részvétlensége, a »többiek« szívtelensége. S ez a szívtelenség ugyanolyan ijesztő mértékben harapódzik el nálunk, akárcsak az öngyilkossági járvány. Hogyne! Hisz a kettő egymással szorosán összefügg. Egy neves publicistánk mondotta valamely alkalomkor, hogy a magyarságnak csodálatraméltó erényei, jó tulajdonságai vannak, de mindezen erények, jó tulajdonságok semmivé válnak, mert nincs szívének. Azt hiszem igen találó volt ez a mondat, nekem gyakran eszembe jut. Kötelességet mi rendszerint csak magunk és legjeljebb hivatásbeli teendőink iránt érzünk. Ennek többnyire a »művész« amannak mindig az önzés a mozgató ereje, a nemesebb forrásokból fakadó cselekmények oly ritkák, mint a pálmaligetes oázisok a kietlen homoksivatagban.

Hazugságban, részegségben létrehozott művek, tébolyban elkövetett cselekedetek rájéküsznek előbb-utóbb a lelkiismeretre, mint ahogy mohó jalánkságra a gyomor tulterheltsége és émelygése következik. A trianoni békével kapcsolatban mindig erre kell gondolnunk. A trianoni békét aláírt 27 nemzet között már egynéhány van, melyeknél a lelkiismeret megszólalt. Ezek a nemesebbek. A jóhiszeműek, a félrevezetettek, a pillanatnyi vaksággal sújtottak, de az igazságosság után vágyakozók. A többiekénél még türelemre és időre van szükség. Ezeknél javarészt hiányzik a lelkiismeret, meg kell tehát várni, amíg a Felvidéknek, Erdélynek, Muraköznek nevezett inyenjalatok mázsás malomkögyánánt megfekszik a beleket s amíg a fokozódó görcsök orvosságkeresésre készítetik a mértékét nem ismerő jalánkot.

A közvélemény nagyon szívesen általánosít és hozzá van szokva ahhoz, hogy mindenkit és mindent már ismert kategóriákba és osztályokba, kasztokba, rendszerekbe, rubrikákba soroljon. Minden társadalmi, tudományos, politikai, művészeti és sportegységnek megvan a maga külön »közvéleménye« és mindannyi egyezik abban, hogy ha valakiben vagy valamiben olyasmit fedeznek fel, ami az ő zárt egységüknek jellegzetessége, akkor ezt a valakit vagy valamit a »magukénak« tartják. Ilyen közpréda Mussolini. A maguk emberének tartják a legreakciósabb cárpárti orosz fehér gárdisták, mert Mussolini volt az első ember Európában, akinek kemény öklével sikerült a bolsevizmust eljőjtani; a maguk emberének mondják őt a szocialisták, persze hozzáteszik, hogy »renegát«, mert Mussolini volt az első ember Európában, ki a híres munka kartájával a munkást minden kizsákmányolással szemben megvédte; de Mussoliniben rokonlelket vélnek felfedezni a Kálvin-téren ingyen-levest osztogató Róbert bácsik is, mert csaknem mindennap olvashatnak oly cikkeket, melyek arról tanuskodnak, hogy Mussolininek nemcsak kemény ökle, de melegen érző szive is van. Ez az éppen — azt hiszem — az ökölnék és szivnek helyén való alkalmazása, amely kizárja, hogy Mussolinét köznapi átlagmértékkel ide vagy oda, és »csak« ide vagy oda besorolhassák. Mussolini nem azonos a reakciós fehérárdistákkal, ő nem azonos sem a szocialistákkal, sem a Róbert bácsikkal, ő — Mussolini. Figyelő.

De Sgardelli Caesar alezredes előadása a magyar-olasz barátságról.

Március 5-én délután a budapesti honvéd tiszti kaszinó nagytermében De Sgardelli Caesar alezredes világos és alapos történelmi áttekintéssel összefoglalt előadást tartott az egységes olasz állam megalakulásának nagy küzdelmeiről, e küzdelmek legendás hőseiről, közöttük is elsősorban Giuseppe Garibaldiról és Garibaldi jobbkezeréről a magyar Türr Istvánról, aki az olasz nemzetnek tett szolgálatai jutalmául megkapta az altábornagyi rangot s az olasz király hadsegéde lett. Az olasz nemzet heroikus küzdelmének külföldi ismertetéseiben sok szó esik azokról a magyarokról, akik Garibaldi zászlója alatt harcoltak s ezeknek a leírásoknak tárgyilagos megállapítása az, hogy a magyarok soraiból kikerült tisztek voltak a nagy szabadsághős legértékesebb, legrettenthetetlenebb támogatói. Az előadó színes elbeszélése Garibaldi csodálatos egyéniségéről, már szinte fantasztikusan változatos, küzdelmes életéről, teljes mértékben lekötötte a hallgatóság figyelmét. A nagy hadvezér életének csodálata mellett bizakodást, reményt fakasztó gondolatok, érzések töltötték be a hallgatóság lelkét, amikor az előadó megvilágította azt a nagy szeretetet és hálás emlékezést, amit az olasz nemzet Garibaldi hős magyar katonáinak szentel. Mint a rossz álom, foszlik szerte az egyedülmaradottságnak számunkra már szinte megszokott keserves érzése annak a rokonszenynek a láttán, amelyet az olasz nemzet ma is tanúsít velünk szemben. Ismertette az előadó a magyar-olasz barátsági szerződés létrejöttének, a miniszterelnök és a kultuszminiszter római látogatásának körülményeit, látták a hallgatók a pergő filmen, amint Bethlen és Mussolini aláírják a szerződést és ismételt kézfogással megpecsételik annak komoly, őszinte tartalmát. Hasznos mun-

kát végzett De Sgardelli alezredes azzal, hogy a magyar-olasz kapcsolat történelmi és jelenkori rugóit, bázisát és ropant jelentőségét okos, szép előadása keretében még erősebben, még mélyebben beleágyazta a tudatunkba. Hallgatósága hálás elismeréssel jutalmazta is érte.

Igen kedvesen és üdítőleg ható bejelentése volt az előadónak az a távirat, amely Firenzéből, Türr Stefániától, a nagy szabadságharcos leányától érkezett az előadó címére. Türr Stefánia melegen üdvözölte az előadót abban a reményben, hogy a magyar-olasz barátság elmélyülésében ennek az előadásnak is meglesznek a maga áldásos eredményei. De Sgardelli alezredes hasonlóan meleg hangú táviratban

Szotyory Lajos ny. tiszthelyettes 4 évtizedet meghaladó ideig teljesített tényleges szolgálatot, ezért most megkapta az V. oszt. magyar érdemkeresztet.

köszönte meg nagy hazánkfia olasz földön élő leányának ezt a figyelmet, valamint azokat az eléggé nem értékelhető érdemeket, amelyeket, mint a szenvedő magyarság szószólója, olasz földön, a magyar nemzet sorsának jobbrafordítása terén szerzett magának.

Az előadás fényét emelte két énekbetét is. Egyiket Illyés Ilonka operaénekesnő adta elő, egy Garibaldi dicsőségére szerzett olasz dalt olaszul s a művésznő megjelenésének és hangjának szépségével az előadás sikerének méltó kiegészítője volt. Hasonló hatással énekelt Ray Éva Erényi Antal zeneszerző szerzeményét, Ave Mussolini-t.

Az előadást 120 vetített kép és 4 filmbetét színezte. Végül De Sgardelli alezredes dicséretére meg kell említenünk, hogy a közeljövőben tartja az Urániában századik tudományos előadását.

Mintha nem östöl származnál, légy tetteid által
Őse családodnak, — s a haza áldani fog.

Vörösmarty.

A mi hőseink.

EBERHARDT KÁROLY tiszthelyettes.

Amikor 1916 augusztusában az oláhok Erdélyt váratlanul megrohanták, Eberhardt tiszthelyettes a 81. számú katonai határőrizeti őrs parancsnoka volt.

Az őrs Gyergyóbékás községben állomásozott s létszáma 40 főre rugott. Az első harcok alkalmával a 12. honvéd népfőlkelő gyalogezred 2. zászlóaljának jobb oldalvédje volt.

Eberhardt Károly tiszthelyettes.

Az oláh tulerő elől a zászlóalj hősi harcok után kénytelen volt visszavonulni. A visszavonulást szakaszával Eberhardt tiszthelyettes fedezte s jól megválasztott állásaiból oly ügyesen operált kis csapatával, hogy az oláhok súlyos veszteségek mellett nehezen nyertek tárt s a visszavonuló zászlóalj zavartalanul foglalhatta el az ujonnan kijelölt állásait — Eberhardt mindössze öt embert veszített.

Később, szeptember 4-én, amikor a zászlóalj a Bucsin-tető és Gyergyóalfalu község között helyezkedett el, Eberhardt tiszthelyettes önként vállalkozott arra, hogy a Gyergyószentmiklós községet állítólag megszállt ellenséges erők számáról jelentést hoz.

Felderítő útjára 5 embert vett magához. Szürkületkor érkezett a város bejáratához, ahol polgári egyénektől arról értesült, hogy az oláhok már megelőző este bevonultak a városba, több mint ötvenen s az éj folyamán nagyobb-számu csapatok érkeznek. Azt is megtudta, hogy az osztag a Piac-téren táborozik.

Eberhardt tiszthelyettes nem elégedett meg e hírekkel, hanem elhatározta, hogy meglepi az ellenséget. A várost úgy ismerte, mint a tenyerét. Mellékutcákon sikerült a Plac-

teret észrevétlenül megközelítenie. Azután a gyanútlan ellenséget megtámadta. Az oláhok fejvesztetten menekültek, de parancsnokuk Marinescu Constantin hadnagy a járőr kezei közé került. A fogoly tiszt aztán Marosvásárhelyen igen értékes adatokat szolgáltatott parancsnokságunknak.

A parajdi harcokban szintén hősiességgel harcolt s járőrteljesítményével kivívta Maxon ezredes elismerését.

Kiválóan vitéz magatartásáért az 1. osztályú ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

Viz Máté th. őrsparancsnok levele unokaöccséhez Persze Lőrincz csendőrhöz.

Kedves Öcsém!

Jót mulattunk Kovács Mózes esetén, ahogy leírod az esetet, úgy vélem talpraesett legény lehet. Ámbátor abban az esetben a fejére esett, mégsem dönt ágynak és nem nyögött nagy kényeskedve, mint sokan teszik, ha másért nem, már csak azért is, hogy a doktor ur három nap gyengélkedőt adjon nekik. Mert vannak ám ilyen csendőrök is! Nekem is van egy ilyen csendőröm: az Alner csendőr. Egy kis fáradság, egy kis nátha esetén már ágyba buvik és orvost kér. Elképzelem, ha es esett volna le arról a menykő nagy postakocsiról, hogy főzné a főzőnő a herbateát, meg milyen patikaszaguu lenne az egész lak-tanya! Pedig úgy van ám! Sokkal több bátorsággal, elevenséggel, életrevalósággal és szívóssággal kell egy csendőrnek rendelkeznie, akinek szolgálata nehéz, terhes és sokszor megerőltető, minthogy a szélfuvallom is ártson neki. Edzeni kell a testet, hogy ezeket kibírja és ezek mellett még szolgálatát is el tudja látni. A csendőrnek az útja sokszor sáron, mocsáron, uttalan erdőségekben, meredek hegyeken, tűzön-vizen visz keresztül, hogy céljához érkezzon. Koplalnia, fáznia kell; esőben, hóban, hófúvásban, zivatarokban kell járnia az útját s ezt csak akkor tudja megtenni, ha erős akarata mellett testi szívóssággal is rendelkezik.

Szolgálati Szabályzatunk is azt mondja: »... a csendőrnek a nélkülözéseket és fáradalmakat férfiasan kell viselnie, meggondolván, hogy ezek a csendőr életében gyakran elkerülhetetlenek«.

Tudod, öcsém, én már jó egynéhány éve szolgállok. Gondolkozni is szoktam, nemcsak robotolok, mint egy gép. Rájöttem arra is a többek között, hogy az embernek legnagyobb ellensége a teste. Az mindig csak a puhaságot, a kényelmet, a semmittevést szeretné és ha tőle függene, bizonyosan odanőne valami jó puha ágyhoz vagy kandallóhoz. Az mindig csak enne, inna, aludna, pipázna és egyéb ilyen jókkal foglalkozna.

S az az ember, aki a testének az ilyen kényelmet, jólétet és semmittevést megengedi, az semmire sem viszi. A testet meg kell rendszabályozni! Nem kell engedni az ő kívánságainak mindenben és mindenkor. Ha korog a gyomrod, akkor ne fuss mindjárt valami enni való után; tanulj parancsolni neki, hogy majd kap, ha megdolgozott érte és ha eljön az ideje. Ha szomjas vagy, tanuld meg tünni a szomjuságot, mert szükséged lehet rá. Kerülhetsz olyan körülmények közé, hogy nem oltathod a szomjodat s ha nem edzeted magad a szomjusághoz: elerőtlenedsz! A mosolygó, csábító boroktól meg különösen szolgálatban, nagyon óvakodj! Ha láttára össze is fut a nyál a szádban: nyeld le! Így leszel ember és férfi, ha ellene tudsz állni. Ha fáradt vagy és tovább kell menned vagy dolgoznod, gondoldj arra, hogy a test megint csak kényelmeskedni akar. Ne engedj neki, nógasd tovább! A háboru mutatta meg, hogy mire képes az ember. Többet elbir, mint egy ló, de természetesen csak akkor, ha erős akarata vezeti a testet.

Ha így edzed te is a testedet, öcsém, sokat elbirsz és nem is fog nehezedre esni. Az első egy-két esetben még nehezen fog menni, de erős akarattal rászoktathatod magad és fel sem veszed később. Te magad fogsz csodálkozni rajta: né, ha ezelőtt 5 évvel nem kaptam volna enni egy egész nap, hát azt hittem volna, hogy meghalok.

Még annyit csak, hogy amilyen kellemetlen következményekkel jár az, ha ezt elmulasztod, épp olyan káros és rossz tulságba vinni a test edzését. Mindennek van határa!

Leveledet várva, szeretettel ölel nagybátyád:

Viz Máté th.

Persze Lőrinc csendőr válasza nagybátyjának Viz Máthé th-nek.

Kedves Nagybátyám!

Nagy szorulás volt ma az örsön. A th. ur úgy lekapta a társaságot, hogy azt sem tudtuk, fiuk vagyunk-e vagy lányok. Olyan mérges volt, hogy szerettünk volna valamennyien szolgálatban lenni valahol kint jó messze. Még Mari néni is kikapott.

Ugy történt, hogy a th. ur elment utánportyázni a Kakas törzsörmeister ur járörét. Hárman maradtunk itthon. Nem tudom aztán, hogy történt, hogy nem, elég az hozzá, hogy a th. ur Gábor fiacskája — lehet úgy 5 éves — szabadult az örsirodába. Mi tanultunk a legénységi szobában és nem hallottunk semmit, annyit sem, mint egy ajtócsukódás. Pedig ezalatt szörnyű dolgok történtek! Gábor urfi, úgy képzem, megállt a nagy iroda közepén és sorra szemügyre vett mindent. Sok minden nem tetszhetett neki, mert irtó dolgot művelt odabent. Többek között megtetszett neki a ragasztó. A szolgálati lapok szép rendbe voltak rakva, de ez neki így nem volt jó, mert egypárat összeragasztott. Felmászott a betyár az asztalra is, leemelte szépen az iktatókönyvet és ahogy az ablakon át édesapjától láthatta, szépen telefirkálta. Először ceruzával, azután tintával s a végén már minden írószóval írt bele valamit, de olyat, hogy nem lehet kiradirozni a felét sem. Egész csatár lett az a könyv. Van abba belerajzolva kis ház, kut, madár, olló, fa, mozdony s a jó ég tudja még mi. Ugy össze van huzgálva az egész, mintha a szakasparancsnok ur megszemlélte volna. Azután, úgy látszik, elég volt az irásból neki, mert a kalamárisba kötött bele olyanképen, hogy a ragasztóecsetet mártotta bele és az íróasztal fedőlemezein a címkéket krikssz-krakszolta tele. A papirkosárban is sejtethetett valami jót, mert feltúrta azt is. Csinált papirgombókat, belemártogatta a tintába s ezekkel jól megtömöközte az édesapja két pipáját, talán még meg is nyomkodta valamivel, mert Szélpál ugyancsak izzadt, míg kiszedte őket. A köpöcsészébe belegyurta a kályha hamuját s azután kifordította a padlóra. Még most is művelné csínytevéseit, ha nem támadt volna az a szerencsétlen ötlete, hogy két boritékot megtömött a fenti masszával és mindegyiket bekötötte madzaggal. Ezzel a két zacskóval azután ringlispilt játszott, de nem sokáig, mert az egyik elszabadult a kezéből és püff, neki az ablaknak!

Szélpál azt mondja nekem: »Te, valaki beütötte az iroda ablakát!« S azzal kapja a puskáját és rohan is ki, de nem lát az udvaron semmit. Az iroda ablaka ellenben be volt törve. Bementünk hát az irodába s ez a rémes kép tárult elénk. Az ipsét a diszruhaladában találtuk meg, a fején a legutolsó állományparancsból készült papircsáköval, rettentően meg volt ijedve, szólni sem tudott. De amikor meglátott bennünket, kissé felderült az arca és azt mondja nagy ártatlanul: »De a pipát nem én töntem tele, Persze bácsi!«

Hamarosan házaszállítottuk a fiatalurat s ekkor sült ki, hogy édesanyja nincs otthon, jó bátyja a Lacika pedig elszökött a béresgyerekekkel simulkázni, Gábor urfinak meg azt mondta, menjen a laktanyába játszani.

Szent Isten, mennyit igyekeztünk hárman Vojcsikkal, míg valahogy kiigazitottuk ezt a kisebbszerű tatárjárást! Persze a szolgálati lapokat, az iktatót meg a címkéket ott kellett hagynunk bünyelnek, nem is beszélve a kitörött ablakról. Remegtünk is s alig vártuk, hogy átessünk a nagy fejmosáson. Találgattuk egyre, hogy miként lehetne enyhíteni az esetet, nem ment sehogy sem. Szélpál is drukkolt erősen, látszott az arcán, hogy most nem valami csintalanságon töri a fejét, mert erősen sodorta hetyke kis bajuszkáját és úgy nézett a szoba sarkába, mintha onnan ki tudná silabizálni a mentséget. Vojcsik meg nagy sandán azt mondja neki: »Na, erre csinálj verset, Szélpáli!«

Szó ami szó, kikaptunk alaposan. Az urfi azonban, azt hiszem, jobban kikaphatott, mert azóta nem jön át játszani a laktanyába. A pipa esetét elhallgattuk, mert attól féltünk, hogy a szára el fog törni, ha elmondjuk a megszenteltelenítés történetét. De azért addig mi is nagyon szorongtunk, míg meg nem láttuk, hogy a th. ur a régi élvezettel pipál belőle.

Valójában nem is erről akartam írni, kedves Nagybátyámnak, mert amikor hozzákészülődtem az íráshoz, más járt még az eszemben. De ahogy bemártottam a tollat a tintatartóba, hát a toll végén egy nagy papirgombóc éktelenkedett és erről jutott eszembe a Gábor urfi históriája.

Azt akarom megírni, hogy tegnap itt járt nálunk egy járör elővezetéssel a szomszéd osztálytól a szentpétervári örsről és azok mesélték, hogy az ősszel az osztályparancsnok ur, mikor szemlén járt náluk, a szemle befejezte után elhatározta, hogy gyalog megy át a szomszéd örsre. Az örsparancsnoknak meghagyta, hogy adjon mellé egy járört, aki majd elvezeti. A járörvezetőt tudom Tóthnak hívták, a másíknak a nevét már elfelejtettem.

Jó este volt már, amikor elindultak. Egy nagy hegyen, meg egy erdön kellett keresztülmenni. Szerencsésen elérték a hegy tetejét s Tóth örmester büszke volt a helyi ismeretére, hogy fennakadás nélkül el tudja kalauzolni az örnagy urat a szomszéd örsre az alig látható gyaloguton, még sötétben is. De egyszerre aztán baj lett, mert Tóth örmester elvesztette az utat. Már uttalan erdőségben jártak. Kezükkel az arcuk elé hajló ágakat kellett félrehajlítani, majd egy galagonya- és kőbökrokkal telenőtt helyre értek, ahol még aztán emberfej nagyságu kövek is akadályozták a járást. Tóth örmesterrel forgott a világ. Azt be nem ismerhette, hogy nem tudja az utat, mert akkor biztosra vehette volna azt, ami kijárt volna neki. Nem tudta magát tájékozni, csak ment ötletszerűen, hol jobbra, hol balra. Az örnagy ur nagyon nyugodt ember, csak ment Tóth örmester után, csupán egyszer kérdezte meg, hogy nincs-e másfelé ennél jobb ut? Tóth örmester sietett jelenteni, hogy niçsen, erre szoktak ők is portyázni, pedig már nem is voltak az ő örskörletükben.

Egy tisztásra értek, ahol már nem volt sem bokor, sem fa. Bizakodva haladtak tovább, amikor az elöl haladó Tóth örmester egyszerre csak eltűnt az örnagy ur szeme elől. Az éppen felkelő hold aranyos sugara bevilágította a tájat. Megijedve yették észre, hogy egy kiugró szikla tetején vannak és hogy lent, egy öt méteres mélységben valami fekete tömeg mozgolódik. A kalauz Tóth lelépett a szikláról. Nagyon megüthette magát, mert hangosan nyöszörgött s alig birt feltápáskodni, meg a kalapját felvenni. De ezt persze nem akarta az örnagy ur előtt mutatni, azért összeszedte magát és felnyögött a sziklára:

— Méltóztassék csak utánam jönni, Örnagy ur!

Az őrnagy urnak azonban nem volt kedve szintén le-
gurulni a szikláról. Hogy mit mondott Tóthnak, azt nem
akarom ideírni.

Most már én várom a kedves Bátyám levelét s jó
egészséget kívánva az egész családnak, alázatosan üdvözli
szerető unokaöccse:

Persze Lőrinc gy. csendőr.

CSENDŐR LEKSZIKON.

41. **Kérdés.** *A kocsmai helyiségekben folytatott zenélés
mily különleges jogszabályok alá esik?*

Válasz. A kocsmai helyiségekben folytatott zenélés ide-
jét szabályrendeletek állapítják meg. Ahhoz, hogy valamely
nyilvános helyiségben a közönség mulattatására zenekart al-
kalmazzanak, hatósági engedélyre van szükség. Ezt az enge-
délyt a helyi hatóságok adják meg. Ez az engedély jelöli
meg azt az időt, amikor a zenekar működhetik s lehetsé-
ges, hogy az engedély a zenélést a zárórától függetlenül
szabályozza. A zenélés ugyanis tilos lehet valamely helyiség-
ben még az előtt az időpont előtt, mikor a helyiséget be-
kell zárni. A helyi hatóságok ily tárgyú rendelkezéseinek
megszegése kihágás, amelyet a szabályrendelet értelmében
a rendőri büntetőbíróóság büntet meg.

Országos érvényű rendelkezés ebben a tárgyban a m. kir.
belügyminiszter 1923. évi 29.819. sz. rendelete, amely szerint
a gyógyfürdők minősített Balatonfüred, Hévíz, Balf, Har-
kány és Parád fürdőtelepnek azokban az épületeiben, ame-
lyek a betegek elhelyezésére és lakására szolgálnak, minden-
nemű zenélést, zajos mulatozást vagy dorbézolást eltiltot-
tak. A fent megjelölt gyógyfürdőtelepek egyéb — betegek
lakásául nem szolgáló — épületeiben pedig mindennemű,
zajjal egybekötött mulatozás, előadás, mutatvány vagy zenélés
éjjel 10 órán túl nem tarthat.

Ez utóbbi korlátozás alól kiveszi a m. kir. belügyminisz-
ter a helyi rendőrhatalóság által szabályszerűen engedélyezett
táncvigalmakat, hangversenyeket és előadásokat és ezekhez
hasonló egyéb mulatságokat vagy mutatványokat.

A belügyminiszteri rendeletben foglalt tilalom megsze-
gése egyébként szintén kihágás.

42. **Kérdés.** *A sértettet hirtelen rosszullet fogja el. A
megjelent orvos a beteg megvizsgálása után vényt ír s el-
rendeli, hogy azt azonnal vigyék a gyógyszertárba s az ott
elkészült orvossággal a beteget kezeljék. A hozzátartozók a
vényt a gyógyszertárba küldik, de a gyógyszerész nagy
elfoglaltságára hivatkozással az orvosság elkészítését csak
másnapra ígéri. A hozzátartozók ebbe belenyugosznak, a
beteg még aznap éjjel azonban meghal. Terhel-e itt vala-
kit büntetőjogi felelősség a sértett haláláért?*

Válasz. A kérdésben leírt eset alapján a gyógyszerész
a Btk. 290. §-ába ütköző, a 291. §. szerint minősülő ember-
ölés vétségével gyanúsítható. Eldöntendő kérdések a bünvádi
felelősség szempontjából:

1. A vény szövegéből megállapíthatja-e a gyógyszerész,
hogy a gyógyszer halaszthatatlan kiszolgáltatására van szük-
ség, mert a késedelem veszélyezteti a beteg életét?

2. Való-e, hogy a gyógyszerész sürgős és halaszthatatlan
természetű gyógyszerek elkészítésével lefoglalta minden ide-
jét és ebből kiindulva az orvoságnak másnapra való elké-
szítése megokoltnak mondható?

3. Befolyással volt-e a betegnek halálára az, hogy ide-
jében nem alkalmazták az orvos rendelle orvosságot?

43. **Kérdés.** *A gazda lopás büntette miatt magánindít-
ványt terjeszt elő az őrsön. A nyomozás befejezése után
azonban magánindítványát írásban visszavonja. Kell-e jelen-*

*tést tenni a teljesített nyomozásról az illetékes kir. ügyész-
ségnek?*

Válasz. A Bp. rendelkezései értelmében (87., 89., 90. §§)
minden feljelentést, ha azt más hatóságnál tették is, az
illetékes kir. ügyészséggel közölni kell. Minthogy a tör-
vénynek az a célja ezzel a rendelkezéssel, hogy a feljelen-
tés végső sorsáról más hatóság, mint az illetékes kir.
ügyészség ne dönthesse, minthogy a kir. ügyészséggel való
közlési kötelezettség alól semmiféle kivételt nem tesz, a
csendőr akkor is köteles a magánindítványt közölni a kir.
ügyészséggel, hogyha azt visszavonták. Ez a körülmény a
csendőrnek azt a további kötelezettségét is jelenti, hogy a
magánindítvány megtételére és visszavonására vonatkozó jo-
gosultság ténybeli alapjait is minden körülmények közt ki
kell derítenie. A kir. ügyészségnek ugyanis tisztán kell
ezekben a kérdésekben látnia, mert nem a feljelentést át-
vevő hatóság vagy nyomozó közeg, hanem ő mondja ki az
ügyben az utolsó szót.

44. **Kérdés.** *A tettes felügyelet nélkül hagyja a forgal-
mas utcán kocsiba fogott lovait s a kocsmába tér be, hon-
nan mintegy öt perc múlva tér vissza. Mily szabálytalan-
ság ez?*

Válasz. A cselekmény az 1890:I. t. c. 111. §-ának 1. be-
kezdésébe ütköző utrendőri kihágás, mert a kocsisnak a
járművet az utakon vezetés nélkül hagyni tilos.

A Kbt. 120. §-ába ütköző testi épség ellen való ki-
hágásról azért nem lehet szó, mert ez a törvényszakasz a
kocsizásra stb. vonatkozó szabályok megszegéséről általá-
nosságban szól. Az 1890:I. t. c., mint későbbi törvény a
kérdésben leírt cselekményt külön büntetendő tényálladék-
ként jelölte meg s így nyilvánvalólag az volt a célja,
hogy a régi általános intézkedéssel szemben különös intéz-
kedést tegyen.

45. **Kérdés.** *Két magyar fenhatóság alatt levő területen
lakó magyar honosnak a trianoni határon túl, elszakított
területen egymással szomszédos földbirtoka van. Az egyik
birtokos jogtalanul átmegy a szomszéd földre s onnan két
akácját kivág s ezzel 16 P kárt okoz. A kivágott akácjákat
magyar fenhatóságú területre hozza át. Mily intézkedéseket
lehet tenni a külföldi eredetű mezei kártétel tárgyában?*

Válasz. Az elkövetett cselekmény az 1894: XII. t. c.
93. §-ának a) pontjába ütköző mezőrendőri kihágás. Mint-
hogy azonban külföldön követték el, a Kbt. 13. §-a alap-
ján büntetésnek helye nincsen. A magyar hatóság tehát, ha
nála a káros magánindítványt terjeszt elő, vagy arra uta-
sitja a panaszost, hogy a magánindítványt az illetékes kül-
földi hatóság elé terjessze elő vagy maga teszi át a
magánindítványt a külföldi hatósághoz.

Annak azonban, hogy a káros fél kárigényét magyar
bíróóság előtt polgári uton érvényesítse, semmiféle jogi aka-
dály nincsen.

46. **Kérdés.** *Milyen jogszabály irányadó jelenleg a fegy-
veradó alól való kibuvás kérdésében?*

Válasz. Idevonatkozólag az 1921: X. t. c. 8. §-a ekként
rendelkezik: Adócsalást követ el az, aki a fegyveradó vagy
vadászati adó tárgyában a hatósághoz intézett bejelentésé-
ben vagy beadványában félrevezető szándékkal tudva valót-
lan tényt állít vagy az adó helyes megállapítására alkalmas
ténykörülményt szándékosan elhallgat.

Az adócsalás bünvádi üldözése tárgyában az 1920: XXXII.
t. c. tartalmaz intézkedéseket. Az eljárást a pénzügyigazga-
tóság (Budapesten ezenkívül a székesfővárosi adófelügyelő
és a központi díj- és illetékkiszabó hivatal) feljelentésére
kell megindítani. A nyomozást is a pénzügyi hatóságok
lejlesztik. A vádat azonban a kir. ügyészség képviseli.

47. **Kérdés.** *At lehet-e menni a csendőrségtől a ménes-
karhoz s ha igen, milyen jövője van ott a belépőnek?*

Válasz. A méneskarhoz csak a csendőrségi kötelező letelte után lehet átmenni. Ha megszakítás nélkül történik az átlépés, a csendőrségi szolgálati idő a nyugdíj szempontjából beszámít. Egyébként azonban a méneskarnál a csendőrségi szolgálatot nem veszik figyelembe. Tekintet nélkül a csendőrségnél elért rendfokozatra, a méneskari szolgálatot a rendfokozat nélküli honvéd illetteiket élvező lóápolói minőségben kell megkezdeni s hat évi szolgálatra kell magát köteleznie. Három év alatt aztán örvezetői, tizedesi rendfokozatokon keresztül a szakaszvezetői rendfokozatig viheti fel. Az első három év elteltével, ha arra alkalmasnak és méltónak bizonyult, kivételesen a vf. (véglegesen felvett) altisztek közé sorolhatják. A rendfokozatszerű előhaladása ezután azonos a honvédséggel. Ha azonban a vf. altisztek közé nem jut be, akkor a 6 évi kötelezője elteltével leszerelek. A méneskari szolgálat, mint minden egyéb állami szolgálat, nyugdíjjal jár, ha az ehhez előírt szolgálati idő megvan, beleszámítva természetesen az esetleges megelőző csendőrségi szolgálati időt is. Jelenleg 3—4 fogyatéknak van, ezekre a helyekre lehet jelentkezni. A kérelmet, hogy a megszakítás elkerülhető legyen, a csendőrségi kötelező járta előtt tanácsos szolgálati uton a Méneskari Felügyelőséghez (földmívelésügyi minisztérium) benyújtani. A jelentkezők közül a legjobban minősítetteket veszik át. A fenyítés természetesen sehol sem a legjobb ajánlólevél, de elvileg a méneskar nem ragaszkodik ahhoz, hogy csak fenyítéstől mentes jelentkezőket vesz fel.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Személyi ismeretek fontossága bűncselekmények nyomozásánál.

Irta: KUNTÁR JÁNOS tiszthelyettes.

Nyomozták: SZÜTS JÓZSEF és HORVÁTH ISTVÁN III. csendőrök (Szombathely).

Mult év február 19-én Hende János oladi lakos, Olad községben Szüts József jv. és Horváth István III. szombathelyi örshöz tartozó csendőrökből állott járőrnek panaszolta, hogy pár nappal előbb február 16—17-re menő éjjelen, midőn ő záratlan istállójában aludt, a jászoldúdra akasztott kabátja zsebéből egy fekete, 6 rekeszes bőr pénztárcáját, 6 darab 100.000 és 9 db. 10.000 koronás bankjeggyel ismeretlen tettes ellopta.

Ezen lopást ő csak reggel, midőn felöltözni akart, vette észre. Előadta, hogy a lopás estéjén 22 óráig ő a községben lévő Palatin vendéglőben borozott, ugyanazon vendéglőben, de külön asztalnál volt ugyanakkor 6 oladi legény társa is, kiket ő egy félliter bor elfogyasztása után, mit az ellopott pénztárcából elővett 100.000 koronás bankjeggyel fizetett, a vendéglőben hagyott, azután hazament és lefeküdt. Hogy pénzét ki vihette el, nem tudja. Gyanuja nincs senkire.

Járőr elsősorban a vendéglőben együtt volt legényeket s a vendéglőst, azok előéletét, valamint családi körülményeit, továbbá magaviseletüket vette fontolóra s egyidejűleg megállapította, hogy a legények a káros távozása után egy órával később együtt mentek el a vendéglőből s lakásukig együtt tartottak. Alibijüket egymással, a hazatérésük utáni időt pedig hozzátartozóikkal igyekeztek igazolni. Személyismereténél fogva a járőr a legények közül különösen

Veres Ferenc*) 22 éves nőtlen napszámot vette gyanu alá, elsősorban azért, mert nevezett lopásért már egy ízben büntetve volt, míg a többi társai büntetlenek voltak, továbbá, mert Veres szűkös anyagi viszonyok közt élt, különösen télviz idején, mint napszámos kereseti forrásra alig akadt, mégis a nálánál jobb módban lévő legénytársaival a mulatságokban együtt tartott. Járőr gyanuját még inkább megerősítette azon megállapítása, hogy gyanusított a pénz ellopása utáni második napon, február 18-án, fenti vendéglőben tartott mulatságon feltűnő módon költekezett, s ez alkalommal 350.000 korona körüli pénzüsszeget költött el. Veres erre vonatkozólag azt adta elő, hogy a pénzt özvegy anyjától kapta. Anyja, ki a pénzt számszerint nem ismerte, járőrnek előadta, hogy tényleg adott ő fenti mulatságra Ferenc fiának 4 darab papírpénzt, számszerint nem tudja, hogy milyen értékben, mert a pénzt csak színéről tudná meghatározni. A járőr erre neki különböző pénznemeket mutatott. Özv. Veresné abból 1 darab 10.000 és 3 darab 1000 koronás bankjegyet választott ki s állította, hogy annyit és olyan pénzt adott fiának a mulatságra, tehát 13.000 koronát.

Veres a többi elmulatott pénz holszerzését igazolni nem tudta, mégis tagadta, hogy Hendetől ő lopta volna el a pénzt.

Járőr fenti gyanuok alapján azon istállót, melyben gyanusított aludni szokott, átkutatta s annak szalmaágyában a szalma alatti föld és trágyában elásva a Hendetől ellopott pénztárcát megtalálta.

A pénztárcában volt még három darab 100.000, egy darab 50.000, egy darab 10.000 és nyolc darab 1000 koronás bankjegy. A megkerült bűnjel láttára Veres beismerte, hogy február 16-án este, midőn fenti vendéglőben Hende a félliter bor árát kifizette, látta, hogy a fizetésre kivett 100.000 koronán kívül még több 100.000 koronás bankjegy maradt Hende pénztárcájában. Tudta, hogy Hende egyedül az istállóban szokott aludni, azért, amikor a társaival a vendéglőből eltávozott, elhatározta, hogy megvárja, míg társai mind lakásukba érnek, azután ő, úgy éjfél után 2—3 óra tájban, egyedül elment Hende istállójába, ott a záratlan istálló ajtót nesztelenül kinyitva, zseb villanylámpája fényénél látta, hogy Hende alszik, a dúcra akasztott kabátjából annak pénztárcáját kivette s amint jött, nesztelenül Hende istállójából gyorsan eltávozott. Saját istállójába visszatérve a pénztárca tartalmát megnézte, 692.000 korona papírpénzt talált benne, ezután a tárcát pénzzel együtt fentebb megjelölt helyen elásta. Ezen lopott pénzből vitt azután a február 18-iki mulatságra 350.000 koronát. Anyjától ez alkalommal a fenti pénzt csak azért kérte, hogy ha netán a pénzlopás gyanuja rá irányulna, tudva azt, hogy anyja a pénzt számszerint úgy sem ismeri, így vele a pénz forrását igazolni tudja. Arra nem igen gondolt, hogy az ágya alá rejtett pénzt bárki is megtalálhatná. Cselekményét azért követte el, mert a többi jobb módban lévő legénytársaitól a mulatságban nem akart elmaradni.

Nevezettet járőr elfogta s a szombathelyi kir. ügyészségnek adta át.

*

Bűnügyi nyomozásoknál ugyszólván majdnem teljesen lehetetlen, ha szemtanu vagy tárgyi bizonyítékok nincsenek, széleskörű személyi ismeret nélkül a bűncselekmény elkövetőjére következtetni. Míg a személyi ismeretek birtokában sokszor a legbonyolultabb bűncselekmények is rövid időn belül meglepő eredményre vezetnek.

Ezt igyekszik igazolni fentebbi pénzlopási eset, melynél sem tanu, sem bizonyíték vagy egyéb nyom a nyomozás kezdetén található nem volt.

*) Gyanusított nevét megváltoztattuk. Szerk.

Az eredményt csakis a járőr személyi ismerete, az abból eredő helyes következtetése hozta meg.

Járőr fenti esetben a panasz vételekor nyomban helyes irányban indult ki, amikor gyanuja a vendéglőben borozó legényekre irányult, majd később, midőn azok közt a gyanúsítható egyén személyének megállapításához kereste a büntetett előélet nyomait. Azután a gyanúsított és környezetének anyagi helyzete (özvegy anyjának és magának is szegény volta) kereset nélkülisége, valamint a fiatalabb koruak megdöglatlanságig fokozódó mulatnivágyása, végül a konok tagadással szembeni tárgyi bizonyítékoknak ügyes keresése és előkerítése, mely végső esetben is a teljes beismerésre készítette a gyanúsítottat, miáltal lehetővé tette az elkövetés mikéntjének a legkisebb részletekig való feltárását.

Fenti eset a személyismeret fontosságát élesen bizonyítja, különösen mint ezen esetről is, pénzlopásoknál, mely ha egy egyén által követtetik el, s mint jelen esetben is és ha semmi nyoma, sem tanuja a cselekménynek nem marad hátra, a nyomozás csak a személyi ismeret helyes felhasználásával bír támpontokat szerezni s azt következetesen levezetve, eredményt nyújtani.

KÜLFÖLDI CSENDŐRSÉGEK

A jugoszláv csendőrség.

(3. közlemény.)

f) a kerület főnökének rendszeresen jelentést tesz körletének eseményeiről és a közbiztonság állapotáról (75. szakasz.);

g) a vizsgálati hatóságoknak jelentést tesz a bűncselekményekről, melyekről értesül.

8. A csendőr számára:

a) a csendőrségi szolgálatot lelkiismeretesen és pontosan végzi felettes parancsnokainak és a hivatalos hatóságok főnökeinek rendelkezései és utasításai szerint;

b) gondoskodik a rend és béke fentartásáról, a személybiztonságról, az állami- és magántulajdon védelméről abban a körletben, amelyben el van helyezve s ennek érdekében a neki előirt utakat és körleteket többször járja be, a bűnösöket fogja el, s teljesítse a különböző törvényes előírásokat és rendelkezéseket;

c) a szolgálat érdekében mielőbb ismerje meg a viszonyokat, helységeket és személyeket a neki kiutalt körletben;

d) a magaviseletben kivétel nélkül mindenkivel szemben legyen illedelmes, de határozott és a szolgálat teljesítésében megbízható.

36. A csendőrtisztek és csendőrök hivatásukon kívül eső szolgálatra nem rendelhetők ki. Éppen úgy nem rendelhetők ki a csendőrök olyan munkára, mely nem egyezik hivatásukkal, tekintélyükkel és a közbiztonsági szolgálattal.

37. A csendőr, ki bizonyos szolgálatra van kirendelve, azt nem hagyhatja el, kivéve fontosabb szolgálati szükség esetét, különben olybá vétetik, hogy őrhelyét otthagya, ezért pedig felelősséggel tartozik.

IV. rész.

A csendőrség kiegészítése.

38. A csendőrség önként jelentkezőkből egészítették ki. A továbbszolgáló tényleges altiszteknek a felvételnél elsőbbségi joguk van.

Ahhoz, hogy valaki a csendőrséghez felvehető legyen, szükséges, hogy:

1. a szerbek, horvátok és szlovénok királyságának állampolgára legyen;

2. tényleges hadseregbeli szolgálati kötelezettségének eleget tett és 35 évnél nem idősebb;

3. tudjon olvasni és írni;

4. testileg és szellemileg egészséges legyen;

5. ne legyen nős;

6. kifogástalan magaviseletű és multu legyen;

7. jelentse ki, hogy a csendőrségnél legalább 3 évig szolgál;

8. jelentse ki, hogy ott fog szolgálni, ahova rendelik.

39. Ha a csendőrség rendszeresített létszáma nem volna az előirt feltételeknek megfelelő jelöltekkel betölthető s a létszám betöltésének sürgős szükségessége merülne fel, a belügyminiszter az ideiglenes csendőrökkel való kiegészítést rendelheti el, akiknek a 38. szakasz 4. és 6. pontjaiban foglalt feltételeknek legalább meg kell felelniök.

Az ilyen ideiglenes csendőröket végső esetekben önálló feladatokkal is meg lehet bízni, de csak parancsnokuk felelősségére.

40. A csendőrségi szolgálati kötelezettség 3 évig tart.

A csendőrségbe való belépéskor írásbeli kötelezöt kell adni.

A kötelező leteltével, aki szolgálati határidőjét megismételni kívánja, kívánságát 1—2 hónappal előbb tartozik bejelenteni és további szolgálatra új írásbeli kötelezöt adni. Ha a csendőr kötelezőjét megújítja, egy évig köteles szolgálni.

41. A csendőrtiszti létszám kiegészítettik:

a) tényleges tisztekből, akik a katonai akadémia alsó vagy felső kurzusát elvégezték;

b) tartalékos tisztekből és

c) nőtlen csendőrőrmesterekből, akik a csendőrségi alhadnagyi rendfokozathoz előirt vizsgát letették.

Az a) és b) pontokban felsorolt tisztek felvételének feltételei a következők:

1. alhadnagyi vagy hadnagyi rendfokozatuk legyen;

2. csapatszolgálatra békében és háboruban teljesen alkalmasak legyenek;

3. a tartalékos tisztek a középiskolának legalább 6 gimnáziumi osztályát vagy valamely más közép- vagy szakiskolát végeztek legyenek s hogy 3) évnél idősebbek ne legyenek.

Amíg a létszám nem egészítették ki, hiány esetén, a jelentkezők a gimnázium vagy valamely más középiskola (szakiskola) 4 osztályával is felvehetőek, ha az illetők a szerb-osztrák háboruban résztvettek.

42. A többi fegyvernembeli tisztek vagy pedig a tartalékosok, akik a csendőrségbe való átlépésre jelentkeznek, előkészülés céljából abban egy évig szolgálnak; ezen idő letelte után végleg átvétnek a csendőrségbe, ha előzőleg a bizottság előtt sikerrel teszik le a vizsgát. Azok a tisztek, akik ezt a vizsgát nem teszik le sikerrel, fegyvernemükhöz vissza lesznek küldve, a tartalékosok pedig felmentetnek a szolgálat alól.

Tényleges tiszteknek, akik előkészülés céljából lépnek a csendőrségbe, az egy szolgálati év lefolyása előtt jogukban áll kívánságuk szerint fegyvernemükhöz visszatérni, a tartalékosoknak pedig kérni, hogy felmentessenek.

43. A gazdasági ügyeket a csendőrségnél gazdasági tisztek végzik.

Ezek a szükséghez képest a hadseregbeli gazdasági iskolát sikerrel végzett jelöltekkel egészítették ki.

Az iskolába azok a jelöltek vezényelhetők, akik:

a) tartalékos tisztek, — alhadnagyk vagy hadnagyk — akik a kereskedelmi akadémiát elvégezték;

b) tényleges csendőrőrmesterek, akik 8 évi megszakítás-

nélküli katonai szolgálati évet töltötték be, elvégezték a csendőrségi altiszti iskolát, egy évig kiképzésen voltak a hadbiztonságnál s gazdasági szolgálatra alkalmasaknak osztályoztattak.

44. A csendőrök, káplárok és altisztek kiléphetnek a csendőrségből, ha:

1. kötelező szolgálati idejüket leszolgálták;
2. csendőrségi szolgálatra testileg vagy szellemileg alkalmatlanokká válnak;
3. egyedüli eltartóivá lesznek a kiskoru vagy munkaképtelen családnak.

45. A csendőrök, káplárok és altisztek a csendőrségből elbocsáttatnak:

a) fegyelmi okokból, ha a szolgálat érdekeire nézve károsak s az összes megjavítási rendszabályok eredménytelenek voltak, és

b) ha büntett vagy vétség miatt elítéltetnek.

46. A rendfokozatukat elveszített káplárok és altisztek a csendőrségből azonnal elbocsáttatnak.

47. Az ideiglenes csendőrök a szolgálatból azonnal elbocsáttatnak, ha már nincsen rájuk szükség, illetve amint a rendszeresített létszám az előirt feltételeknek megfelelő jelöltekkel töltetik ki.

48. A végleges csendőr, káplár vagy altiszt, aki kérvényezés alapján lép ki, 3 hónapi határidőn belül visszatérhet, ha ezen idő alatt nem nősült meg s ha újból való felvételét a parancsnokság, melynél azelőtt szolgált, pártolja.

A csendőrségen kívül töltött idő nem számít be a nyugdíjba, a határidős fizetésemelésbe és az előléptetésbe.

A betegség miatt elbocsátottak számára a csendőrségi nyugdíjalapra vonatkozó törvény rendelkezései érvényesek.

49. A csendőrségi szolgálat ideje alatt a csendőrök, káplárok és altisztek nem hivatnak be hadgyakorlatra, de évfolyamuk szerint a megfelelő katonai jegyzékekben nyilvántartatnak.

V. rész.

A csendőrség rendfokozatai, előléptetések és jutalmak.

50. A csendőrségben vannak tiszték, altisztek, káplárok és csendőrök.

A csendőrök véglegesítették, próbacsendőrök és ideiglenesek.

Véglegesítették belépésüket követő egy év után, ideiglenesek pedig azok, akik kvalifikáció nélkül ezen törvény 39. szakasza értelmében vételnek fel.

51. A csendőrségi rendfokozatok a következők:

Altisztek:	}	1. csendőrkapitány,
		2. csendőralőrmester,
		3. II. oszt. csendőrőrmester,
		4. I. oszt. csendőrőrmester,
Alsóbrangu tiszték:	}	5. csendőralhadnagy,
		6. csendőrhadnagy,
		7. II. oszt. csendőrkapitány,
		8. I. oszt. csendőrkapitány,
Magasabb-rangu tiszték:	}	9. csendőrőrnagy,
		10. csendőralezredes,
		11. csendőrezredes,
		12. csendőrtábornok.

52. A rendfokozatokba való általános előléptetési feltételek: a katonai jellem erőssége és szilárdsága; derekasság a szolgálat teljesítésében, általános és szakképzettség, jó magaviselet és viselkedés. Azonkívül külön feltételek:

1. a csendőrkapitány számára, hogy mint csendőrnek legalább 18 hónapi szolgálati ideje legyen;
2. a csendőralőrmester számára, hogy sikerrel végezze

el a csendőrségi altiszti iskolát s hogy legalább egy évig szolgált legyen, mint csendőrkapitány;

3. a II. oszt. csendőrőrmester számára, hogy sikerrel elvégezze a csendőrségi altiszti iskolát és mint csendőralőrmester legkevesebb 2 évig szolgált;

4. az I. oszt. csendőrőrmester számára, hogy sikerrel elvégezze a csendőrségi altiszti iskolát, mint II. oszt. csendőrőrmester legkevesebb 5 évig szolgált és letette az előirt vizsgát.

Az összes eddigi csendőrőrmesterek II. oszt. csendőrőrmestereknek tekintetnek.

A hadseregben szerzett káplári és altiszti rendfokozatok csak mint címzetesek ismertetnek el.

E címzetes rendfokozatok a csendőrségnél az általános feltételek szerint nyerhetők el egy rendfokozatban eltöltött 5 év után.

53. A csendőrtisztek a hadsereg szervezetéről szóló törvény szerint lépnek elő és az illető rendfokozatokra előirt vizsgákat teszik le. A tisztii rendfokozatok vizsgájának tananyaga rendeleti uton állapítatik meg a belügyminiszternek a hadügyi és tengerészeti miniszterrel egyetértően tett javaslatára.

Azok a csendőrtisztek, akik a fenti program szerint tették le a vizsgákat, s más fegyvernembe való átvételüket kívánják, előzőleg vizsgázni tartoznak mindabból, ami rendfokozatukra nézve a hadseregben elő van írva s amiből a csendőrségnél nem vizsgáztak.

A tiszték a hadügy- és tengerészeti minisztérium általános és különleges rangsorozati listroma szerint nyilván tartatnak.

54. A hadsereg szervezéséről szóló törvény rendelkezései a szolgálat, osztályozás, szabadság, betegség, nősülés, nyugdíj, lemondás és a rendfokozat elvesztés tekintetében a csendőrség tisztjeire is érvényesek.

(Folytatjuk.)

HIREK

Végetért a csendőrtisztii továbbképző tanfolyam. A múlt év október 1-vel kezdődött 5 hónapos csendőrtisztii továbbképző tanfolyam hallgatói már február 1-én megkezdték a vizsgázásokat s a vizsgák a tananyag sorrendjében egész hónapon át tartottak. Utolsó napon a lovaglás gyakorlati és elméleti vizsgáját tartották meg, amelyen megjelent Száhlender Béla altábornagy, a m. kir. csendőrség felügyelője és Szöke Béla tábornok, a m. kir. csendőrség felügyelőjének helyettese. A vizsga befejeztével Száhlender Béla altábornagy a tanfolyam hallgatóinak megelégedését és elismerését fejezte ki azért az odaadó, eredményes munkáért, ami a tanári kar lelkiismeretes, hozzáértő tevékenysége mellett a tanfolyam eredményteljes sikerét lehetővé tette s köszönetet mondott a tanári karnak azért a munkáért, amit a siker érdekében az végzett.

A tananyag a rendelkezésre állott időhöz mérten rendkívül nagy volt s a tanári kar a tananyag helyes beosztásával, a beható oktatással, míg a hallgatóság a tanulásban tanúsított kitartó szorgalmával valóban mindent megtett, hogy a rövid tanfolyamból is hasznos és bőséges ismereteket vigyenek magukkal a hallgatók a gyakorlati szolgálathoz.

Február 29-én a tanfolyam levizsgázott hallgatói, névszerint: Cziiffermeyer Richárd, Kovarcz Emil, Plachintár László, Mike Ernő, Fejér Károly, dr. Dobolyi Lajos, viléz Bajay Ferenc, Skerlán Kálmán, Nagy István, Kontra Kálmán, Prettenhoffer András, Tavassy Lajos, Haidekker Károly, Bernáth Sándor, Karácsony József, Kudar Lajos és

Plávenczky Ferenc századosok, a Márványhattyu vendéglőben bucsuvacsorára jöttek össze, meghiva körükbe a tanfolyam tanári karát is, nevezetesen *Kézdivásárhelyi Nagy Gyula* ezredes, tanfolyamparancsnokot, *Paldt Károly* ezredest, *Balás Gyula* őrnagyot, *dr. Vulló József* őrnagyot, *Preyer László* őrnagyot, *Fodor György* őrnagyot, *Halasy Károly* aligazgató állatorvost, *vitéz Lászlóffy László* századost, aki *Paldt Károly* ezredes helyettese volt a lovaglás oktatásában és *dr. Fridli Rezső*, Országos Birósági Vegyészeti Intézet igazgatóját, aki a bűnügyi kémiát oktatta. A felsorolt tanárok valamennyien megjelentek a vacsorán, *Kenyeres Balázs* egyetemi tanár, aki a törvényszéki orvostani ismereteket oktatta a tanfolyamon, rendkívüli elfoglaltsága miatt maradt távol.

A jól végzett munka tudatában s a nehéz vizsgák sikerét követő, jóleső megpihenésben is egymásra talált tanári kar és hallgatóság a kellemes fehér asztalnál gyorsan pergő esti órákat meleg, derűs hangulatban töltötte együtt.

Az érdem jutalma. A legutóbbi Csendőrségi Közlönyben olvassuk, hogy *Szotyory Lajos* ny. tiszthelyettesnek a *Kormányzó Ur Öjóméltósága* az V. oszt. magyar érdemkeresztet adományozta azért, mert négy évtizedet meghaladó ideig szolgálta hazáját fegyveresen s ez idő alatt alárendeltjeit példásan nevelte, köteleit mindenkor mintaszerűen teljesítette.

Szotyory Lajos tiszthelyettes még egészen a régi, a legrégibb csendőrgárda tagja. Katonai szolgálatát a volt cs. és kir. 2. gyalogezredben kezdte meg 1877 január 25-én. A csendőrséghez szakaszvezetőként 1882 november 26-án lépett be. 1907-ig közbiztonsági szolgálatot teljesített, elérve ez idő alatt a járásörmesteri rendfokozatot s a járásparancsnoki beosztást is. 1907-ben segédoktatói beosztást kapott s e minőségben teljesített tényleges szolgálatot 1918-ig, akkor Hosszúfaluban maradt, ahonnan azonban a románok 1920-ban kiutasították s az év szeptember 1-én újra a csendőrség tényleges állományába lépett. 1922 április 1-én a budapesti csendőrlaktanya gondnoki teendőit bízták rá s végzi e teendőket mind a mai napig is.

Különlegesen szép, kitartó utat futott be *Szotyory* tiszthelyettes. Ilyen hosszú szolgálatteljesítésnek nemcsak a testi, fizikai erő, kitartás, hanem az erkölcsi, jellembeli acélos akarat, tántoríthatatlan kötelességérzet is elengedhetetlen alapja.

Örömmel gratulálunk az öt ért szép kitüntetéshez és követendő példaként állítjuk olvasóink elé az ő kitartását, hűségét, becsületes szolgálati magatartását. Mai számunkban arcképét is közöljük.

Gondatlanság. *Varga Imre*, a lovasosztály állományába tartozó lörsörmester, töltött Flóbert puskáját nagytétényi lakásának udvarán egy nyitott faladában hagyta. *Imre* nevű 9 éves fiához játszani odament *Radeczki László* 9 éves fiu, aki a puskát onnan kivette és az ugyanott játszó *Grósz István* nevű nagytétényi lakos ugyancsak 9 éves gyermekét meglötte. A lövedék *Grósz* jobb füle közelében fején találta, ki a lövés következtében pár perc múlva meghalt.

Megtámadott járőr. *Dogár Vazul* lörsörmester és *Hrivnák Pál* csendőrből állott járőr 1928 február 25-én 15 és 16 óra közötti időben ifj. *Tóth János* és *Gercsó András* algyői lakosokat tilos vadászaton tetten érte. A kikérdezés eszközlése végett nevezetteket Algyő községhezához elővezette, mely alkalommal *Tóth János* atyja id. *Tóth János* a járőrt pusztá kézzel megtámadta, *Dogár Vazul* lörsörmestert arcul ütötte, megkarmolta és rajta 8 napon belül gyógyuló sérülést okozott. Nevezettet járőr elfogta és a szegedi kir. ügyészségnek átadta.

Dicséret. A m. kir. csendőrség felügyelője a szombathelyi III. számú csendőrkörület állományába tartozó

Németh József I. gazdasági tiszthelyettesnek, mert 30 évet meghaladó szolgálati ideje alatt mindenkor, de különösen a csendőrség újjászervezése óta, részben mint osztálysegéd-tiszt, majd mint gazdasági hivatali segédmunkás köteleit nagy buzgalommal, lelkiismeretes pontossággal, az egyesek és a kincstár érdekeinek összeegyeztelése mellett igen jó eredménnyel látta el, példásan rendszerető magatartásával és mintaszerű fegyelmezettségével a beosztott fiatalabb bajtársaknak igen jó példát nyújtott, őket minden irányban helyesen befolyásolta, buzgó és eredményes szolgálati tevékenységével, valamint minden alkalommal tanúsított példás magatartásával előjáróinak hathatós támasza volt, *dicsérő okirattal* látta el. — A m. kir. szombathelyi III. számú csendőrkörület parancsnoka *Dedics János* tiszthelyettes hosszú csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén, legutóbb mint sárvári örsparancsnok ezen minőségben kifejtett nagy szorgalmáért, fáradhatatlan tevékenységéért, továbbá alárendeltjeinek minden irányban való helyes befolyásolásáért, neveléséért és vezetéséért, valamint példás magaviseletéért; *Müller Mihály* lörsörmestert hosszabb csendőrségi szolgálati ideje alatt jó magaviseleté, megbízhatósága és a közbiztonsági szolgálat terén tanúsított igen buzgó és eredményes szolgálataiért; *Lázár Alajos* tiszthelyettes, mert hosszabb időn át, mint a zalaegerszegi osztályparancsnokság segéd-tisztségénél alkalmazott irodai segédmunkás példás kötelességtudással, szakértelemmel, lelkiismeretes pontossággal végezte teendőit, nemkülönben példás magaviseletéért; *Pecsis Antal* tiszthelyettes, mert hosszabb csendőrségi szolgálati ideje alatt a zalaegerszegi osztályparancsnokságnál, mint irodai segédmunkás, majd mint a zalaegerszegi örsparancsnok helyettese és a zalaegerszegi csendőrkörületnél mint beosztott segédoktató teendőit példás és lelkiismeretes pontossággal végezte, továbbá alárendeltjei helyes befolyásolásáért és jó példaadó magaviseletéért; *Léránt Balázs* gazdasági tiszthelyettes a zalaegerszegi osztály gazdasági hivatalához beosztott irodai segédmunkási és raktárkezelői minőségben tanúsított fáradságot nem ismerő szorgalmáért, igen jó eredményes működéséért, valamint előjáróinak minden tekintetben hathatós támogatásáért; *Plavits György* lörsörmestert, mert mint járőrvezető a közbiztonság terén kiváló szorgalommal, lelkiismeretes tevékenységgel működött; továbbá példás magaviseletéért és eredményes ügybuzgóságáért; *Kakas Adám* lörsörmestert, örsparancsnok-helyettesi minőségben a közbiztonsági szolgálat terén tanúsított igen buzgó és eredményes szolgálataiért, továbbá minden irányban helyes és fegyelmezett, fiatalabb bajtársainak jó példát nyújtó magaviseletéért; *Sándor Imre* tiszthelyettes, mert mint örsparancsnok-helyettes a közbiztonsági szolgálat terén kiváló szorgalommal és eredménnyel működött, örsparancsnokát lelkiismeretességével hathatósan támogatta, továbbá alárendeltjeinek igen jó befolyásolásáért, valamint jó példát nyújtó helyes magatartásáért; *Sipos János* gazdasági tiszthelyettes, a zalaegerszegi osztály gazdasági hivatalához beosztott irodai segédmunkási minőségben fáradságot nem ismerő szorgalmáért, igen jó és eredményes működéséért, valamint előjáróinak hathatós támogatásáért; *Nink József* örmestert, meri 1925. évben több egyén által elkövetett méhmagzat elhajtási esetet, saját kezdeményezéséből, mint járőrvezető, 125 órán át tartó, fáradságot nem kímélve, nagy leleményességgel végrehajtott nyomozás során kiderített és a tetteseket a bűnjelek biztosítása mellett az igazságszolgáltatás kezére juttatta, *dicsérő okirattal* látta el; *Varga István II.*, *Fekics Jenő* és *Ludi József* örmestereket a csendőrségi szolgálatuk alatt a közbiztonság terén tanúsított fáradhatatlan tevékenységükért, valamint fiatalabb bajtársaiknak jó példát nyújtó magaviseletükért; *Laskó József*, *Simon Lajos* és *Papsz János* örmestereket a soproni csend-

öriskolában segédoktatói, rajparancsnoki minőségben az ujonc próbacsendőrök kiképzésénél tanusított fáradságot nem ismerő szorgalmukért igen jó példát nyújtó magaviseletükért; *Fincza Endre* örmestert a közbiztonsági szolgálatnak hosszabb időn át fáradságot nem ismerő kötelességérzettől áthatott eredményes ellátásért; *vitéz Ambrus András* törzsörmestert csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonság terén tanusított buzgó szorgalma, lelkiismeretes és eredményes tevékenységéért, majd örsparancsnokhelyettesi beosztásában örsparancsnokának eredményes támogatásáért és példás magaviseletéért; *Pintér József I., Kovács Ferenc II., Perlaki Géza* és *Timár József* örmestereket a csendőrségi szolgálatuk alatt a közbiztonság terén tanusított fáradhatatlan szorgalmuk, lelkiismeretes és eredményes tevékenységükért, valamint példás magaviseletükért, fiatalabb bajtársaiknak helyes befolyásolásáért; *Nagy Sándor II.* örmestert a csendőrségi szolgálata alatt a közbiztonság terén, valamint a zalaegerszegi csendőriskolánál segédoktatói minőségben tanusított fáradhatatlan szorgalma, lelkiismeretes, eredményes tevékenységéért, valamint fiatalabb bajtársainak helyes befolyásolásáért; *Bálint Ferenc* törzsörmestert gyakran nehéz helyzetekben is mindenkor tanusított fáradhatatlan, kötelességű és eredményes szolgálataiért nyilvánosan megdicsérte.

Elölépett: A m. kir. szombathelyi III. csendőrkerületben örmesterré: *Nankovics József* csendőr.

Házasságot kötöttek: A m. kir. szombathelyi III. csendőrkerületnél: *vitéz Ambrus András* törzsörmester özv. *Bicsák Ferencné*, *Horváth Rózával* Pákán; a miskolci csendőrkerületnél: *Balog Gyula* tiszthelyettes *Kiss Zsófia* özvegygel Mezőkeresztesen.

Halálozás. *Rácz Miklós* alhadnagy szarvasi szakasparancsnok február hó 25-én az örsön agyvérzés következtében elhalt. Néhai *Rácz* alhadnagy 1866. évben született, 1891. évben lépett át a csendőrséghez s haláláig igen derék, buzgó altisztje volt a testületnek. Neje és hét gyermeke gyászolja.

Papp József I. pécsi csendőrkerületbeli törzsörmester, örsparancsnokképző tanfolyamhallgató február hó 21-én a reggeli gyakorlat közben hirtelen rosszul lett és meghalt.

Kérelmek. *Kölcsönös áthelyezésüket óhajtják:* *Zlatics Ferenc* nagymányoki örsbeli örmester (szekszárdi osztály) a

szolnoki osztály bármely örsére; *D. Kovács Benjámín* kiskunhalasi örsbeli csendőr (bajai osztály) a kecskeméti osztály területére; *Veres Lajos* csendőr a péceli örsről (gödöllői szárny) a nyiregyházi osztály bármely örsére. Kérik kölcsönös áthelyezésüket óhajtó bajtársaikat, hogy címüket közöljék velük.

Eladó Móroc Sándor örmester (kiskunhalasi örs) időmitott, szép, him német juhászkutyája.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Olvasóink szíves figyelmébe!

Cikket nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk s azt közlés esetén megfelelően honoráljuk. Kéziratokat nem adunk vissza. A közleményeket kérjük az ivnek csak az egyik oldalára, lehetőleg félhasábosan és írógéppel vagy legalább is olvasható írással írni. Kéziratok sorsáról csak a szerkesztői üzenetek között adunk felvilágosítást, azért kérjük mindig megírni, hogy milyen jelige alatt válaszoljunk. Ha jelige nincs megjelölve, a szerző nevének kezdőbetűit és lakhelyét tüntetjük fel. — A szerkesztői üzenetekben mindenkinek válaszolunk, levélben senkinek, válaszbélyeget tehát felesleges beküldeni. Jeligéül kérjük kisebb helységek neveit választani, mert a gyakran használatos jeligékből származó félreértéseket csak így lehet elkerülni. — Büntetőjogi vonatkozású vagy közérdekű csendőrségi kérdésekre a Csendőr Lekszikon rovatban válaszolunk. Az előfizetést kérjük pontosan megújítani, mert a felszólítás költségét külön felszámítjuk. — A hozzáánk intézett leveleket így kell címezni: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest I. ker., Vár, Országház-utca 30 szám“.

Zászló alá! A honvédséghez csak csendőrségi szolgálati kötelezőjének letelte után léphet be. Csak mint rendfokozat nélküli honvédet veszik fel, tekintet nélkül a csendőrségnél elért rendfokozatára s természetesen a rendfokozat nélküli honvéd illetekeit kapja. A honvédségnél 12 évre kell szolgálati kötelezettséget vállalnia.

Igazság. Névtelen levélre nem válaszolunk.

Tata 1884. Ha úgy gondolta, hogy besorolása téves, jelentse ezt be szolgálati uton a kerületi parancsnokságnak.

Tengerzöld szín. Olvassa el lapunk f. évi 6. számában »B. J. gth.« jeligére küldött üzenetünket.

N. N. Névtelen levélre nem válaszolunk.

Barna. Ha egy kerülettől másik kerület területére helyezték át s onnan egy harmadik kerülethez szeretne kerülni, ennek a kérelemnek a beadása nincs időhöz kötve. Azt azonban nem szabad elfelejteni, hogy az ilyen sajtkukac viselkedés nem válik előnyére s a kerületeket nem lehet úgy változtatni, mint az alsóruhát szokás.

Türelem. 1. Olvassa el lapunk 1926. évi 16. számában »Igazi név« jeligére küldött üzenetünket. 2. Olvassa el lapunk 1926. évi 1. számában »K. J. B.« jelige alatt megjelent üzenetünket.

Arad 000009. 1. A nyugdíjjogosultsághoz 9 év, 6 hó és 1 nap megszakítás nélküli tényleges szolgálati idő szükséges. Ebbe az időbe beszámít a katonai szolgálati idő is, ha megszakítás nélkül jött át a csendőrséghez. Az Ön nyugdíjba beszámítható szolgálati ideje tehát a nemzeti hadseregbe történt bevonulásától, 1920 október 1-től számít. Ettől az időponttól számított 9 év, 6 hó és 1 nap elteltével lesz nyugdíjjogosult. 2. Ideiglenesen — tehát nem meghatározott időre: fél vagy egy évre — nyugállományba helyezettek engedély nélkül nősülhetnek. Ön is ezek közé tartozik, mert a levelében említett 5 év csak annyit jelent, hogy ennyi ideig ideiglenes nyugállományban levőnek számít s ha az 5 év elteltével kéri, akkor felülvizsgálat nélkül végleges nyugállományba helyezik. 3., 4. A kérelmeket közöltük.

Somlai. Kötelezőjébe 1 év, 4 hónap és 10 nap katonai szolgálati idejét lehet beszámítani s így az 1928. szeptember 30-án jár le.

TÁROGATÓ

a legkönnyebb fuvóhangszer! Saját találmány! Óvakodás utánzatoktól! mert mind melyek nem gyáramból erednek, silány, külföldön készült utánzatok. **Hegedűk, Trombiták, Harmonika** és az összes hangszerek és hurok legfinomabb kivitelben szállítja az

ELSŐ MAGYAR HANGSZERGYÁR

STOWASSER kir. udvari szállító

Budapest, II., Lánchíd u. 5.

Kivánatra árjegyzék bérmenlve.

Az egyedüli magyar hangszergyár az országban, Csendőröknek kedvezményes részlelvezetés!

Világhírű The Withworth kerékpárok,

súlyesztő modern varrógépek kedvező részletre. Nagy gyermekkocsi raktár és speciális javító műhely. — Kerékpár alkatrészek gyári árban.

Láng Imre Budapest VI., Teréz-körút 3 sz.

Kérjen képes árjegyzéket, csak írja meg miről. -o- Ne ügyaók ulján vásároljon, mert ugy drágább!

Gyűjtő. Irja meg Pfeifer bélyegkereskedésének (Budapest, IV., Múzeum-körút 39. sz.), hogy mennyi és milyen fajta eladó bélyege van.

Utlevél. Berlinben élő rokona meglátogatására a belügyminiszter irtól (VI. c. osztály) kell szolgálati uton szabadságot kérnie. Örskikihallgatáson adja elő a kérelmét. Természetesen utlevelet is kell kérnie. E tekintetben forduljon a községi elöljáróságához, ez irányu kérelmét onnan továbbterjesztik az alispánhoz, aki az utlevelet kiadja.

Vallásadó. A honvédelmi miniszter ur 4826 eln. 1925. sz. rendelete értelmében a protestáns vallású honvédek egyházi adó fizetésére nem kötelezhetők. Ez vonatkozik a csendőrség protestáns vallású tagjaira is. A katonai egyház javára azonban bizonyos csekélyebb összegeket az illetékeikből levonnak. Forduljon panaszával szolgálati uton az illetékes honvéd vegyes dandárparancsnokság protestáns lelkészi hivatalához, ha a kétfelé adózást tehernek érzi. Végeredményében mégis csak az ottani templomba jár, az ottani lelkész szolgálatait veszi igénybe s ha gyermekei vannak, azok esetleg az ottani egyházi iskolában tanulnak, pármennyire is megvan tehát a jogalapja arra, hogy az ottani egyházközségnek adót ne fizessen, mégsem tartjuk helyesnek az elzárkózást, ha az egyház ottani közegeinek szolgálatait valamilyen formában igénybe veszi.

Komlós. 1. Válasz a lekszikon rovatban. 2. A nyomozó szolgálatra ez nem vonatkozik.

P. H. Helyi szolgálatban, ha a baba az ebéddió bele is esik, nem ebédelhet sem a nős, sem a nőtlen, csak ha erre a célra pihenő áll rendelkezésre. Talán a napos szolgálatot gondolta? Mert ebben az esetben a Szut. 185. pontja értelmében a napost helyettesíteni lehet s a naposváltozást csak akkor kell bevezetni a szolgálati havi füzetbe, ha a helyettesítés 4 órát meghaladna.

Sztrípa. A Cs. 20. utasítás III. 13. pont 5. bekezdése értelmében a magánügyben szabadságon levők a szabadság első 14 napjára a napibetétet csak 20 fillér levonással kaphatják vissza. De az előző bekezdés értelmében a hónap közben betegség miatt, üdülés céljából szabadságra ment legénységnek a hátralevő napibetéteket vissza kell fizetni, ilyen esetben tehát a 20 fill. levonásának nincs helye. Ha levonták, kérheti a levont összeg visszatérítését, illetve javára irását. Az étkezési pénznek a napibetétekhez semmi köze. Minden részes tag annyit köteles naponta fizetni, amennyi a megállapított napibetét. Hogy Ön a kórházban kevesebbet fizetett, mint amennyit az örs napibetétje kitesz, hát egy beteg embertől ennyi szerencsét irigyelni igazán

nem lehet. Azzal a pénzzel, ami az étkezési pénz és a kórházi élelmezési költség közötti különbözetképen Önnek megmaradt, teljesen szabadon rendelkezik.

Írógép. 1. A Csüsz. Függelék, levélirálytan 4. pont d) alpontja értelmében alantos feljebbvalójának és alárendelt előljárójának szóló levelét csinos, olvasható kézzel írással törekedjék megírni. E pont értelmében előljárónak és feljebbvalónak magánlevelet írógépen megírni nem illik. Ami pedig az utasítás értelmében nem illik, az félig-meddig tilos is. 2. Alárendelt előljárójától és alantos feljebbvalójától szolgálati ügyben magánlevélben vagy bármilyen egyéb magánuton pártfogást nem kérhet. Azonos volna ez a szolgálati uti mellőzésével. Mindennemű szolgálati ügy kizárólag szolgálati uton nyerhet elintéztést s amit az előljárók szolgálati uton az alárendeltnek megtenni nem tudnak, még kevésbé tehetnék azt meg szolgálaton kívüli minőségükben. Az előljárók kötelesek alárendeltjeik minden ügyét, érdekét szívükön viselni s amit érdekükben a szolgálat érdekeinek csorbitása nélkül megtehetnek, kötelesek azt megtenni, de nem mint magánemberek, hanem mint előljárók.

M. J. cs. Kálló. 1. Olvassa el lapunk f. évi 6. számában »Hunyad« jellegre küldött üzenetünket. 2. Nem köteles fizetni s ez a kérdés — ha nincs vele kapcsolatban valami arra okot adó más dolog is — önmagában véve fegyelmi eljárás tárgya nem lehet. 3. Ébresztőtől a foglalkozás megkezdéséig házicipőt viselhet. Persze nem az utolsó pillanatban kell azért a házicipőből kibujni. 4. Olvassa el mai számunkban »Sztrípa« jellegre küldött üzenetünket. 5. Nincs joguk, azért panaszt emelhet. 6. Válasz a múlt évi 14. számunkban a 96. lekszikon kérdés alatt.

V. B., Zirc. Mint iskolai dolgozat feltétlenül jelest érdemel, de arra, hogy közöljük, még nem alkalmas. Utlevél irást egyébként is csak egészen kivételesen közlünk. A kéziratot és a rajzokat kivételesen visszaküldjük.

Hargita. Gyenge dolgok, nem közölhetők.

Örsparancsnok, 1928. Eléggé elcsépelet téma, de azért némi átalakítással alkalomadtán helyet szorítunk neki, mert eredeti gondolatai vannak. Egyébként elméleti fejtegetések helyett inkább a gyakorlati szolgálat körébe vágó közleményeket kérünk, amelyekből nemcsak olvasni lehet, hanem tanulni is.

Szentgotthárd. Nagyon rossz, nem közölhető.

Fenyőháza. Igen ügyes dolog, szívesen közöljük. Ha van még belőle, tessék csak beküldeni.

Öreg zsardár. A hozzánk beküldött cikkeket nem kell előzetesen az előljáró parancsnokságnak láttamozásra felter-

Csendőrségi szállító!

Khaki posztó, Loden, szintartó gyapju, a legerősebb strapára, méterje	— — — — —	16:80 P
Ugyanaz „Herkules Loden” minőségben	— —	19:50 „
Khaki kammgarn, szintartó, tiszta gyapju	— —	18:50 „
Ugyanaz extra finomban	— — — — —	25:60 „
Csendőrkalap-toll, valódi kakastoll, csak dupla, dus kivitelben van raktáron, tollforgókkal együtt	— — — — —	8:80 „

a 39 év óta fennálló és a csendőrségnél elismert

M Á R E R

egyenruházati intézetében

Budapest, VIII., Baross-tér 9.

a Keleti p.-udvar érkezési oldalán, a Baross-szoborral szemben.

Telefon: József 321—78.

FIGYELEM! A legmesszebbmenő fizetési feltételek! Egyenruha-szabóságom és sapkaműhelyem a helyszínen személyes szakértővel vezetésem mellett működik.

Hegedű
Harmonium
Tárogató
Címbalom
Harmonika
Citera

és az összes hangszernek, legjobb, csakis itt a gyárban kaphatók.

Művészesen javít, legjobb hurokat készít.

Árjegyzéket ingyen küld

MOGYORÓSSY GYULA m. kir. szab. hangszergyára

BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 71.

Csendőrségnek részleltetés, kedvezmény

Utiköltségét a vételárból leszámítjuk

azon véglegesített csendőr uraknak, akik nálunk személyesen világhírű „REX” németországi kerékpárt vásárolnak akár készpénzben, akár részletre. Ezen kedvezményt azonban csak 1928 március hó 15-ig adjuk meg.

Kerékpár-, varrógép- és Gramofon kereskedés

Róna és Somogyi
VI., Podmaniczky utca 71. szám.

jeszteni, mert azok nálunk is szigorú birálaton mennek keresztül. Nem értjük, hogy választhat ilyen jellegű magának. Vagy Ön zsendár-e és nem csendőr? Mert a kettő között van egy kis különbség.

Motor. Sajnáljuk, hogy olyan nagy fáradságot fordított a letisztázására, de ennek dacára sem közölhetjük, mert nem jó. Igaz, hogy az olvasható írást sokkal szivesebben olvassuk, mint az olvashatatlan macskakaparást, de azért ennyi kaligráfiát mégsem várunk el senkitől. Egyébként hozzászoktunk mi már mindenféle íráshoz, akár a patikusok.

Itt a tavasz! No végre! Már éppen kérdezni akartuk, hogy mi lesz, hát senki sem küld be tavaszi verset? Az Öné futott be elsőnek, már ami a sorrendet illeti. Mert egyébként bizony az utolsók között bandukol.

Mátra. Jönni fog.

Vasárnap este. Élég ügyes dolog, de a mi mértékünket még nem üti meg. Levelének második részére pedig csak annyit mondhatunk: mit gondol, mi lenne, ha mi a Csendőrségi Lapokat dilettánsok gyenge próbálkozásaival töltönnék meg? Azt hisszük, hogy rövidesen Ön maradna egyedüli olvasónk, de Ön is csak a saját cikkét olvasná el. Mi nagyon szívesen támogatunk mindenkit, aki dolgozni akar, de csak úgy, ha azt látjuk, hogy megérdemli a támogatást. De miért támogassuk azt, akiről biztosan tudjuk, hogy sohasem fog használható dolgot írni. Aki képességet érez magában, okosan teszi, ha megpróbálja, de ha nem megy, abba kell hagyni, erőszakolni nem lehet.

Elsőpipitér. Három héten belül kimegy az erre vonatkozó felhívás. Kilatás van rá, hogy 4 hely megüresedik a koronaörségnél, körülbelül két hónap leforgása alatt s akkor a jelentkezőkből kiválogatottakat behívják. A feltételekre vonatkozólag különben lapunk 1925. évi 17. számában közölt »Koronaör« jellegű üzenetünkben talál felvilágosítást.

Vértes. Lapunk f. évi 6. számában hasonló jellegűre küldött üzenetünkbe hiba csúszott bele; helyesen úgy áll a dolog, hogy a magasabb törzsörmeisteri fizetési fokozatra sorolók a tiszthelyettesek részére megállapított napidíjat kapják. Az üzenet többi része helytálló.

Zólyombrezó. 1. Ha csendőr özvegye csendőrhöz megy férjhez, az újabb házasságkötéstől számított egy éven belül özvegyi nyugdíjának megváltását kérheti. A megváltott nyugdíj összege az özvegyi nyugdíj két évi összegével egyenlő. A kérvényt a belügyminiszter urhoz (VI. b. oszt.) címezve a nyilvántartó gazdasági hivatal útján kell beadni s ahhoz csatolni kell az újból férjhezmenetelre vonatkozó házassági anyakönyvi kivonatot. A kérvényt tehát az újabb házasság megkötése után kell beadni. 2. Ha egy nyugállományú csendőregyén nyugdíjas özvegységet vesz feleségül, az özvegy nyugdíját tovább nem folyósítják s amennyiben azt egy éven belül meg nem váltja, hivatalból tartják számára esetleges újabb özvegysége esetére. Abban az esetben, ha az özvegy újból olyanhoz megy nőül, aki után özvegységre jutás esetében özvegyi nyugdíjra igénye

van, célszerű az özvegyi nyugdíjat megváltani, mert újabb özvegységre jutás esetében mindkét özvegyi nyugdíj folyósítására számot nem tarthat. Ha a nyugállományú csendőregyént, akihez az özvegy férjhezment, visszaveszik a tényleges szolgálatba, az özvegyi nyugdíjat természetesen ebben az esetben is beszüntetik s csak esetleges újabb özvegységre jutása esetén folyósítják újból. Ha azonban a tényleges szolgálatba visszavett férjnek újabb 3 évi tényleges szolgálata már megvan, akkor a felesége ezen az alapon a második férje után újra jogosult özvegyi nyugdíjra.

Bikfalva. Mihelyt egészségesnek érzi magát, nyilvántartó gazdasági hivatala útján beadhatja kérvényét a belügyminiszter urhoz (VI. c. oszt.) az iránt, hogy szolgálatképessége megállapítása végett újból felülvizsgáló bizottság elé kerülhessen. Jobb, ha katonai- vagy csendőrorvosi bizonyítványt csatol, de elegendő a polgári orvos bizonyítványa is. Megjegyezzük azonban, hogy az ilyen kéresem nem igen szoktak helyet adni. 2. A honvéd- és közrendészeti kórházakban, valamint szanatóriumokban nyugállományú csendőregyének díjmentes gyógykezelése költségvetési fedezet hiányában nem eszközölhető. A honvéd és közrendészeti kórházakban a ny. csendőregyének saját személyük után a mindenkori élelmezési adagváltásnak 2 és felszeresét, a József főherceg szanatóriumában 3 és felszeresét kötelesek hetenkint előre gyógykezelésért és ellátásért befizetni. 3. Nyugállományúak engedély nélkül nősülhetnek. De feleségük özvegyi nyugdíjra nem számíthat, csak abban az esetben, ha a férj újabb 3 évig ténylegesen szolgálatot teljesít s természetesen ez idő alatt a feleségével együtt él. 4. Esetleg mint söfför kaphatna beosztást. Napidíjas állás a csendőrségnél nincs, legfeljebb hivatalsszolgái állásra pályázhatna, de ezek a helyek mind be vannak töltve. Miért nem veszi igénybe az igényjogosultsági igazolványt, amire kora után ítélve, bizonyosan számot tarthat. Legközelebbi számunk lekszikon rovatában talál erre vonatkozó felvilágosítást.

Párkány. Olvassa el lapunk mai számában »Zólyombrezó« jellegűre küldött üzenetünket. 2. Lényegtelen, hogy melyik állomáson teljesít utoljára szolgálatot. Nyugdíjban azt a lakáspénzt fogja kapni, ami az után a helység után illetékes, ahol nyugdíjaztatása után egy éven belül mint állandó lakóhelyén állandóan letelepszik. Ha Szegeden telepedik le, akkor Szeged után.

Hogy lehet. 1., 2. A csendőrségi pótdíjak fokozataira vonatkozó adatokat megtalálja a Csendőrségi Zsebkönyv 1925. évfolyamának 280. lapoldalán. Az ott megadott számú aranykoronákat 1.16 pengőjével számítsa át. A csendőrségi pótdíj szempontjából csak az összefüggő szolgálati időt veszik figyelembe. Az 1912. évi LXV. t. c. 15. §. a) pontja értelmében 30 napon belüli megszakítás a szolgálat összefüggését nem érinti. Ha pedig csendőrségi szolgálatában a megszakítás 30 napnál nagyobb, de 2 évnél kisebb, szolgálati uton kérheti a belügyminiszter urtól, hogy a csendőrségi pótdíja megállapításánál a megszakítást megelőző szolgálati

RÁDIO készülékek és felszerelési cikkek

legjobb és legolcsóbb beszerzési forrása

BARTA ÉS TÁRSA

BUDAPEST, VI., PODMANICZKY UCCA 39.

(Csengery ucca sarok)

Képes árjegyzéket és kapcsolási vázlatokat díjtalanul küldünk

TELEFON : Teréz 149-49.

Levélcím : Budapest 62.

Postafiók 217.

MORT poloska-, rovar- és légyirtószesz

Poralakban is kapható

Mintával készséggel szolgál a gyár :

GÖTZL LIPÓT vegyitermékek gyára

Budapest, VII., Cserei ucca 14.

Butor hitel

a csendőrség tagjainak **Sándor Ignác** butoráruháza. Budapest, VI., D. ess. wffy. u. 18-20 (Nagymező-u. és Vilmos császárt közölt). Szállít készpénzben kedvező feltételekkel **elsőrendű butorokat.**

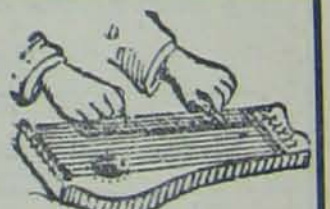

A világ legjobb hangszerei: hegedű, zongora, harmonika, harmonium, gramofon stb.

Reményi Mihálynál
Budapest, VI., Király-u. 58 - 60

Öfensége Dr. József Ferenc kir. herceg kamarai és a Zeneművészeti Főiskola szállítója.
Csendőröknek kivételes részletfizetési kedvezmény.

Minden hangszerről külön-külön érjegyék díjmentes.

ideje is figyelembe vétessék. 3. A szolgálati idő számításánál minden hónap 30 napnak számít, az 1919 január 1. és 1919 február 1. közötti idő nem megszakítás, annak ellenére, hogy január 31 napos hónap.

Sóvárad. Meglehetősen gyakran előfordul, hogy az építkezési állami kölcsönért folyamodók telekjegyzőkönyvi kivonatot felmutatni még akkor sem tudnak, ha a telek árát kifizették s így az átírásnak lényegbeli akadályja nincs. Ezt a földreformmal kapcsolatos tömeges telekkönyvi átírások technikai nehézségei okozzák. A Pénzügyi Központ azonban a kölcsönt csak úgy folyósíthatja, ha a telekre ezt bekebelezheti vagy ha ennek a fent mondott akadályai vannak, akkor a községi előjárásnak kell igazolnia, hogy a házhely tényleg megvan, az a kölcsönt kérelmező tulajdona s hogy a községi előjárás a kölcsönt kérelmezőért garanciát vállal. Értesülésünk szerint a községi előjárások ilyen igazolványokat megbízható embereknek ki szoktak állítani. Próbálja meg így.

Lesz Nagymagyarország, 1920. 1. Olvassa el lapunk múlt évi 22—24. számában »Ösz« jeligére küldött üzenetünk 2. pontját. A postához lehetőleg 25 éves életkorig veszik fel a jelentkezőket, elmehet a korhatár 28 évig is, de ezen felül felvételre már nem igen lehet számítani, mert hiszen a kézbesítő munkája igen terhes, oda fiatal erők kellene. 3. Olvassa el lapunk 1926. évi 1. számában »K. J. B.« jeligére küldött üzenetünket. A kezdőbetű a régi név kezdőbetűjétől eltérhet. A levélben irt nevet azonban —th végződéssel aligha kapja meg, még ha az anyai ágon azt viselik is.

Nyujtói. Csak megegyezéssel vagy polgári peres uton lehet az ügyet elintézni. Mi az előbbi ajánljuk, mert a per kimenetele kétségesnek látszik, jobban mondva kétségtelen, hogy Ön volna a pervesztes. Még kártérítésért sem indíthatna keresetet, nem lévén a kártérítésnek tárgya: a lakásadó helyett Ön sem végeztette el a kikötött átalakításokat. A lakbért mindenesetre meg kell fizetnie, egész addig, amíg a lakásban volt. Ha a másfél havi lakbért nem fizeti ki, akkor a lakásadó perelheti és a pert előreláthatólag meg is nyerné s Önnek még a perköltségeket is fizetnie kellene. A lakásadó eljárása nem valami szép, de most már nem tud tenni vele szemben semmit. 2. Egyesek vitézi kérvényeinek a sorsát nem kísérhetjük figyelemmel, erre sem időnk, sem jogcímünk. 3. Meg kell várni, amíg a viselésére vonatkozó általános engedély kijön, addig nem viselheti. Az ügy elintézése folyamatban van. 4. Az államvasutaknak ilyen nevű tisztviselője nincs. Valószínűleg Nagyváradon maradt. 5. A Szent László királyról írott füzet utánvét mellett való megküldését kérje levélben a Ludovika Akadémia Leventeújság szerkesztőségétől (Budapest, Ludovika Akadémia). A füzet ára értesülésünk szerint 1.80 P.

Várpalota. Mindent a községi előjárás útján kell felterjeszteni s levele minden kérdésére ott kap pontos felvilágosítást is.

Havibéres. Ha a havibéres polgári alkalmazott f. évi

március 1-én az ujonnan rendszeresített illetékek mellett továbbfolytatja szolgálatát, természetesen a fizetési fokozatokban megkivánt szolgálati ideje nem március 1-től, hanem attól az időponttól számít, amikor szolgálatba lépett.

Maros. Teljesen igaza van. Őrskihaligatáson kérje, hogy ügye az osztályparancsnoksághoz felterjesztessék. A levélben említett rendelet, amire a gazdasági hivatal hivatkozik, személyre szóló intézkedést tartalmaz s az Önre semmiképpen sem alkalmazható. Ebben a kérdésben végső fokon szükség esetén a belügyminiszter urhoz (VI. b. oszt.) is fordulhat természetesen szolgálati uton; a jogos illetékeit meg fogja kapni.

Vallás. Olvassák el mai számunkban »Vallásadó« jelige alatt közölt üzenetünket.

Dani pajtás. Nem magánlaksértés, de minősíthetetlenül csunya, bajtársiatlan eljárás. Amellett gusztustalan és durva a javából! Sulyosbitja a kisbíró bevonása a játékba. Nem gondolt a napos arra, hogy a falusi pletykának milyen csemegét tálal fel ezzel a furcsa vállalkozásával? A gúnykacajnál semmi sem rombolja jobban a tekintélyt. Ha az őrsparancsnoknak megjelentették volna a megfigyelésüket, radikálisan, de a falu nyilvánosságától elzárta, a testület tekintélyéhez méltó módon nyert volna az ügy kellő elintéztét. A következményekért ugyan nem sajnáljuk azt, akit rajtacsíptek, de ha rajtunk állana, a napos sem uszná meg szárazon a kalandját.

Hulló gyöngyvirág. Nem irta alá a nevét, mi sem írunk semmit. Névvel ellátott levélre szívesen válaszolunk.

Türelmetlen. A napos szolgálatot lehetőleg arányosan kell felosztani az őrs tagjai között úgy, hogy mindenkinek maradjon szabadideje ünnepnapokon is. Leveléhez mellékelt 16 f. bélyeget lapunk javára bevételeztük.

Rigó. Mindabban, amit megirt, nincs gátló ok. Ha a 28. életévét betöltötte s a 6 szolgálati éve is megvan, beadhatja a kérvényt, az előjárók majd elbírálják, lehet-e a nősülést engedélyezni.

F. J. Katonai szolgálati ideje nyugdíjidejébe beszámít. 1915 júliusában vonult be katonai szolgálatra, 1915—1919. évek (5 év) tehát nyugdíjába kétszeresen számítanak be.

N. J., Remény. 1. Ezen a címen sem vonhatnak le semmit az illetékeiből. Előreláthatólag el fogja ugyan marasztalni a bíróság és kötelezni fogja a perköltségek, ügyvédi költségek fizetésére is, de az illetékeiből bírói ítélet alapján sem lehet levonásokat eszközölni. A tárgyaláson nem köteles megjelenni, elmaradásának csak az a következménye lehet, hogy — távollétében marasztalják el. Különbösen az egész dolog magánügye, ezért sem fegyelmi, sem hadbírói uton felelősségre nem vonják. Tekintettel azonban legutóbbi számunkban »Bak-Aj.« jeligére küldött üzenetünkben foglaltakra, a megegyezést ajánljuk. 2. A gyengélkedők, ha állapotuk megengedi, kimehetnek a laktanyából akár sétára, akár magánügyeik elintézésére. De hogy ez szükségtelen elköszalássá ne fajuljon, azt meggátolni az őrsparancsnok dolga. 4. Fehér és fekete pantallót az őrmesterek s náluk

SIDOL fém-, ablak- és márvánvtisztításra a legalkalmasabb!
Csakis eredeti palackokban kaphatók.
Óvakodjunk az utánszatoktól!

St. Fernolendt cipőfénymáz és bőrszír.
Kapható mindenütt!
Óvakodjunk az utánszatoktól!

Csendőrtisztek, altisztek és azok családtagjai

nyolc havi részletfizetésre készpénzáron a következő cikket kaphatják:

női-, férfi- és egyenruha- szöveteket, bélésárukat, vásznat, sífont, zefireket, uj, gyárilag sterilizált ágytollat és pelyheket, paplanokat,	és egyéb vászonárukat, női s férfifehérneműeket készen és rendelésre.	törülközőket, abroszokat, kötött és szövött árut, kötött gyermekgarnitúrát,	kezttyüt, harisnyát, kész kötött kabátokat, függő- göny és függönyelméket
---	---	---	---

mindennemű mosókelméket, selymeket, valamint diszpanákat a

TRIBON Rubázati Részvénytársaságnál, Budapest, VIII. kerület, Üllői út 14. szám.

Az egyes vásárlások utáni első részletek 1928 április hó 1-ével kezdődnek.

magasabb rendfokozatuak hordhatnak. 5. Tájszólásban hallottuk a »kacatos« kifejezést. Nem általánosan használt magyar szó, Önnek van a vitában igaza. A kereset-levelet egyidejűleg postán visszaküldöttük címére.

Boldog. 1. A jutasi altisztképző iskola pályázati hirdetményét május végén fogják a Budapesti Közlönyben és a Honvédségi Közlönyben kihirdetni. A feltételek lényegben azonosak lesznek a lapunk 1925. évfolyamának 218. oldalán közölt feltételekkel. 2. Válasz a lekszikon rovatban. 3. A kérvényt még a kötelező letelte előtt adja be szolgálati uton az illetékes kerületi főkapitánysághoz. Csatolni kell: születési anyakönyvi kivonatot, iskolai bizonyítványt, állampolgársági igazolványt, ha nős a házasságlevelet s a kérvényben tüntesse fel nyelvismeretét. Megjegyezzük, hogy a rendőrséghez most nincs felvétel s nem lehet tudni, hogy a felvételi tilalom mikor szűnik meg. 4. Mihelyt érdemesnek találják rá, előléptetik.

Körösmenti. 1. Kötelezőjébe tekintet nélkül arra, hogy a csendőrséghez mikor lépett be, katonai szolgálati idejéből 3 évet beszámítanak, 1929 március 31-én tehát kötelező szolgálati ideje letelik. 2. Katonai szolgálati idejének nyugdíjába való beszámítására nem számíthat, mert a megszakítás évekre terjed.

Körözés. Válasz a lekszikon rovatban.

Hazánk. 1. Az ellenőrző járőrök portyázási idejét épp úgy kell kiszámítani, mint a többi portyázó járőr szolgálati idejét. Az ellenőrző járőr tagjaitól sem többet, sem kevesebbet nem lehet fizikai teljesítőképesség tekintetében követelni, mint a többi járőröktől. 2. A Szut. 322. pontjában meghatározott 24 órát az elfogástól kezdődőleg kell számítani. Az elfogás pedig akkor történik meg, amikor a járőr az erre vonatkozólag meghatározott formák között az elfogást foganatosította. 3. A nők a foglalkozás ideje alatt kötelesek a laktanyában tartózkodni, ami azt jelenti, hogy a foglalkozás kezdetén kötelesek ottlenni, foglalkozás végeztével hazamehetnek. Mit lehet ezen nem érteni? A Szut. 144. pontjának ama intézkedése, amely szerint ebéd után fél 15 óráig szabad az ágyon (nem az ágyban, mint Ön írja!) feküdni, a nők hazatérését nem érinti, nem értjük, mi összefüggést talál itt? 4. Válasz a lekszikon rovatban.

Napos. Ha a járőr a határszáron portyázva szembetalálja magát egy védett helyzetben levő, felfegyverkezett egyénnel, aki a határon túl van s a járőrt megfenyegeti, hogy rálő,

ha elhalad előtte, a járőr nem használhat ellene fegyvert még akkor sem, ha az érintendő tereptárgyhoz más út nem vezet. Ebben az esetben azt a tereptárgyat nem portyázza le, aminek okait bevonuláskor jelenti. A Szut. 330. pont 9. alpontjának utolsó bekezdése határozottan kimondja, hogy semmiesetre sincs helye a fegyverhasználatnak olyan személyek vagy járművek ellen, amelyek az ország határán már tuljutottak s ebből következik az, hogy még kevésbé lehet az ellen fegyvert használni, aki már eleve is a határon túl volt. Ez nem gyávaság, hanem a békés nemzetközi érintkezés legelemibb feltétele. Ha bármilyen indokolással is megengedett volna a határon átlövöldözés, ettől hamarosan lángralobbannának a határok, ami ugyan nekünk nem volna szerencsétlenség, de nem ilyen formában! Más eset természetesen az önvédelem. Ha a határon túlról jön is a támadás, amit nem lehet fegyverhasználat nélkül kivédni, akkor a Szut. említett pontja már nem lehet irányadó. Ilyen esetben a két szomszédos állam közös bizottsága tisztázza a tényállást. 6. Nem köteles takarítani, csak ellenőrizni, hogy tiszta-e. Ez csak természetes.

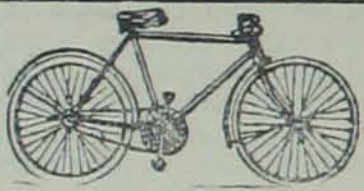
Felvidéki 32. 1. Az érettségit megkövetelik, ha rendes hallgató akar lenni. Rendkívüli hallgatónak beiratkozhatik, de ebben az esetben vizsgákat nem tehet s természetesen diplomát sem kap. Rendes hallgató kultuszminiszteri engedéllyel sem lehet, illetve ilyen engedélyt nem is kaphat. 2., 3. Legközelebbi számban kap választ.

Előre. A darabont testőrségnél rövidesen lesz 2—3 hely. A lovas testőrségnél jelenleg 4 üres hely van. Kérvényét szolgálati uton kell beadnia a belügyminiszter urhoz (VI. c oszt.). A rendfokozatát megtartja. A felvételi feltételeket illetően olvassa el lapunk 1925. évfolyamának 3. számában »Felvidék« jellegre küldött üzenetünket.

Csendőriskola 1928. Értesülésünk szerint az ügy szolgálati uton elintézés alatt áll, véleményét éppen ezért mi nem mondhatunk. Ennek nem is volna semmi gyakorlati értelme.

Bicskei örs. Ilyen képet már közöltünk, az ismétlés sablonos volna. Ennek ellenére is gratulálunk a »Tükör«-höz.

Sümei vár. Erély, jó szimat, jó emberismeret van a nyomozásban, de a besugó oly durva hibát követett el, hogy szinte készakarva terelte magára a gyanút s így az eset nyomozás szempontjából tanulságot nem tartalmaz s mert nem is eléggé érdekös, nem közölhető. 2. Rendezésre váró kérdés, még ráér ezen gondolkodni. 3. Ezt nem tudhatjuk.

Több mint 32 év óta a világot uraló ered. angol

The Champion kerékpárokat

Eredeti **Motobécane** francia motorkerékpárokat 840 pengőért, előnyös 20—24 pengős hav részletre.

kerékpáralkatrészeket láncot, pedált, nyergeket, nagybani, eredeti gyári árban

külső gummikat 6'80, belsőt 2'10 pengőtől. — Kerékpárok 136 P.-tól feljebb.

LÁNG JAKAB ÉS FIA kerékpár és motorkerékpárnagykereskedők

Magyarország legnagyobb, legrégebb és legmegbízhatóbb kerékpár üzlete

Budapest, VIII., József-körút 41. szám.

Alapítva 1869-ben —o— Nagy árjegyzék 700 képpel ingyen

Dániel magkereskedés

Budapest, VIII.,
Berzsenyi-ucca 2

Szállítja a legmegbízhatóbb mezőgazdasági, konyhakerti és virágmagvakat, kerti szerszámokat és növényvédelmi szereket. — A csendőrség tagjainak válaszbélyeg ellenében díjtalanul felvilágosítást ad szakkérdésekben.

GÁBOR LAJOS

ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ

BUDAPEST, V., LIPÓT-KÖRUT 30.

BUTORCSARNOK

ERNST GYULA, **Budapest, VII., Dohány-utca 33.**

(Klauzál-utca sarok) és **Dohány-utca 50.**

Mindenféle bútorok és lakberendezési tárgyak óriási választékban. A csendőrség tagjainak jutányos ár és kedvezményes fizetési feltételek. Vidékre csomagolás.

BUTOR részletre **Ó** Budapest **3.**
olcsón **VI.,** **utca**

Postások és rendőrség szállítója.

Akar Ön könnyű szolgálatot?

A volt osztrák-magyar hadsereg és magyar kir. honvédség katonai kerékpárjai:

STEYR WAFFENRAD (fegyvergyár) 280.— P		PRAECIOSA-VICTORIA — — — — — 250.— P	
ATMOS-ARBRE — — — — —	250.— P	VICTORIA-LUXUS (csukaszürke) — — — — —	270.— P
AUTOMOTO-RACAN — — — — —	270.— P		

Az árak teljes felszereléssel együtt értendők raktáromban.

Havi 20.— P részlet mellett **10.— pengővel olcsóbb**, korábbi lefizetés esetén lényeges **árengedmény.**

KOVÁCS JÓZSEF kerékpár, varrógép, gramofon, sportcikk, alkatrészek, gummiárak gyári raktára

Még ma kérjen levelezőlapon részletes ismertetést.

Budapest, VI., Podmaniczky ucca 18.

(Nyugati pályaudvar mellett.)
Alkatrészek, felszerelések, gummik részletre is.

Legény a gáton.

Regény

Írta: BARÉNYI FERENC

(8.)

A régi ör elment az örparancsnokkal, a sötétség möhön elnyelte elmosódó alakjukat. A távoli lámpánál megvillant még egyszer a fényes szurony, de csak röpké villanás volt, mely rögtön beleveszett a végtelen sötétségbe.

Juon hiába erőltette a szemét, a fülét, hogy lásson, halljon még valamit, ami összekötné a társaival, ami elhítené vele, hogy nem egyedül van. De hiába figyelt, nem hallott semmit. Nem érzett egyebet, csak azt, hogy teljesen magára maradt. Erre a gondolatra megborzongott, a hideg végigfutott a hátán. Foga is vacogott, de nem a hidegtől, hanem a félelemtől.

Félt. Ugy félt, mint gyermekkorában, amikor egyszer az erdőn lepte meg az éjszaka és kínos félelmében sirva fakadt, hogy elviszi a »fala paduri«, az erdei lány. Tengerimorzsoláskor mesélték az öregasszonyok, hogy akit az erdei lány éjjel az erdőn ér, úgy megöleli, hogy beléfojtja a lelkét. Az erdei lány rémmeséje növesztette nagyra a lelkében az ösztönös babonás félelmet.

— Miért is hozták le a hegyekből? Miért nem hagyták otthon a fehér havasok között? Odahaza, amikor leszáll az alkony, az emberek elbujnak apró kunyhókba és ki sem mozdulnak meleg vackukból, míg meg nem virrad. Minden este bebujt a kunyhóba, nem ment ki soha a sötét éjszakába. Most itt kell állnia egyedül, egymagában a félelmetes sötétségben.

Meresztette a szemét, csak előrebámult, oldalt nem mert nézni, mert ott volt a kórház végében a kis kápolna, mellette a halottas kamara. Földije, a hosszú Pável mesélte, hogy a kápolnánál csengetyü van és a madzagja a halottak kezéhez van kötve.

Bolond szokás. Odahaza szépen felöltöztetik a halottat, gyertyát gyujtanak a fejénél, virrasztanak mellette; aztán eltemetik s megsiratják. De nem fektetik le pörén az asztalra s nem kötnek madzagot a kezére. Otthon szépen összekulcsolják a halott kezét...

A szél bömbölve száguldott az utcán és haragosan zörgette meg a házak fekete ablaküvegeit. Utána megint siri csend.

Juon remegő könyökével testéhez szoritotta a puskáját és valami rég elfelejtett imádságot mormolgatott. Közben az Istenre gondolva a kápolna felé névedt félénk szem. Riadtan visszakapná a tekintetét, de egy csillogó szempár delejesen lenyügözte. A kápolna mellett, a kórház kerítésén nagy fekete macska ül sötéten, mozdulatlanul. Csak sárga fényben villodzó szeme forgott félelmetesen, amint sárga, tüzes karikákban Juonra meresztette.

— A draku — az ördög. Juon eszelősen nézte, de a kísérteties fénykörök csak ott táncoltak tovább. Most már látni vélte a halottak csengetyűjét is. Láta, hogy a draku szőrös lábával meglóditotta a csengőt és Juon egész valójába éles csengetés rivalt bele rémesen. Elfutna, de nem mozdul a lába, odaszegezte a draku. Kiáltani akart, de a draku fojtogatta a torkát. Eszébe jutott az örparancsnok figyelmeztetése, hamar célba kapta a puskát. A két tűzokádó karika közé célzott.

— Hátha a draku visszadobja a golyót — gondolta riadt megbánással, de későn, mert a puska már elsült. A két sárgafényű kör eltűnt, de Juon még mindig látta s még folyton hallotta a csengetést.

Nagyot dördült a puska, a lövés hangja messzire futott a süket csendben. A nesztelen némaságból moraj tört elő, futó léptek zaja közeledett. Az örparancsnok jött embereivel.

— Mi a baj?

— A draku... a halott csenget — dadogta Juon rémült arccal.

— Nincs itt senki.

Lámpafénynél körülnéztek a katonák, de nem találnak semmi gyanusat. Csak Juon lövöldöz tovább vadul forgó szemekkel. Rákiáltanak. Feléjük mered két tébolyodott szem és a lövésre emelkedő puska csöve. Hamar a fal sötét tövébe huzódnak és tanácstalanul nézik az örjöngő Juont.

A sötétben feketén lobogó kakastoll tör elő, megkoronázva a futva érkező marcona alakot.

Gál csendőr jött a vasuti állomás felől s a lövések hangjára idefutott. Pillanat alatt átértette a helyzetet, harsány kiáltással rávetette magát a fegyveres Juonra, ki dühösen hadonászott. Dulakodva a földre teperik egymást. Juon görcsösen szoritja a fegyverét, de Gál csendőr acélökle rácsap a kezére és az ernyedten ejti ki a puskát. A katonák hamar odaugranak és elkapják, mielőtt még Juon ismét megfoghatta volna. Akkor aztán Juon, mint a fel-dühödött vadállat eszeveszetten döf, rug, harap, mégse bír Gál csendőrrel. Lánc csörren és a megbomlott Juon megbilincselve fetreng a földön.

Körülveszik s nagynehezen beviszik az örszobára.

— Lecsukatom — mondja az örparancsnok bizonytalan hangon, mintha tanácsot kérne. Gál csendőr szótlanul figyelte Juon sikongatását és belenézett a szemébe, melyben az örület tébolyodott tüze lobogott. Aztán visszafordult az örparancsnokhoz.

— Nem büntetés kell ennek, hanem orvos.

— De amig idehivatom az orvost, mit csináljak vele?

— Nem kell idehívni, ezt kell elvinni. Bolond ember nem való örségre. Itt a kórház a szomszédban, egy járőrrel küldje be.

Az örparancsnok tisztelgett és két katona elvitte Juont. Gál csendőr is velük tartott biztonság okából, nehogy baj legyen. Idejétől ráért, mert még csak hajnal felé járt az idő.

Juont átadták a kórházban; altatót kapott, amitől azonnal elaludt, úgy hogy be tudták tenni a magánzárkába. Mikor Juon el volt intézve és a katonák elmentek, Gál csendőr üdvözölte Venyige bácsit, aki — amig az eszelős Juonnal volt elfoglalva — rá se ismert Gál csendőrré.

— Ejnye, Isten ugyse, Gál ur. Isten hozta. Meg sem ismertem hirtelenében, amig ezzel a szegény bolonddal veszködtem.

Lelkes örömmel rázta meg Gál csendőr kezét és őszinte barátsággal nézett az arcába. Aztán megfogta és húzta a lámpa alá.

— Jöjjön csak ide, hadd nézzem meg közelebbről, hogy jobban lássam. Ejnye azt a fikomadtát, hát hol járt, ahol ilyen csunyán helybenhagyták.

— Seholy másutt, mint itt az örségnél. Én fogtam le ezt a szerencsétlen örületet, lehet, hogy a dulakodásban...

— Az ám, alaposan ellátta. Mintha a boszorkányok siserehadával lett volna dolga, azok se kaparhattak volna szebben össze. Ugy néz ki az arca, mint az én öreg pepita sapkám, az is olyan össze-vissza csikos-pettyes, mint most a maga becses ábrázatja... Jöjjön csak be hozzám, biztonság okából jó lesz kimosnunk, aztán betapasztjuk.

Odabent a szobában Venyige bácsi kezelés alá vette Gál csendőrt. Jól kimosta az arcát és ügyesen betapasztotta a mély horzsolásokat. Aztán művében gyönyörködve mondta.

— No, most már tisztességes ábrázatja van.

Pedig most nézett ki csak igazán furesan, olyan volt az arca, mint a drótozott fazék lusa.

— Másutt nem sérült meg a testen? Nézetik csak meg.

Gál csendőr levetette a zubbonyát és az ingét. Kék, zöld volt a teste a zuzódásoktól, de komolyabb sérülése nem volt. Amikor a zubbonyát megint fel akarta huzni, észrevette, hogy a zubbony több helyen el van szakítva.

— Ugy látszik, hogy a zubbonyom veszedelmesebben sebesült meg, mint jó magam — mondta és tanakodva nézte eltépett zubbonyát. Hogyan mehetne ebben kihallgatásra. Venyige bácsi kikapta a kezéből és egy kabátot nyújtott át.

— Tessék, ezt vegye fel addig, amíg megvarrják. Hamar meglesz.

Azzal már kint is volt, elvitte a zubbonyt s pár perc múlva visszatért két párolgó csészével.

— Meg is reggelizhetünk, amig elkészül. Remélem megiszik velem egy csésze kávé? Jót fog tenni most a meleg ital.

Gál csendőr, bár eleinte szabadkozott, ismételt kínálgatás után szintén nekilátott a jó meleg kávénak.

— Hová vitte a zubbonyomat, Venyige bácsi?

— A szabóhoz. De ne féljen, nem messzire vittem, a zubbonyt is itt a kórházban drótozzák meg, ha már a gazdáját így kiszépitettük.

— Van szabó a kórházban?

— Van, saját külön kórházi szabó. Elsőrendű, nagyszerű, amilyen más nincs. Én is mindent vele varratok — ábrándozott Venyige bácsi és nagyot nevetett; aztán vidám, mosolygós képpel hörpintette ki maradék kávéját. Még mindig mosolygott, amint nézte Gál csendőrt az ő különös, egyéni mosolygásával, mely őt olyan barátságossá tette, hogy még a legzárkózottabb idegen is mindig mindjárt bizalmat fogva úgy érintkezett vele, mintha már ki tudja, mióta ismerné.

Rágyujtottak és vigan pöfékelve beszélgettek.

— Hogy is történt az eset ezzel a szerencsétlen örülttel?

Gál csendőr elmondotta úgy, amint tudta, se nem tett hozzája, se el nem vett belőle és a maga személyét se tolta előtérbe. Bátor fellépését is csak éppen hogy megemlítette és megjegyezte, hogy az oláhok nagyon babonásak s a szegény Juon is attól örült meg, hogy a halottas kamara közvetlen közelében kellett a sötét éjszakában állania.

Venyige bácsi kék füstkarikákat eregetve megcsóválta a fejét.

— Van benne valami, bár még sem egészen. Az igaz, hogy nagyon babonásak, hiszen a haszonleső pópák nevelik így ezt a szegény népet. Mert ha megokosodna, csak a pópáknak volna baj.

— Ugy van! — helyeselt Gál csendőr — felvilágosítatlanul hagyják a butasághat, hogy annál jobban meg tudják sarcolni.

— Igaz-igaz, de mégis azt gondolom, hogy ennél a szerencsétlen Juonnál nemcsak a babona okozta a bajt...

— Ő is kísértetet látott vagy vélt látni. Legalább ezt vettem ki zagyva kiabálásából...

— Igen, igen Gál uram, de mondok valamit. Ismerem ezt a Juont, meg a családját. Ott töltöttem gyermekkoromat az ő falujában. Édes apám hosszú esztendőknön keresztül erdész volt ott. Hát tudom, amit tudok. Ennek mindnek csak egy az oka, a pálinka, — állapította meg meggyőződéssel Venyige bácsi és elfogadható hitelesség okából, mintha pecsétet tenne rá, nagyot ütött az asztalra, hogy a kanalak a kávécsészékben zene-bonás táncra keltek.

— Ugy ám uram, a pálinka. Mert amilyen balzsamos jó hegyi levegőben élnek ezek a mócok, attól olyan erőseknek kellene lenniök, mint a bika. Bivalyok lehetnének, uram, de a pálinka kilugozza belőlük az életerőt. Megfigyeltem a magam látó szemével. Ugyszólván nem is esznek, csak isznak, de azt sem vizet vagy azt a jó havasi bivalytejet, hanem csak pálinkát. Ettől aztán a szülők

koravéne, nyomorultul elpusztulnak és ilyen hitvány ivadékaik maradnak, mint Juon. Nagy, hatalmas szál emberek, mint ez, de belől fergesek, nyavalyatörősök, félkegyelműek, a legkisebb izgalom az örületbe kergeti. Vagy aztán, ha a lelkük ép, akkor a testük nyomorék, fejletlen törpe torzok.

— Én is hallottam már effélet. Be is kellene tiltani a pálinkaivást, — csatlakozott Gál csendőr Venyige bácsi álláspontjához. — Még a sör, meg a bor az nem olyan egészségrontó, mint a pálinka...

Venyige bácsi megint az asztalra csapott, de most tiltakozása jeléül.

— Hogy a sör, meg a bor nem!? Azt hiszi?

— Azt gondoltam, hogy talán még sem olyan ártalmasak, mint a pálinka...

Venyige bácsi egészen belehevült a vitába; még a szivarját is letette a felborult csészéjébe.

— Hogy nem ártalmas!?

Gál csendőr mosolyogva huzta fel a szemöldökét és nevetve tiltakozott.

— Venyige bácsi még azt gondolná rólam, hogy valami megrögzött boroskancsó vagyok, hogy ennyire védelembe vettem a sört, meg a bort. Pedig én egyikkel sem élek.

Venyige bácsi békitően nyújtotta görcsös, száraz kezét. Aztán körülményesen rágyujtott kialudt szivarcsutkájára.

— Tudom, uram, tudom. Hogyne tudnám. Hát hiszen, ha nem ismerném, pedig hát ismerem — vetette közbe jelentős fejbólintással. — Még ha nem ismerném akkor is, mert csendőrruha van magán...

Az öreg ránézett Gál csendőrré s aztán nevetve jegyezte meg, igaz, hogy most nem, mert most átmenetileg csak az én kockás felöltöm disziti becses személyét...

Ezen megint kacagni kellett, olyan szivből, igazán, hogy Gál csendőr is nevetve nézett végig felemás öltözetén.

— Azért mondom, mert akin csendőrruha van, arról tudom, hogy csak komoly ember lehet, nem afféle kocsmajáró, széllal bélelt, gyenge jellem. Ugy van-e, ugye?

— Ugy.

Venyige bácsi megnyugodva nagyot szippantott a szivarból és tovább folytatta.

— Azért hát ne gondolja, Gál uram, hogy a bor, meg a sör nem olyan veszedelmesek, mint a pálinka. Épp olyan gyilkos ital mind a kettő. A különbség legfeljebb az, hogy a pálinka gyorsabban, észrevehetőbben öl, a bor meg a sör, mint a titkos mérég, alattomosan és lassan. De öl, uram, gyilkol!

— Egy pohár bor vagy sör mértékletesen talán még sem árt meg? — kozkázta meg Gál csendőr az erőtlen ellenvetést, mely mégsem oly gyenge, hogy ne tett volna taplót Venyige bácsi fülébe, amitől újabb lendületet vett a további vitához.

— Hát, kérem, nem mondok mást, nem mondom azt, amiket hallottam. Hanem csak arról, amit a magam szemével láttam. Huszonöt esztendeje vagyok ennek a kórháznak az alkalmazottja, a huszonöt év alatt sokat láttam itt. Sok szomorú életsorsot. A szesz áldozatait. Hiába csak egy pohárral és mértékkel, mégis a legtöbb halálos nyavalyának az az átkozott szesz az okozója. Megbetegszik tőle a vese, a máj, a sziv, az egész belső szervezet, nem szólván a legfontosabbról, az agyról.

(Folytatjuk.)

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
PINCZÉS ZOLTÁN százados.

HELIOS-nyomda Budapesten, VII., Sip-utca 3. sz.
Telefon: József 413-27.
Felelős vezető: Weitz Károly